

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

Τμήμα πολιτικών δομικών έργων

Σπουδάστριες : Βουγιούκα Άννα
Μπεντεβή- Παλιούρα Αγγελική

Πτυχιακή εργασία:

Βιομηχανικά- Βιοτεχνικά κτίρια 19^{ου}- αρχές 20^{ου} αιώνα στην
Ελλάδα
Εργοστάσιο οινοποιείας
«Κρόνος»

Εισηγητής καθηγητής : Γιώργος Κ. Βαρελίδης
Δρ. Αρχ. Μηχ. – Πολεοδόμος Ε.Μ.Π.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κρόνος	3
Η ανάπτυξη της οινοποιείας στην Ελλάδα	4
Η ιστορική αναδρομή του εργοστασίου «ΚΡΟΝΟΣ»	5-8
Οι εγκαταστάσεις του εργοστασίου «ΚΡΟΝΟΣ»	9-28
Η βιομηχανική ανάπτυξη της Ελευσίνας	29-33
Φωτογραφία της Ελευσίνας το 1922	34
Η διάσωση της βιομηχανικής κληρονομιάς	35-37
Η συνδικαλιστική κίνηση και η δολοφονία απεργού στον «ΚΡΟΝΟ»	38-40
Η βιομηχανική ανάπτυξη στην Ελλάδα	41-57
Φωτογραφικό αρχείο	58-85
Παράρτημα	86-158
Σχέδια	159-170
Επιλογή Βιβλιογραφίας	171-173

ΚΡΟΝΟΣ

Αρχαιότατος ελληνικός θεός, γιός του Ουρανού και της Γαίας, ο νεότερος από τους Τιτάνες. Σύζυγος της Ρέας και πατέρας του Δία, του Ποσειδώνα, του Άδη, της Ήρας, της Εστίας και της Δήμητρας.

Από μερικούς ταυτίζεται με το χρόνο.

Σύμφωνα με την παράδοση, συνήθιζε να καταπίνει τα παιδιά του, που γεννούσε η Ρέα, επειδή φοβόταν μήπως κάποιος από αυτά τον εκθρονίσει. Η Ρέα, όμως, όταν γέννησε το Δία, έδωσε σε αυτόν, αντί για το βρέφος, μια σπαργανωμένη πέτρα, που την κατάπιε, χωρίς να υποψιαστεί την απάτη. Ο Δίας στάλθηκε στην Κρήτη, και όταν ενηλικιώθηκε, πολέμησε εναντίον του πατέρα του, που τον βοηθούσαν οι Τιτάνες.

Η εποχή της βασιλείας του Κρόνου, πριν εκθρονιστεί, θεωρείται από τους αρχαίους ως η χρυσή εποχή του ανθρώπινου γένους, γεμάτη από ευτυχία, γαλήνη, ξεγνοιασιά και αγνότητα.

Ο Κρόνος λατρευόταν σε πολλά μέρη της Ελλάδας (και στη Δύση ως Σατούρνος) σε ειδικές γιορτές, τα Κρόνια.¹

Η Ρέα δίνει στον Κρόνο την πέτρα²

[1] ΜΕΓΑΛΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΓΙΟΒΑΝΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ Χ.ΓΙΟΒΑΝΗ, 1980, ΣΕΛ. 279

[2] ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ».

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΙΝΟΠΟΙΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η οινοπνευματοποιεία σε αρχικό στάδιο, με τη μορφή της βιοτεχνίας εμφανίζεται στα τέλη της δεκαετίας του 1860 με τα ολοένα πολλαπλασιαζόμενα μικρά πνευματοποιεία στην περιοχή της Πάτρας. Το 1859 το δυναμικό του κλάδου αντιπροσωπεύουν 16 οινοπνευματοποιοί, περίπου 40 άτομα συνολικά. Ανάλογη αύξηση παρατηρείται και στον Πειραιά την ίδια εποχή. Η πρόσφατη κρίση, η επέκταση των κατωτέρων ποιοτήτων και τέλος, η πτώση της τιμής της σταφίδας, έδωσαν μια πρώτη ώθηση στην μεταποίησή της επιτόπου.

Πολλοί έμποροι τότε αρχίζουν να ανησυχούν σοβαρά για το μέλλον της σταφίδας. Γύρω στα 1858-60 εντοπίζουμε πολλές συλλογικές προσπάθειες για την προώθηση των πωλήσεων και την αναζήτηση νέων αγορών για τη διάθεση του πολύτιμου καρπού. Κάποιοι άλλοι στρέφουν την προσοχή τους στην επέκταση και βελτίωση της εγχώριας οινοποιίας.

Η σημαντικότερη από τις τελευταίες αυτές προσπάθειες, η «Ελληνική Οινοποιητική Εταιρεία», που ιδρύθηκε το 1858 στην Πάτρα, κατόρθωσε να συγκεντρώσει ένα κεφάλαιο 560.000 δρχ. και έφερε ειδικευμένους τεχνίτες και τελειοποιημένο εξοπλισμό από τη Γαλλία, με σκοπό να παράγει σε μεγάλη κλίμακα διάφορα κρασιά, και ανάμεσά τους κρασιά από σταφίδα.

Για λόγους που μας διαφεύγουν στις λεπτομέρειές τους, η εταιρεία διαλύθηκε λίγα χρόνια αργότερα.

Αντίστοιχη ήταν η τύχη και άλλων ανάλογων προσπαθειών, μπορούμε ωστόσο να μαντέψουμε τους ουσιαστικούς λόγους της αποτυχίας τους.

Πρώτα απ'όλα, η στιγμή της μαζικής μεταποίησης της σταφίδας στην Ελλάδα δεν είχε φτάσει ακόμα, για κάτι τέτοιο θα πρέπει να περιμένουμε την μεγάλη κρίση υπερπαραγωγής του τέλους του αιώνα. Έπειτα η κατάτμηση της ιδιοκτησίας και η έλλειψη παράδοσης στην οινοποιία δεν ευνοούσαν τη μαζική παραγωγή κρασιών ομοιόμορφης ποιότητας που θα έπρεπε να ανταγωνιστούν, στις εξωτερικές αγορές, τα κρασιά ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών με μεγάλη παράδοση στον τομέα.

Αν, αντίθετα, πέτυχε ο Γουσταύος Κλάους, ο γερμανός που ίδρυσε στην Πάτρα την ίδια εποχή την ομώνυμη εταιρεία, η οποία επρόκειτο να γίνει η μεγαλύτερη οινοποιητική επιχείρηση της Ελλάδος, είναι γιατί χρησιμοποιούσε εξαρχής, αποκλειστικά, την παραγωγή των δικών του μεγάλων κτημάτων στα περίχωρα της Πάτρας, όπου είχε τη δυνατότητα ο ίδιος να επιμελείται την καλλιέργεια.³

Έτσι, στις αρχές του αιώνα, κυριαρχεί απόλυτα ο τομέας των τροφίμων, ο οποίος μάλιστα επεκτείνεται για αρκετά χρόνια, χάρη στον πολλαπλασιασμό των οινοπνευματοποιείων που χρησιμοποιούν τη σταφίδα του παρακρατήματος.⁴

---

[3] ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ, ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1986, ΣΕΛ.82-83

[4] ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ.342.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ «ΚΡΟΝΟΣ»

- Το 1911 ιδρύεται η «Ανώνυμη Εταιρεία Οινοπνευματοποιίας» με έδρα τον Πειραιά. Προϊόν παραγωγής είναι το οινόπνευμα και χρησιμοποιούσε ως πρώτη ύλη τα σταφύλια. Το 1917 συγχωνεύεται στην εταιρεία και η Ανώνυμη Οινολογική Εταιρεία «Η. Ησαΐα»⁵.
- Το 1922 έχουμε την ανέγερση του εργοστασίου «Κρόνος», το μεγαλύτερο εργοστάσιο των Βαλκανίων. Ένα από τα πιο σύγχρονα εργοστάσια της εποχής, αρχικά λειτουργεί με τεχνικό διευθυντή το χημικό Ν. Ζάρπα. Λειτουργεί με ατμό και πετρέλαιο, κάνοντας χρήση μηχανών συστήματος BOLINA και πετρελαιομηχανές BISEL, πετρελαιοκίνητες και ατμοκίνητες 150 ίππων.⁶
- Το 1986 η εταιρεία χρεοκοπεί και καταλαμβάνεται από τους εργάτες. Τα περισσότερα μηχανήματα πωλούνται για scrap, μιας και οι απολυμένοι εργαζόμενοι δεν αποζημιώθηκαν ποτέ. Έπειτα περνάει στην κυριότητα της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος⁷.
- Το 1989 χαρακτηρίζονται διατηρητέα ως αξιόλογα παραδοσιακά κτίρια του δήμου Ελευσίνας δύο από τα κτίρια του εργοστασίου επί της οδού Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων, το Παλιό Διυλιστήριο και το κτίριο της Διοίκησης.⁸
- Το 1991 γίνεται πλειστηριασμός και αγοράζεται από τον ιδιώτη εφοπλιστή Μαυρακάκη. Στη συνέχεια λειτουργεί σαν αποθηκευτικός χώρος με την επωνυμία «ARMONIA».⁹
- Από το 2003 έως το 2005 κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο διοργανώνονταν στους χώρους του «ΚΡΟΝΟΥ» οι πολιτιστικές εκδηλώσεις «ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ» προς τιμήν του Αισχύλου, ο οποίος γεννήθηκε στην Ελευσίνα το 525 π.Χ.¹⁰

[5] ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ, 11^{ης} ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1911, ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 223.

[6] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ «ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ», ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ε.Μ.Π. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ (ΤΟΜΕΑΣ 3), ΙΟΥΛΙΟΣ 2004, ΣΕΛ. 5.

[7] ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΑΥΤΗ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΘΕΛΗΣΑΝ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΙΝΟΥΝ ΑΝΩΝΥΜΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟ ΡΟΥΣΣΗ ΝΤΙΝΟ, Ο ΟΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ ΜΕΛΟΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΚΤΙΜΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥΣ.

[8] ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛ. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΤΜΗΜΑ ΠΑΡ. ΟΙΚΙΣΜΩΝ, ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ: Κ. ΡΟΚΑ, ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

[9] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 5.

[10] ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ «ΑΙΣΧΥΛΕΙΑ»

άποψη του εργοστασίου

Τα κτίρια που χαρακτηρίστηκαν διατηρητέα ανήκουν στην κατηγορία των βιομηχανικών κτιρίων της 1^{ης} περιόδου (1880-1920), μνημειακού χαρακτήρα. Η αρχιτεκτονική τους είναι επηρεασμένη από αυτή των αντίστοιχων ευρωπαϊκών βιομηχανικών κτιρίων. Μεγαλοπρέπεια στην κατασκευή και έντονος διάκοσμος δημιουργούν μια ενδιαφέρουσα μορφολογία. Παρατηρείται, επίσης, ένα ιδιαίτερο στοιχείο, η στήριξη δεξαμενής και στεγών με μυκητοειδείς κατασκευές κολώνων του 1932, που αποτελεί μοναδική περίπτωση της εποχής στήριξης μεγάλου φορτίου χωρίς δοκάρι. Ένα από τα κτίρια, το κτίριο των δεξαμενών, μελετήθηκε από τον καθηγητή Ε.Μ.Π. ,έδρα Φυσικής Β΄, Παύλο Σαντορίνη, το 1923, με την τολμηρή εφαρμογή οπλισμένου σκυροδέματος σε βιομηχανικό χώρο. Τα περισσότερα των λοιπών κτισμάτων είναι παραδοσιακού χαρακτήρα, παρουσιάζουν δηλαδή επιρροές από τη βρετανική αρχιτεκτονική της 1^{ης} περιόδου, σύμφωνα με το διαχωρισμό της Κ. Δεμίρη. Πρόκειται για μεγάλης επιφάνειας κτίσματα, στην πλειοψηφία τους λιθόκτιστα, ορθογωνικής διατομής με ξύλινη δόριχτη κεραμοσκεπή που αφήνει τριγωνικά αετώματα στις όψεις.¹¹ Οι όψεις διαμορφώνονται με μεγάλα ορθογωνικά ανοίγματα που στην περιφέρειά τους συνήθως φέρουν πλίθινο διάκοσμο. Στο εσωτερικό συναντάμε κολώνες είτε ξύλινες είτε χυτοσιδηρές, που υποστηρίζουν τη στέγη ενώ οι χώροι είναι ενοποιημένοι στην κάτοψη χωρίς ιδιαίτερη προσοχή στον επιμερισμό τους. Πέραν αυτών των κτιρίων, στο συγκρότημα συναντώνται επίσης νεότερα κτίσματα, προσθήκες ή αυτόνομες κατασκευές, που δημιουργήθηκαν εξελικτικά για την εξυπηρέτηση των διαφόρων αναγκών του εργοστασίου. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το κτίριο του νέου διυλιστηρίου το οποίο εμφανίζει πολύ μικρή επιφάνεια έδρασης σε αντιδιαστολή με το ιδιαίτερα

[11] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ. 5.

μεγάλο ύψος του. Πρόκειται για κατασκευή εξ ολοκλήρου από οπλισμένο σκυρόδεμα με εμφανή πλίθινα στοιχεία πλήρωσης κάτω από τα ανοίγματα των παραθύρων.

Πρόκειται, λοιπόν, για κτίρια μεγάλης κλίμακας με πολλούς αξιοποιήσιμους χώρους ορισμένα δε εκ των οποίων με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον. Κτίρια τα οποία κάποτε λειτουργούσαν στην περιοχή απασχολώντας εργασιακά ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού της πόλης. Πιθανόν η λειτουργία τους, παράλληλα με όλο το βιομηχανικό φόρτο της περιοχής, να στάθηκε αιτία πολιτισμικής υποβάθμισης της Ελευσίνας. Αποτελούν όμως μέρος της νεότερης ιστορίας της πόλης, ιστορικές μαρτυρίες ενός παρελθόντος πολιτισμού, μαρτυρίες της εμπορικής και οικονομικής άνθισης της πόλης στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

Σήμερα, κλειστά και αναξιοποίητα, υπόκεινται στην φθορά του χρόνου. Με την επανάχρησή τους και τη μετατροπή τους σε ζωντανούς οργανισμούς της κοινωνίας είναι ικανά να αποτελέσουν στοιχεία λειτουργικά και να εξυπηρετήσουν τη σύγχρονη ζωή, διατηρώντας την ιστορική συνέχεια της πόλης.¹²

---

[12] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ. 6

προϊόντα παραγωγής του εργοστασίου

ΚΤΙΡΙΟ Α : ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πρόκειται για ένα διώροφο κτίριο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 295 μ². Η κατασκευή του είναι πυργοειδής με τοξωτά παράθυρα και έντονα διακοσμητικά στοιχεία. Η τυπολογία του είναι μνημειακό κτίριο.¹³

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία</u>	
Οπλισμένο σκυρόδεμα (ισόγειο)	Π. Καλή
Οπτοπλινθοδομή (ισόγειο – 1 ^{ος} όροφος)	«
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u>	
Οπλισμένο σκυρόδεμα (ισόγειο- 1 ^{ος} όροφος)	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u>	
Οπτόπλινθοι πλήρεις (ισόγειο- 1 ^{ος} όροφος)	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u>	
Ασβεστοσιμεντοκονία πατητή (ισόγειο- 1 ^{ος} όροφος)	Αρμολογημένη
<u>Στέγη :</u>	
Επίπεδη	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u>	
Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Κουφώματα:</u>	
Ξύλινα (ισόγειο- 1 ^{ος} όροφος)	«
<u>Δάπεδα :</u>	
Μωσαϊκό (ισόγειο- 1 ^{ος} όροφος)	«
<u>Οροφές :</u>	
Επιχρισμένες (ισόγειο- 1 ^{ος} όροφος)	«

[13] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.7

το κτίριο της διοίκησης

το εσωτερικό του κτιρίου διοίκησης-χημείο

ΚΤΙΡΙΟ Β : ΞΗΡΑΝΤΗΡΙΟ

Πρόκειται για ισόγειο κτίριο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 405 μ².
Η τυπολογία του είναι παραδοσιακό κτίριο.¹⁴

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Ξύλινα στοιχεία	Μέτρια
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Λιθοδομή εμφανής	«
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά	Μέτρια
<u>Κουφώματα:</u> Ξύλινα	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή ζευκτά	«

[14] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.8

ΚΤΙΡΙΟ Γ : ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΜΕΛΑΣΣΑΣ

Πρόκειται για μονώροφο κτίριο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 615 μ².¹⁵

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτόπλινθοι διάτρητοι	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοσιμεντοκονία πατητή	«
<u>Στέγη :</u> Επίπεδη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανές Beton	«

[15] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.9

οι δεξαμενές μελάσσας

ΚΤΙΡΙΟ Δ : ΝΕΟ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 140 μ².¹⁶

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτόπλινθοι πλήρεις	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοτσιμεντοκονία πεταχτή	«
<u>Στέγη :</u> Επίπεδη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Μέτρια
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανές Beton	«

[16] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.10

ΚΤΙΡΙΟ Ε : ΝΕΟ ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΟ

Πρόκειται για κτίριο 6 ορόφων χωρίς υπόγειο, εμβαδού 70 μ².
Είναι μεταγενέστερη η κατασκευή του, με ιδιαίτερο στοιχείο το μεγάλο ύψος σε αντιδιαστολή με τη μικρή επιφάνεια έδρασης.¹⁷

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτόπλινθοι πλήρεις (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Οπτοπλινθοδομή (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	Μέτρια
<u>Στέγη :</u> Επίπεδη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανές Beton (Ισόγειο-6 ^{ος} όροφος)	«

[17] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ 11

το εξαόροφο κτίριο-πύργος

ΚΤΙΡΙΑ ΣΤ :

Πρόκειται για τρία κτίρια στη σειρά ,μονώροφα χωρίς υπόγειο, συνολικού εμβαδού 945 μ². Η τυπολογία τους είναι παραδοσιακό κτίριο. Στα δύο από αυτά έχει καταρρεύσει η στέγη.¹⁸

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Ξύλινα στοιχεία	Μέτρια
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοσιμεντοκονία πεταχτή	Κακή
<u>Στέγη :</u> Δίριχτη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά Πτυχωτή λαμαρίνα	Μέτρια «
<u>Κουφώματα:</u> -	
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή Ζευκτά	Καλή

[18] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ 12

ΚΤΙΡΙΟ Ζ :

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 1452 μ².¹⁹

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Ξύλινα στοιχεία	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Λιθοδομή	Μέτρια
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοσιμεντοκονία πεταχτή	Κακή
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά	«
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	Μέτρια
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή Ζευκτά	«

[19] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.13

ΚΤΙΡΙΟ Η :

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 1055 μ².²⁰

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Ξύλινα στοιχεία	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Λιθοδομή	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοτσιμεντοκονία πεταχτή	Μέτρια
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά	«
<u>Κουφώματα:</u> Ξύλινα	Μέτρια
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή Ζευκτά	«

[20] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.14

ΚΤΙΡΙΟ Θ :

Πρόκειται για διώροφο κτίριο χωρίς υπόγειο ,εμβαδού 1195 μ².²¹
Η τυπολογία του είναι παραδοσιακό κτίριο.

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα (ισόγειο) Ξύλινα στοιχεία (1 ^{ος} όροφος)	« «
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτοπλινθοδομή πλήρης	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοτσιμεντοκονία πεταχτή	«
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά	«
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	Μέτρια
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	Καλή
<u>Οροφές :</u> Εμφανή Ζευκτά	«

[21] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.15

ΚΤΙΡΙΟ Ι : ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΟ

Πρόκειται για τριώροφο κτίριο, εμβαδού 1025 μ².²²

Έχει μνημειακό χαρακτήρα, με έντονα διακοσμητικά στοιχεία και τοξωτά ανοίγματα.

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπτοπλινθοδομή	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Μέτρια
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτόπλινθοι πλήρεις	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Οπτοπλινθοδομή	«
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Πτυχωτή λαμαρίνα	«
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή ζευκτά (Ισόγειο) Εμφανές Beton (1 ^{ος} -2 ^{ος} όροφος)	« «

[22] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.16

ΚΤΙΡΙΟ ΙΑ : ΖΥΜΩΤΗΡΙΟ

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 280 μ².²³

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτοπλινθοδομή πλήρης	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοτσιμεντοκονία πεταχτή	Μέτρια
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Μέτρια
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανές Beton	«

[23] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.17

ΚΤΙΡΙΑ ΙΒ : ΑΠΟΘΗΚΕΣ

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 1325 μ².²⁴
Η τυπολογία του είναι παραδοσιακό κτίριο.

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Ξύλινα	Μέτρια
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Λιθοδομή	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοσιμεντοκονία πεταχτή	Κακή
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	Κακή
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά	«
<u>Κουφώματα:</u> Ξύλινα	Μέτρια
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή Ζευκτά	«

[24] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.18

ΚΤΙΡΙΟ ΙΓ :

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 660 μ².²⁵
Ιδιαίτερο στοιχείο οι μυκητοειδείς κατασκευές στις κολώνες και τα ανεστραμμένα δοκάρια.

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτοπλινθοδομή πλήρης	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοσιμεντοκονία πεταχτή	Μέτρια
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	Καλή
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	Μέτρια
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Επιχρισμένες	Κακή

[25] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.19

ΚΤΙΡΙΟ ΙΔ :

Πρόκειται για κτίριο μονώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 180 μ².²⁶
Ιδιαίτερο στοιχείο η μπροστινή επικάλυψη του παλιού κτιρίου με μεταλλικό σκελετό και πτυχωτή λαμαρίνα.
Η τυπολογία του είναι παραδοσιακό κτίριο.

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Ξύλινα στοιχεία	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Λιθοδομή	«
<u>Υλικά επικάλυσης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοτσιμεντοκονία πεταχτή	«
<u>Στέγη :</u> Δίρριχτη	«
<u>Υλικά επικάλυσης στέγης :</u> Κεραμίδια Γαλλικά	«
<u>Κουφώματα:</u> Ξύλινα	Μέτρια
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανή ζευκτά	«

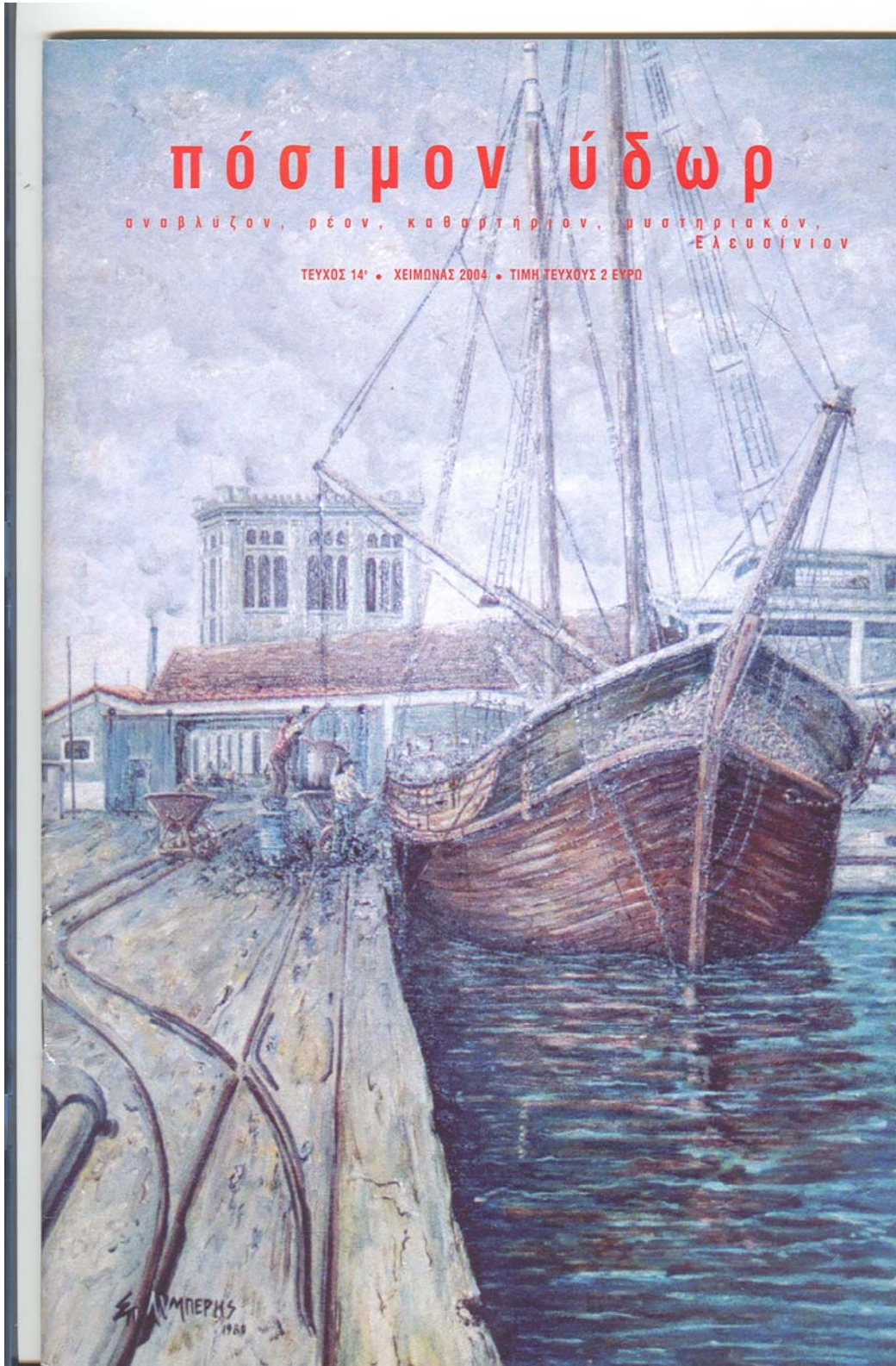
[26] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.20

ΚΤΙΡΙΟ ΙΕ :

Πρόκειται για κτίριο διώροφο χωρίς υπόγειο, εμβαδού 140 μ².²⁷
Ιδιαίτερο στοιχείο του κτιρίου η θολωτή στέγη, η μυκητοειδής κατασκευή και τα ανεστραμμένα δοκάρια.

Στοιχεία	Κατάσταση
<u>Κατακόρυφα φέροντα στοιχεία:</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	Καλή
<u>Οριζόντια φέροντα στοιχεία :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Στοιχεία πλήρωσης:</u> Οπτόπλινθοι διάτρητοι	«
<u>Υλικά επικάλυψης κατακόρυφων επιφανειών :</u> Ασβεστοσιμεντοκονία πεταχτή	«
<u>Στέγη :</u> Θολωτή	«
<u>Υλικά επικάλυψης στέγης :</u> Οπλισμένο σκυρόδεμα	«
<u>Κουφώματα:</u> Μεταλλικά	«
<u>Δάπεδα :</u> Gross Beton	«
<u>Οροφές :</u> Εμφανές Beton	«

[27] ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.21

φόρτωση προϊόντων εργοστασίου με πλοίο

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

Η Ελευσίνα είναι μια πόλη αρχαία αλλά και σύγχρονη . Γνωστή στο πανελλήνιο για τα ιερά μνημεία της, για τα μυστήριά της αλλά και για τα φουγάρα και τις καμινάδες της, για τα εργοστάσιά της.

Στην αρχή της δεκαετίας του 1930 υπήρχαν τρία κεραμοποιεία (καμίνια): το κεραμοποιείο Ιωάννη Πατάλα, το κεραμοποιείο Θανασουλόπουλου, το οποίο λειτούργησε μέχρι το 1935, ήταν το μεγαλύτερο και απασχολούσε 40-50 άτομα και περιστασιακά έφτανε ως και το 100, και το κεραμοποιείο Παπαγεωργίου. Σταμάτησαν τη λειτουργία τους το 1950 γιατί δεν υπήρχε πια πρώτη ύλη στην Ελευσίνα.

Από το 1850, οι πρώτοι επιχειρηματίες προέβλεψαν τη σημασία που θα αποκτούσε η Ελευσίνα λόγω της γεωγραφικής της θέσης ως συγκοινωνιακός κόμβος στις χερσαίες και τις θαλάσσιες συγκοινωνίες. Το 1884 λειτούργησε η σιδηροδρομική γραμμή Πειραιώς-Αθηνών-Πελοποννήσου και το 1893, στις 25 Ιουλίου, έγιναν τα εγκαίνια της διώρυγας του Ισθμού της Κορίνθου. Δύο ακόμα ευνοϊκοί παράγοντες για την ανάπτυξη της βιομηχανίας της Ελευσίνας.²⁸

Καθοριστική για την ανάπτυξη της Ελευσίνας πρέπει να θεωρηθεί αναμφισβήτητα η δεκαετία του 1880. Λίγο νωρίτερα, το 1875, είχε ιδρυθεί το πρώτο εργοστάσιο, το Σαπωνοποιείο Χαρίλαου, μοναδικό στο είδος του στην Αττική και ένα από τα λίγα στην Ελλάδα .Ιδρυτές οι Λύσανδρος και Εμμανουήλ Χαρίλαος, που είχαν έλθει από το Γαλάτσι της Ρουμανίας. Στην Ελευσίνα τους οδήγησε η λειτουργία κάποιων οικιακών βιοτεχνιών σαπουνιού. Το προϊόν μεταφερόταν εύκολα με πλοία ως την Πάτρα, τη Σύρο και τον Πειραιά. Η βιομηχανική ανάπτυξη συνεχίστηκε με δύο αλευρόμυλους και το δεύτερο σαπωνοποιείο το 1891, το σαπωνοποιείο Χατζημελέτη. Το ένα δέκατο των κατοίκων της Ελευσίνας, το ένα τρίτο δηλαδή του ενεργού πληθυσμού, άφηνε τα χωράφια για να εργασθεί με ημερομίσθιο τριών δραχ. (η οκά το σαπούνι κόστιζε 90 λεπτά), που μπορούσε να θεωρηθεί ικανοποιητικό και στα ίδια επίπεδα με τα ημερομίσθια στα εργοστάσια της Αθήνας και του Πειραιά.²⁹

Το 1988 ο Επαμ. Χαρίλαος σε συνεργασία με το Λέοντα Οικονομίδα, από τους πρωτεργάτες της βιομηχανικής ανάπτυξης της χώρας, ίδρυσε στην Ελευσίνα την «Οινοποιητική και Οινοπνευματική Εταιρεία Χαρίλαος και Σία», που το 1906 ήταν μία από τις σημαντικότερες ελληνικές βιομηχανικές μονάδες. Το 1906 άλλαξε ονομασία σε «Ελληνική Εταιρεία Οίνων και Οινοπνευμάτων –Βότρυς» και το 1929 απασχολούσε 250 περίπου εργαζόμενους. Έκλεισε το 1986. Παράλληλα με τη βιομηχανική ανάπτυξη σημειώθηκε και μια πληθυσμιακή αύξηση. Η αυξημένη κίνηση του λιμανιού και οι ανάγκες ίσως για εργατικά χέρια έφεραν στην Ελευσίνα νέους κατοίκους³⁰. Στην απογραφή του 1907 οι κάτοικοι της Ελευσίνας ήταν 2370, ενώ το 1896 ήταν μόλις 1353.³¹

[28] ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΙΑΓΤΖΟΓΛΟΥ-ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, ΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ Ζ' ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ , ΕΚΔΟΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ, ΕΛΕΥΣΙΝΑ 1999, σελ 110.

[29] ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ- ΑΠΟ ΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ, ΕΚΔΟΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ, ΕΛΕΥΣΙΝΑ 1985, ΣΕΛ.87.

[30] ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ, ο.π., ΣΕΛ.90.

[31] ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ, ο.π., ΣΕΛ.86.

Το 1902 η «Εταιρεία Χατζηκυριάκου – Ζαχαρίου και Σια» ιδρύει το πρώτο ελληνικό εργοστάσιο τσιμέντου με ετήσια παραγωγή 18.000 τόνους. Το 1911 παίρνει την επίσημη ονομασία Ανώνυμος Εταιρεία Τσιμέντου «Ο ΤΙΤΑΝ». Το 1928 απασχολεί 400 άτομα και στην περίοδο ακμής έφτασαν τα 1300. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1920 είχε αρχίσει να μορφοποιείται στην Ελευσίνα ο πρώτος πυρήνας εργατικής τάξης, παρά το γεγονός ότι ο αριθμός των βιομηχανικών μονάδων δεν είχε αυξηθεί. Εντούτοις, ο πληθυσμός της Ελευσίνας αυξανόταν συνεχώς. Οι 2370 κάτοικοι της απογραφής του 1907 έφτασαν τους 4400 περίπου το 1922.³²

Το 1922, τη χρονιά της μικρασιατικής καταστροφής και μετά την εγκατάσταση 2000 περίπου προσφύγων στην Ελευσίνα, ιδρύεται το υπεράσύγχρονο εργοστάσιο «ΚΡΟΝΟΣ», που άνηκε στην «Ανώνυμη Εταιρεία Οινοπνευματοποιίας», λόγω της μεγάλης ζήτησης των προϊόντων της εταιρείας, στην παραλία της οδού Κανελλοπούλου. Πρώτη ύλη ήταν τα σταφύλια, η μυρωδιά των οπείων έχει χαραχτεί στην μνήμη όσων μεγάλωσαν στην περιοχή. Το 1928 είχε 250-300 εργαζόμενους, μεταξύ των οποίων και αρκετές γυναίκες. Το 1970 είχε γύρω στους 150 εργαζόμενους, τους οποίους συνεχώς ελάττωνε, ώσπου έκλεισε το 1986.³³

Το εργοστάσιο «Κρόνος»³⁴

Το 1925 ιδρύθηκε από το Μενέλαο Σακελαρίου , η πρώτη βιομηχανία βερνικοχρωμάτων στην Ελλάδα, με την επωνυμία Χημικό Εργοστάσιο

[32] ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ, ο.π., ΣΕΛ.95.

[33] ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΙΑΓΤΖΟΓΛΟΥ-ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 113.

[34] ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ.

Χρωμάτων και Βερνικιών «ΙΡΙΣ –Μενέλαος Σακελαρίου και Σια» με πρώτη ύλη το ρετσίνι. Περίοδος ακμής του το 1950 . Έκλεισε λίγο πριν το 1970. Τα χρόνια της «επιφανειακής ευημερίας» εμφανίζονται τα πρώτα κρούσματα ρύπανσης. Η θάλασσα ρυπαίνεται από πετρέλαιο, που τα πλοία ξεφόρτωναν για την τροφοδοσία των εργοστασίων. Το πρόβλημα επισημαίνει με ψήφισμά του το κοινοτικό συμβούλιο στις 28/6/1938 ζητώντας από την κυβέρνηση να πάρει μέτρα. Συνέχεια στο ψήφισμα δεν υπήρξε. Η ρύπανση της πόλης είχε αρχίσει.

Σύγχρονη εικόνα της Ελευσίνας³⁵

Η ανάπτυξη αυτή συνεχίζεται μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και τη γερμανική κατοχή, κατά τη διάρκεια του οποίου πολλά εργοστάσια έκλεισαν και άλλα επιτάχθηκαν στον κατακτητή. Μετά την απελευθέρωση άρχισαν σιγά-σιγά να λειτουργούν όλα κανονικά. Ήδη η ίδρυση των εργοστασίων Τιτάν, Βότρυς και Κρόνος είχαν βάλει τη βάση για τη βιομηχανική ανάπτυξη και την ενίσχυση της οικονομίας της Ελευσίνας και της Ελλάδας γενικότερα.³⁶

Από το 1950 και μετά άρχισε η αλματώδης βιομηχανική ανάπτυξη. Το 1953 αρχίζει η λειτουργία της Χαλυβουργικής Α.Ε. με 600 περίπου εργαζόμενους και στην δεκαετία του 1970 έφτασε τους 2700.

Το 1955 ιδρύεται η «Ελαιουργική-Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Ελαιοπαραγωγών Ελλάδος». Το πρώτο εργοστάσιο λειτούργησε στην παραλία, εκεί όπου λειτουργούσε το σαπωνοποιείο Χατζημελέτη.

Στη δεκαετία 1960 ιδρύθηκαν μικρές μονάδες, όπως το Παγοποιείο Γαστουνιώτη, η ΕΒΠΑ, η ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ, τα ναυπηγεία Σάββα. Την ίδια περίοδο ιδρύονται, στην ευρύτερη περιοχή του Θριασίου, τα διυλιστήρια Ασπροπύργου, δίπλα τους η ΠΕΤΡΟΓΚΑΖ, η βιομηχανία ΧΑΛΥΨ και τα Ναυπηγεία Σκαραμαγκά.

Το 1969 αρχίζουν τη λειτουργία τους τα ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ. Μέχρι το

[35] ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ.

[36] ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΙΑΓΤΖΟΓΛΟΥ-ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 118.

[37] ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΗΛ. ΜΟΝΑΧΟΛΙΑΣ, Η ΕΛΕΥΣΙΝΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ, ΕΚΔΟΣΗ ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΓΕΩΡ. ΜΟΝΑΧΟΛΙΑ, ΕΛΕΥΣΙΝΑ 1982, ΣΕΛ 286.

1975 απασχολούσε περίπου 300 άτομα. Κατόπιν έρχεται στην ιδιοκτησία του Ελληνικού δημοσίου. Το 1992 ιδιωτικοποιείται πάλι.

Το 1975 έρχεται να προστεθεί η ΠΕΤΡΟΛΑ Α.Ε. καταλαμβάνοντας χώρο 1800 στρεμμάτων. Μέχρι το 1981 οι βιομηχανίες στο Θριάσιο Πεδίο έχουν φτάσει τις 700 περίπου και όλα αυτά χωρίς σωστό σχεδιασμό, με αποτέλεσμα την καταστροφή του περιβάλλοντος καθώς και αρκετών αρχαιολογικών μνημείων της πόλης.³⁷

Τότε έχουμε την απαγόρευση ίδρυσης νέων βιομηχανιών στην Αττική, καθώς και την επέκταση των υφισταμένων, με το Π.Δ.791/81, ενώ η αναθεώρησή του με το Π.Δ.84/84 χαρακτηρίζει περιοχές του Θριασίου κατάλληλες για ίδρυση βιομηχανιών και απαγορεύει τις επεκτάσεις.

Η εφαρμογή όμως της τακτικής των παρεκκλίσεων είχε ως αποτέλεσμα να μην ισχύσει κανένας περιορισμός. Με την τακτική αυτή μεθοδεύτηκαν έτσι οι πολλαπλές υπερβάσεις του Π.Δ.84/84, που έθετε κάποιους φραγμούς στην ίδρυση ρυπογόνων βιομηχανιών στην Αττική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό της εταιρείας ΠΕΤΡΟΛΑ, η οποία με βάση την πράξη 43/13-3-87 του Υπουργικού Συμβουλίου εξασφάλισε άδεια εγκατάστασης 8 νέων μονάδων.³⁸

Όσον αφορά την προστασία των αρχαιοτήτων, το 1966 έχουμε την καταγγελία της Κοσμητείας Εθνικού Τοπίου και Πόλεων για την καταστροφή του αρχαιολογικού χώρου της Ελευσίνας. Αποσπασματικά αναφέρει: «*Το Ιερόν της Ελευσίνας και η πέριξ αυτού περιοχή έχουν μεταβληθεί εις αληθή κόλασιν εκ της γειτνιάσεως των αδηφάγων εργοστασίων και, όλως ιδιαιτέρως, του εργοστασίου τσιμέντων το οποίον, εκτός της πρωτοφανούς και ανηλεούς καταστροφής του τοπίου, της εξαφανίσεως πολυτιμοτάτων ερειπίων και μνημείων της αρχαιότητας (παλαιότερον του θεάτρου του επί του σταδίου κ.λ.π. προ τινών δε ετών σπηλαίου του Πανός, όπερ ανετινάχθη, τμήματος των τειχών της Ελευσινιακής ακροπόλεως και πολλών άλλων, μέχρι και του Ενετικού πύργου, όστις αποτελεί και αυτός μνημείον μιας εποχής της ιστορίας μας), ερεύγεται συνεχώς δια των καπνοδόχων του καπνούς περιέχοντας κόνιν τσιμέντου, η οποία, αφ'ενός μεν επικάθηται επί των μαρμάρων και των άλλων ερειπίων του αμέσως γειτνιάζοντος ιερού και συντελεί εις την καταστροφήν των όσων εσεβάσθησαν οι αιώνες και απεκάλυψεν η αρχαιολογική σκαπάνη μνημείων, το δε εισπνέεται υπό των κατοίκων και υπονομεύει την υγείαν αυτών, ιδίως δε αυτών οι οποίοι κατοικούν εις τον κακώς ανεγερθέντα εις το σημείον εκείνο, οικισμόν.*»³⁹

Οι ενέργειες αυτές έμειναν χωρίς αποτέλεσμα και η κατάσταση επιδεινώθηκε κατά τη διάρκεια της δικτατορίας της 21^{ης} Απριλίου 1967. Προσπάθειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος έγιναν από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Ελευσίνας, χωρίς να εισακουστούν όμως. Οι προσπάθειες συνεχίστηκαν εντονότερες, κυρίως από το 1975, το κακό όμως είχε συντελεστεί. Το Θριάσιο Πεδίο είχε πια μεταβληθεί σε απέραντο συγκρότημα εργοστασίων και η θάλασσα της Ελευσίνας σε βούρκο.

---

[38] ΠΟΓΚΑ ΝΕΣΤΩΡΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΟΣΙΜΟΝ ΥΔΩΡ», ΤΕΥΧΟΣ 18^ο, ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2005, ΣΕΛ.7.

[39] ΓΕΩΡΓΙΑ ΓΙΑΓΤΖΟΓΛΟΥ-ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, ο.π., ΣΕΛ.119-120.

Αρχαιότητες και βιομηχανία στον ίδιο χώρο⁴⁰

Το 1980 ο Δήμος της Ελευσίνας απηθήθυνε έκκληση προς τους διεθνείς οργανισμούς για τη σωτηρία της πόλης από τη βιομηχανική ρύπανση και παρείχε συγκεκριμένα στοιχεία για τις συνέπειες στον πληθυσμό: η αύξηση της νοσηρότητας και της θνησιμότητας ήταν κατά 50% ανώτερη από την αντίστοιχη της Αθήνας, οι αναπνευστικές παθήσεις ήταν διπλάσιες στους ενήλικους και επταπλάσιες στα παιδιά σε σύγκριση με αγροτικές περιοχές της Ελλάδας. Είχαν σημειωθεί επίσης ανεξήγητες αποβολές καθ' όλα υγιών γυναικών και διπλασιασμός τερατόμορφων βρεφών τη δεκαετία 1970-1980.⁴¹ Αναμφίβολα, οι πολίτες της Ελευσίνας έχουν εξελιχθεί σε βασικούς πρωταγωνιστές της περιβαλλοντικής προστασίας της περιοχής και προσπαθούν με δυναμισμό να αποτρέψουν τη συνεχή υποβάθμιση της ποιότητας ζωής τους. Οι θέσεις εργασίας που προσφέρουν οι βιομηχανίες ως «αντισταθμιστικό όφελος» συνεχώς μειώνονται και δεν αποζημιώνουν πλέον τους κατοίκους για τη διαρκή συρρίκνωση του ζωτικού χώρου της ήδη δύσκολης καθημερινότητάς τους.

Οι προσπάθειες των επισήμων φορέων, παρόλη την ισχυροποίηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, προσκρούουν σε μια παγιωμένη στάση των βιομηχανιών του Θριασίου, οι οποίες εξακολουθούν να υπερασπίζονται τα κέρδη τους σε κόστος του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της περιοχής. Τα μέτρα περιβαλλοντικής προστασίας που έχουν υιοθετήσει ορισμένες εξ αυτών, όπως αντιρρυπαντική τεχνολογία ή βιολογικοί καθαρισμοί, δεν αρκούν να αποτρέψουν τη ρύπανση, καθώς δεν εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα περιβαλλοντικής μέριμνας, δεν τηρούν τις απαιτούμενες προδιαγραφές και αφορούν την έξωθεν καλή μαρτυρία. Με τη δεδομένη κατάσταση το πρόβλημα, αν δεν διογκώνεται, σαφέστατα διαιωνίζεται και οι προοπτικές επίλυσής του δεν είναι αισιόδοξες, καθώς η περιβαλλοντική υποβάθμιση καθίσταται μη αναστρέψιμη.⁴²

[40] ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ.

[41] ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ, ο.π., ΣΕΛ.130-131.

[42] ΠΟΓΚΑ ΝΕΣΤΩΡΙΑ, ο.π., ΣΕΛ. 8.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ 1922
ΑΡΧΕΙΟ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

«Γι' αυτήν την πόλη δεν κάνουμε όλοι τα ίδια όνειρα! Πάντα φοβόμαστε αυτούς που με αβασάνιστη ευκολία «υιοθετούσαν ανεπιφύλακτα» τα «δικά» μας. Το δικό μας όνειρο έζησε δώδεκα περίπου χρόνια!

Το ΙΡΙΣ, ο ΚΡΟΝΟΣ και οι δύο ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΕΣ έζησαν μέσα μας σαν ιστορικό τμήμα της πόλης, σαν βιομηχανικά μνημεία του πολυτάραχου βιομηχανικού παρελθόντος της πόλης μας, ως τόπος όπου διασώζονταν μνήμες και μαρτυρίες για τις συνθήκες ζωής και δουλειάς της εργατικής τάξης της πόλης και ταυτόχρονα ως μελλοντικοί ενιαίοι χώροι, ζωντανοί, λειτουργικοί, προσπελάσιμοι, ικανοί να στεγάσουν νέες χρήσεις, ανάγκες και δραστηριότητες του πολιτισμού, της αναψυχής, της εκπαίδευσης, του αθλητισμού, της διασκέδασης ώστε η Ελευσίνα να διαβεί το κατώφλι του 21^{ου} αιώνα λιγότερο μίζερη και παρακατιανή.

Ένα εκτεταμένο στεγαστικό πρόγραμμα του Οργανισμού Εργατικής Κατοικίας, το οποίο «συνελήφθη» το 1989 και υλοποιείται σήμερα, σαρώνει τη βιομηχανική ιστορία της πόλης και σκορπάει ερείπια! Ως λείψανα μεμονωμένα και ασύνδετα θα φαντάζουν στις επόμενες γενιές τα λιγοστά κτίρια που διασώζονται : η καμινάδα και δύο ακόμη κτίρια του ΙΡΙΣ, τα γραφεία και το θυρωρείο της παλαιάς ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ, το κτίριο διοίκησης, το διυλιστήριο και δύο θολωτές δεξαμενές από μπετόν του ΚΡΟΝΟΥ, ενώ η μεταγενέστερη ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ υπάρχει πλέον μόνο στο φωτογραφικό αρχείο όσων πρόλαβαν...

Προβάλλεται από το νομάρχη ως επιτυχία η εφαρμογή του προγράμματος και ως η μόνη ρεαλιστική λύση για την διάσωση μερικών κτιρίων, τα οποία εικάζεται ότι θα παραχωρηθούν από τον ΟΕΚ για κοινωφελείς χρήσεις και λειτουργίες χωρίς αυτό να έχει διευκρινιστεί. Ωστόσο, χάθηκαν πολλές ευκαιρίες στο παρελθόν για την απόκτηση των χώρων γιατί ουδέποτε ασκήθηκε συγκροτημένη δημοτική πολιτική, ούτε υπήρξε διεκδικητικό πνεύμα, ούτε ενεργοποιήθηκαν πολεοδομικά εργαλεία, ούτε χρηματοδοτήθηκε οποιαδήποτε μελέτη για την μελλοντική ένταξη στις λειτουργίες της πόλης των ανενεργών εργοστασίων, ώστε με «λογισμό και όνειρο» να εντάσσονται σταδιακά οι χώροι στον ιστό της πόλης.»⁴³

Ιστορική αναδρομή

28-3-1988 Συνεδρίαση του Δ.Σ. Ελευσίνας επί δημαρχίας Π. Παπαπέτρου με εισηγητή τον ίδιο το δήμαρχο «...πάγια διεκδίκηση του δήμου και των κατοίκων της πόλης ήταν και είναι ο χώρος που καταλαμβάνεται από τα ανενεργά εργοστάσια ΙΡΙΣ- ΚΡΟΝΟΣ να αποδοθεί στον δήμο προκειμένου να χωροθετηθούν εκεί πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες ...κινδυνεύουμε να αποστερήσουμε την πόλη από ένα σημαντικό και ίσως μοναδικό ελεύθερο χώρο ο οποίος είναι απόλυτα αναγκαίος αφού η πόλη στερείται ελεύθερων και κοινόχρηστων χώρων». Και αυτή η απόφαση ήταν ομόφωνη.

Ακολουθούν το 1990 δύο συνεδριάσεις του Δ.Σ. Ελευσίνας που αναστέλλει τις οικοδομικές άδειες στα συγκεκριμένα οικοδομικά τετράγωνα ΙΡΙΣ- ΚΡΟΝΟΣ.

⁴³ ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΧΡ., εφημερίδα «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ», Νοέμβρης 1997, ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΟΣΙΜΟΝ ΥΔΩΡ», ΤΕΥΧΟΣ 14^ο, ΣΕΛ. 29.

26-8-1991 Το Δ.Σ. Ελευσίνας καταγγέλλει την τροποποίηση του υπουργού Σ. Μάνου για την περιοχή ΙΡΙΣ- ΚΡΟΝΟΣ. Σ' αυτήν την συνεδρίαση ο δημοτικός σύμβουλος Γ. Αμπατζογλου αναφέρει «...Τι πρόθεση έχει το υπουργείο π.χ. για τη δημιουργία βιομηχανικού μουσείου στον ΚΡΟΝΟ;» και ο Π. Λαζάρου δεν ξεχνά «...Δεν πρέπει να ανασταλεί το αίτημά μας για ανέγερση εργατικών κατοικιών».

Ακολουθούν τρεις συνεδριάσεις από το 1991 έως το 1996 με αναστολή εκ νέου των οικοδομικών αδειών και αναθέσεις μελετών για το χώρο.

22-4-1992 Στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ391/22-4-1992) δημοσιεύεται η απόφαση του υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Αχιλλέα Καραμανλή για έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) του δήμου Ελευσίνας που σημειώνει ξεκάθαρα : «δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, πράσινου και αναψυχής στην ευρύτερη περιοχή ανάπλασης (ΙΡΙΣ, ΚΡΟΝΟΣ, ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ κ.λ.π.) και στο χώρο που θα προκύψει από την μεταφορά της σιδηροδρομικής γραμμής».

Οκτώβρης 1994 Στο εκλογικό πρόγραμμα της «ανθρώπινης Ελευσίνας», δημοτικού συνδυασμού με επικεφαλή τον Γ. Αμπατζόγλου αναφέρεται : «στην περιοχή ΚΡΟΝΟΣ-ΙΡΙΣ να αναπτυχθούν ειδικές κοινωφελείς χρήσεις με διατήρηση του μουσειακού βιομηχανικού εξοπλισμού».

25-11-2003 Το Δ.Σ. Ελευσίνας με την 328/03 απόφασή του στη σελίδα 14 προτείνει «...Προτείνεται η κατάργηση εφαρμογής του άρθρου 13, για δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και κοινωφελών χώρων στην περιοχή ΙΡΙΣ-ΚΡΟΝΟΣ (όπως ορίζεται στο ισχύον Γ.Π.Σ.)...».

28-6-2004 Το Δ.Σ. Ελευσίνας προσπαθεί, ανεπιτυχώς, να χαρακτηρίσει τον ΚΡΟΝΟ σαν περιοχή Πολεοδομικού Κέντρου. Η πρόταση δεν περνάει αφού σύσσωμη η αντιπολίτευση και οι δύο σύμβουλοι της πλειοψηφίας δεν το εγκρίνουν. Το θέμα τελικά αναβάλλεται.

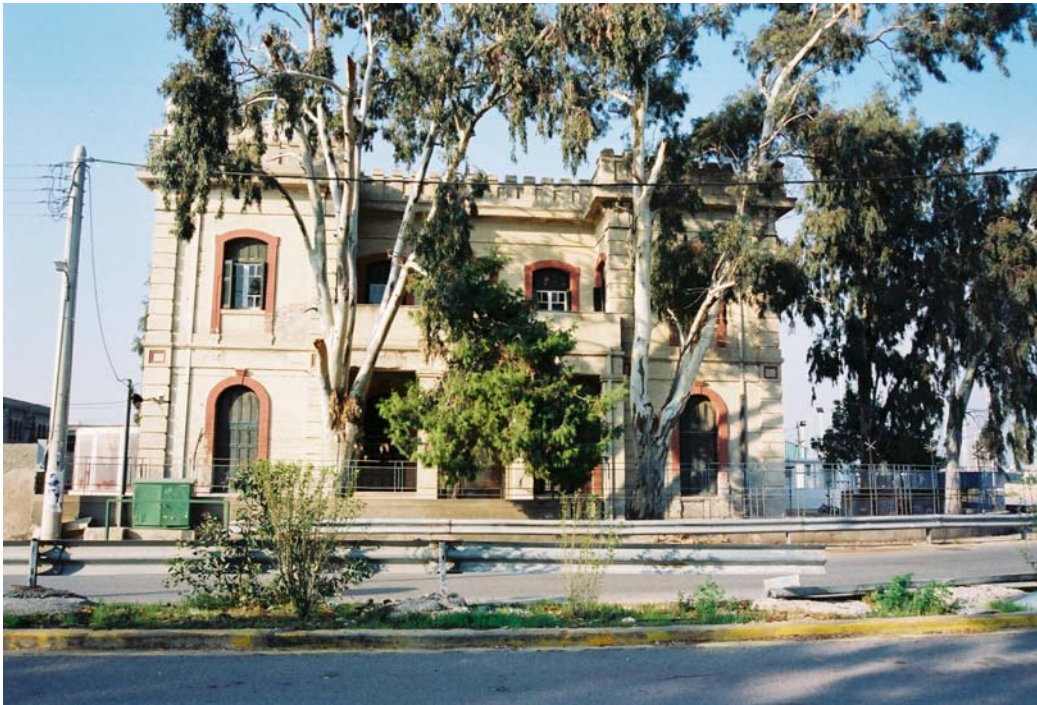
Η τελική πρόταση του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας προς το ΥΠΕΧΩΔΕ για την περιοχή ΚΡΟΝΟΣ-ΙΡΙΣ είναι «Πολεοδομικό Κέντρο», βάση του άρθρου 15 του Ν.2508/97. Δίνεται έμφαση στις χρήσεις αναψυχής και πολιτισμού, εξαιρουμένων των χρήσεων : πολυκαταστημάτων, υπεραγορών, διοίκησης, ξενοδοχείων και ξενώνων πάνω από 100 κλίνες, κέντρων διασκέδασης και αναψυχής, επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης, πρατηρίων βενζίνης, αθλητικών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων μέσων μαζικής μεταφοράς.⁴⁴

Επιπλέον, σύμφωνα με επιστολή του αρχιτέκτονα Ν. Καλογερά στην εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 22-2-2005, με αφορμή άρθρο της για την Ελευσίνα: «Η πρόταση τα κτίρια του ΚΡΟΝΟΥ να γίνουν βιομηχανικό μουσείο είναι πολύ εύστοχη, όχι μόνο για την διατήρηση του εκλεκτιστικού κτιρίου, αλλά και για τα άλλα κτίρια που περιλαμβάνει το συγκρότημα, σχεδιασμένα από τον πολιτικό μηχανικό και καθηγητή του Ε.Μ.Π. Παύλο Σαντορίνη το 1923. Τα κτίρια αυτά αποτελούν μοναδικά επιτεύγματα πρώιμων κατασκευών από σπλισμένο

⁴⁴ ΤΣΟΠΕΛΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΟΣΙΜΟΝ ΥΔΩΡ», ΤΕΥΧΟΣ 15, ΣΕΛ. 6-7.

σκυρόδεμα διεθνώς γιατί για πρώτη φορά η στήριξη θόλων, τρούλων και δεξαμενών πραγματοποιείται με μυκητοειδή υποστυλώματα...»
Επίσης, η διεθνής επιτροπή για τη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς (ΤΙC CΙΗ) έχει απευθύνει έκκληση (Σεπτέμβριος 2005) προς το σύνολο των αρμοδίων του ελληνικού κράτους για την διάσωση και αγορά της παλαιάς βιομηχανίας ΚΡΟΝΟΣ.
Τέλος, το ελληνικό κράτος και οι κρατούντες όλων των βαθμών (δήμος, υπουργεία, αρμόδιοι οργανισμοί) έχουν άλλη άποψη: προέχει η προστασία της ατομικής ιδιοκτησίας και του ατομικού συμφέροντος, ο ΚΡΟΝΟΣ είναι ιδιωτικός και το δημόσιο δεν έχει κεφάλαια για απαλλοτριώσεις.⁴⁵

Πρόταση στο δήμο Ελευσίνας για αξιοποίηση του χώρου του ανενεργού εργοστασίου οινοπνεύματος ΚΡΟΝΟΣ με σκοπό τη δημιουργία μιας Πολεοδομικής Ενότητας που να περιλαμβάνει δημόσιους χώρους ανάμεικτων δραστηριοτήτων (πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, εργαστηριακών, ψυχαγωγικών, εμπορικών) καθώς και τη χωροθέτηση οικιστικού συνόλου για την προσωρινή διαμονή 150 περίπου ατόμων έχει γίνει από ομάδα φοιτητών στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας στην αρχιτεκτονική σχολή Ε.Μ.Π. το 2004. Χρήση του χώρου αποδίδεται στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας, ενώ προτείνεται χώρος φιλοξενίας για την έλευση κόσμου με τον οποίο μπορούν να δημιουργηθούν συνεργασίες σε πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και πειραματικές δράσεις.⁴⁶

το κτίριο της διοίκησης από την οδό Κανελλοπούλου

⁴⁵ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΟΣΙΜΟΝ ΥΔΩΡ», ΤΕΥΧΟΣ 19^ο, ΣΕΛ. 18.

⁴⁶ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΟΣΙΜΟΝ ΥΔΩΡ», ΤΕΥΧΟΣ 14^ο, ΣΕΛ. 10.

Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΣΙΝΑ ΚΑΙ Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΑΠΕΡΓΟΥ ΣΤΟΝ «ΚΡΟΝΟ»

Στις αρχές Φεβρουαρίου 1929 ξέσπασε απεργία στα μεταλλεία Λαυρίου, που αποτελούσε επί εβδομάδες ένα από τα κύρια θέματα της ειδησιογραφίας των Αθηναϊκών εφημερίδων. Μέχρι τότε όλες οι απεργιακές κινητοποιήσεις κρατούσαν ελάχιστα εικοσιτετράωρα και λύνονταν χωρίς αποτέλεσμα. Τότε ήταν που οι υποστηρικτές της απεργιακής κίνησης στην Ελευσίνα πλήθυναν, όσο κι αν ήξεραν ότι παρόμοιες κινήσεις στο παρελθόν είχαν αντιμετωπιστεί με σκληρότητα. Οι απεργοί της Σύρου το 1879, οι μεταλλωρύχοι του Λαυρίου το 1896, το 1906, το 1919 και το 1921 δεν είχαν κατορθώσει σχεδόν τίποτα. Σε αποτυχία εξ άλλου είχε καταλήξει και η μεγάλη πανεργατική απεργία του 1925.

Στις 16 Φεβρουαρίου 1929 η «Ένωση Τεχνιτών –Εργατών Τσιμεντών Ελευσίνος» υπέβαλε στους εργοδότες και στο υπουργείο Εθνικής Οικονομίας υπόμνημα, με το οποίο ζητούσε αύξηση του ημερομισθίου κατά 40%,⁴⁷ εφαρμογή του οκταώρου, αναγνώριση του σωματείου και τακτική πληρωμή κάθε εβδομάδα, και δήλωνε ότι οι εργάτες ήταν αποφασισμένοι να απεργήσουν σε περίπτωση που οι εργοστασιάρχες δεν θα ικανοποιούσαν τα αιτήματά τους. Δύο μέρες αργότερα στάλθηκαν διακόσιοι χωροφύλακες στην Ελευσίνα για να προλάβουν επεισόδια, ενώ οι εταιρείες «Τιτάν» και «Βότρυς» απέλυσαν εργάτες που θεωρούνταν ότι είχαν πρωτοστατήσει στην ίδρυση του σωματείου.

Στις 20 Φεβρουαρίου πραγματοποιήθηκε γενική συνέλευση, στην οποία έλαβαν μέρος εξακόσιοι εργάτες, ενώ ένοπλες περιπολίες χωροφυλακής βρίσκονταν στο χώρο των εργοστασίων και σε άλλα σημεία της πόλης. Προσπάθειες για συμβιβαστική λύση, που κατέβαλε κυρίως η «Εταιρεία Οινοπνευματοποιίας», η οποία αποδεχόταν ορισμένα μόνο αιτήματα, απέτυχαν και αντιπροσωπεία των εργατών στις 25 Φεβρουαρίου έφυγε για την Αθήνα, όπου συναντήθηκε με τον υπουργό του πολιτικού γραφείου του Βενιζέλου και επανέλαβε την απόφαση για απεργία αν δε δοθεί ικανοποιητική λύση σε όλα τα σημεία του υπομνήματος. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να πείσει τους εργάτες να ξαναγυρίσουν στα εργοστάσια δεν καρποφόρησε, έστω και αν συνοδευόταν με τη δήλωση ότι θα καταβληθεί φροντίδα για την ικανοποίησή τους, και η απεργιακή ζύμωση συνεχίστηκε ως την 1^η Μαρτίου, όταν νέα συνέλευση, με τη συμμετοχή οκτακοσίων εργατών, αποφάσισε κάθοδο σε απεργία αν αποτύγχαναν οι διαπραγματεύσεις με τους εργοδότες. Ανασταλτική για την απεργία ήταν η πρωτοβουλία του εργοστασίου «ΚΡΟΝΟΣ» να εφαρμόσει το οκτάωρο για ορισμένες μόνο κατηγορίες εργατών, που δημιουργούσε ελπίδες για αποδοχή των αιτημάτων στο σύνολό τους και από άλλες εταιρείες. Στις 4 Μαρτίου οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και εργοστασιαρχών φάνηκε ότι είχαν φτάσει σε αδιέξοδο, ενώ η διεύθυνση του «ΚΡΟΝΟΥ» δήλωνε ότι «θα εδέχετο τα

⁴⁷ Από έμμεσες πληροφορίες προκύπτει ότι το 1925-1930 το μέσο ανδρικό ημερομίσθιο για τους ειδικευμένους εργάτες κυμαινόταν γύρω στις 60-80 δρχ., ενώ για τις γυναίκες στις 22-29 δρχ.

αιτήματα των εργατών εάν εγένοντο ταύτα δεκτά και από τας άλλας επιχειρήσεις». Έτσι, στις 5 Μαρτίου, νέα γενική συνέλευση κήρυξε την απεργία.

Το σύνολο των απεργών ξεπερνούσε τις δύο χιλιάδες. Συγκεκριμένα είχαν απεργήσει 400 εργάτες του «Τιάνος», 350 της Εταιρείας «Βότρως», 280 του εργοστασίου «Κρόνος», 250 του εργοστασίου Βαμβακελαιουργίας και Σαπωναποποιείας, καθώς και οι εργάτες Νεφτοποιίας, Κεραμοποιίας και 70 φορτοεκφορτωτές.

Σύμφωνα με την ειδησιογραφία των συντηρητικών εφημερίδων «ο υποδιοικητής Χωροφυλακής Ελευσίνος [Μεγαρίδος] μοίραρχος Παπαγρηγοράκης, πληροφορηθείς την κήρυξιν της απεργίας έλαβεν όλα τα κατάλληλα μέτρα προς τήρησιν της τάξεως αφ' ενός και προστασίαν των απεργοσπαστών, οίτινες κατά τους υπολογισμούς του θα ήταν αρκετοί. Προς τούτο κατένειμε μέρος της δυνάμεώς του εις τα διάφορα εργοστάσια, το δε υπόλοιπον παρέλαβεν ο ίδιος και περιεπόλει εις τα κέντρα».

Στο εργοστάσιο «ΚΡΟΝΟΣ» βρισκόταν μια ομάδα εργατών της νυκτερινής βάρδιας, που κατά τις εφημερίδες «Ριζοσπάστης» και «Ελεύθερον Βήμα» δεν είχε εγκαίρως ενημερωθεί για την απεργία, ενώ κατά την «Καθημερινή» ήταν απεργοσπαστές. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Καθημερινής» και του «Ελεύθερου Βήματος» η φρούρηση του «Κρόνου» «είχεν ανατεθεί εις τον ανθυπομοίραρχον Δημ. Κικιρήν, έχοντα υπό τας διαταγάς του απόσπασμα εκ δεκατεσσάρων χωροφυλάκων και ενός υπενωμοτάρχου. Το απόσπασμα περιεπόλει εις μίαν στενήν οδόν μεταξύ του περιβόλου του εργοστασίου και της παραλίας, ίνα δύναται να προστατεύσει αποτελεσματικώς τους εργάτας εν περιπτώσει επιθέσεως των απεργών. Μόλις εγνώσθη ότι εις το εργοστάσιον «Κρόνος» ειργάζοντο απεργοσπαστάι, ομάς εξ υπερεπτακοσίων απεργών κατηυθύνθη προς το εργοστάσιον, ίνα παρεμποδίσει την συνέχισιν της εργασίας».

Τρία μέλη της διοίκησης του Σωματείου (Γαβριήλ Σωτήρης, Μύρων Γκέκας και Ατσιδάκος) που βρίσκονταν επικεφαλείς των απεργών συνελήφθησαν και οι υπόλοιποι προχώρησαν προς την είσοδο του εργοστασίου, ενώ ο Κικιρής, προσπαθώντας να τους εμποδίσει, «προτείνων το περίστροφον εκραύγασεν: Άλτ! Μη προχωρείτε διότι πυροβολώ».

Η απόφαση των εργατών να προχωρήσουν και η παρεμπόδισή τους από τη χωροφυλακή προκάλεσε έξαψη των πνευμάτων και από τις δύο πλευρές. Ο Κικιρής έδωσε το παράγγελμα «πυρ» και αμέσως οι χωροφύλακες «υψώσαντες τα όπλα επιυροβόλησαν εις τον αέρα προς εκφοβισμόν. Ο ανθυπομοίραρχος όμως, παρασυρόμενος υπό της ταραχής του, ήρχισεν πυροβολών με το περίστροφόν του κατά των απεργών. Δύο εργάται πληγέντες εκ των σφαιρών, εκυλίσθησαν κατά γης. Οι απεργοί, αντί να υποχωρήσουν, εξερίθισθέντες εκ των πυροβολισμών, ώρμησαν απειλητικότεροι κατά του περιβόλου κραυγάζοντες: «Κάτω οι δολοφόνοι, Κάτω η Κυβέρνησις, Ζήτω η απεργία». Ο ανθυπομοίραρχος έδωκε τότε δεύτερον παράγγελμα «πυρ» και οι χωροφύλακες έρριψαν δύο ομοβροντίας εναντίον των απεργών, τινάς των οποίων εύρον οι σφαίραι. Κατόπιν δε αναστρέψαντες τα όπλα ήρχισαν να διαλύουν με τους υποκόπανους τους απεργούς», που διαλύθηκαν «εν μέσω αλαλαγμού, θρήνων, ύβρεων και ολοφυρμού των γυναικοπαίδων».

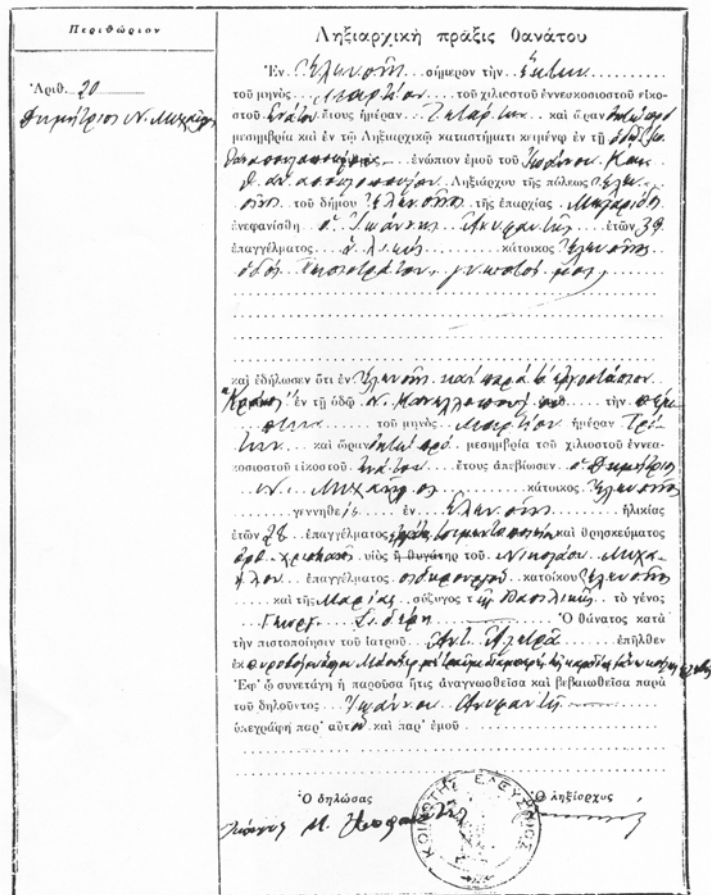
Στη σύγκρουση αυτή, που δεν κράτησε παρά ελάχιστα λεπτά, έπεσε νεκρός ο εικοσιοκτάχρονος εργάτης Δημήτρης Ν. Μιχαήλος από τραύμα «διαμπερές της καρδίας και άνω κοίλης φλεβός» κατά την πιστοποίηση του γιατρού Αντ.

Αλετρά. Σοβαρά επίσης τραυματίστηκε και ο Αναστάσιος Πέπας από την Μάνδρα, καθώς και άλλοι έξι εργάτες και μία γυναίκα από τον προσφυγικό συνοικισμό.

Οι κάτοικοι της Ελευσίνας πανικόβλητοι και οργισμένοι κλείστηκαν στα σπίτια τους, ενώ με ειδική αμαξοστοιχία έφθαναν στην πόλη 120 άνδρες της Σχολής Χωροφυλακής και ένας λόχος πεζικού. Λίγες ώρες αργότερα ένα ογκωδέστατο συλλαλητήριο σχηματίστηκε για να εγκρίνει ψήφισμα, με το οποίο ζητούσε την άμεση σύλληψη και τιμωρία των υπευθύνων αστυνομικών οργάνων και ιδίως του ανθυπομοίραρχου, την καταβολή αποζημίωσης στις οικογένειες των θυμάτων και την άμεση αποδοχή των αιτημάτων των απεργών.

Την επομένη, η χωροφυλακή απαγόρευσε τις συγκεντρώσεις και τη χρήση οιοπνευματωδών ποτών στην Ελευσίνα, και την ίδια μέρα συνέλαβε το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Εργατών-Τεχνιτών και την τριμελή επιτροπή της απεργίας τη στιγμή που κηδεύταν ο Μιχαήλος.

Το εργατικό κίνημα της Ελευσίνας εκφυλίσθηκε τα αμέσως επόμενα χρόνια, καθώς τα ηγετικά του στελέχη αναγκάστηκαν να σιωπήσουν ή να αυτοεξορισθούν.⁴⁸

Η ληξιαρχική πράξις θανάτου του Δημ. Μιχαήλου (από το Αρχείο του Δήμου Ελευσίνας).

[43] ΒΑΣ. ΒΛ. ΣΦΥΡΟΕΡΑΣ, ο.π., ΣΕΛ. 99-104.

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης

Η βιομηχανική επανάσταση στην Ελλάδα είναι ένα πολύπλευρο ζήτημα και είναι εξαιρετικά δύσκολο να καθοριστεί η ακριβής περίοδος κατά την οποία συνέβη. Μιλώντας για μια χώρα που διευρύνει συνεχώς τα εδαφικά της όρια, επί έναν ολόκληρο αιώνα, με διαδοχικές προσαρτήσεις και που μόλις στα μέσα του 19^{ου} αιώνα πέρασε το κατώφλι της υπανάπτυξης, είναι παρακινδυνευμένο να γενικεύει κανείς σε τέτοιο σημείο, ώστε να προτείνει μια περιοδολόγηση της εξέλιξης της εθνικής οικονομίας στο σύνολό της.¹

Αναφερόμενος στην Ελλάδα, ο Β. Παναγιωτόπουλος στα πλαίσια της συνδιάσκεψης της Association des Études du Sud-Est Européen (Αμβούργο 1976) υποστήριξε ότι « το να μιλά κανείς για βιομηχανική επανάσταση στην Ελλάδα (...) θα ήταν δείγμα απλοϊκού ιστορικού σπτιμισμού», δέχτηκε όμως ότι μόνο μια ευρύτατη εκδοχή του όρου, που θα υποδήλωνε «ένα ορισμένο επίπεδο ανάπτυξης του καπιταλισμού και την εμφάνιση νέων παραγωγικών σχέσεων» μπορεί να ισχύει για την περιοχή αυτή τον 19^ο αιώνα.⁴⁹

Στην Ελλάδα, «οι δομικές αλλαγές στην βιομηχανία, στην κοινωνία και στις νοοτροπίες» που συντελούν στον όρο «βιομηχανική ανάπτυξη»⁵⁰ ξεκίνησαν σποραδικά και με άτακτο τρόπο και χρειάστηκαν πάνω από έναν αιώνα ώσπου να συντονιστούν, να «πυκνώσουν» και να επιταχύνουν έτσι σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Παρατηρώντας τις μεταβολές ορισμένων παραμέτρων της διαδικασίας εκβιομηχάνισης, δηλαδή του αριθμού των βιομηχανικών καταστημάτων, της συνολικής ιπποδύναμης και του αριθμού των απασχολούμενων εργατών, αν και δεν πρέπει να αποδοθεί απόλυτη αξία στους αριθμούς αυτούς, καθώς η ποιότητα του τεκμηριωτικού υλικού στο οποίο βασίζονται είναι αμφίβολη, μπορούμε να χαράξουμε τις γενικές γραμμές της βιομηχανικής κίνησης. Οι εγκαταστάσεις των βιομηχανικών αυτών καταστημάτων, λοιπόν, μπορούν να μας δώσουν ένα πιστό δείκτη του συνόλου της βιομηχανικής κίνησης: Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα συμπίπτουν με την εισαγωγή της ατμομηχανής. Σε μία χώρα που δεν γνώρισε ούτε την «πρωτοεκβιομηχάνιση» ούτε ένα πρώτο στάδιο γενικευμένης ανάπτυξης των μεγάλων χειροκίνητων εργοστασίων (με εξαίρεση της Ερμούπολης), η πρώτη μαζική μετακίνηση ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, από τον αγροτικό στον βιομηχανικό τομέα (με την ευρεία έννοια του όρου) εκδηλώνεται κατά τη δεκαετία του 1870, με τη δημιουργία, μέσα σε λίγα χρόνια, εκατό περίπου εργοστασίων που λειτουργούν με τη δύναμη του ατμού.⁵¹

Η περίοδος αυτή διαρκεί τριάντα χρόνια περίπου και χωρίζεται σε τρεις υποπεριόδους: απογείωση, επιβράδυνση-κρίση και ανάκαμψη-επιτάχυνση. Η πρώτη περίοδος, εκείνη της απογείωσης, αρχίζει γύρω στα 1868-69 και εκτείνεται ως τα μέσα της δεκαετίας του 1870. Η ένταση της βιομηχανικής

---

[1] ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΝ 19^Ο ΑΙΩΝΑ , ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΑΘΗΝΑ 1986, ΣΕΛ.115

[2] Β. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ , ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΤΟΝ 19^Ο ΑΙΩΝΑ, ΘΕΜΕΛΙΟ, ΑΘΗΝΑ 1980, ΣΕΛ. 218-219.

[3] Τ. ASHTON, THE INDUSTRIAL REVOLUTION, 1760-1830, ΟΞΦΟΡΔΗ 1980, ΣΕΛ. 2

[4] ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ.109-112.

κίνησης κατά την περίοδο αυτή φτάνει στο απόγειό της στα χρόνια 1871-73. Η επόμενη περίοδος εκτείνεται μέχρι το 1887-89 και εμπεριέχει δύο φάσεις. Ως τα 1883-84 ο ρυθμός επέκτασης της βιομηχανίας επιβραδύνεται, αλλά παρατηρείται ανάπτυξη εντατική: δημιουργούνται λιγότερες νέες μονάδες απ'ότι στην προηγούμενη περίοδο, αλλά τα υπάρχοντα εργοστάσια αυξάνουν το δυναμικό τους. Η τάση αυτή ανακόπτεται κατά τη δεύτερη φάση, στα μέσα της δεκαετίας του 1880, φάση κρίσης και καθολικής κάμψης της βιομηχανικής κίνησης. Τέλος, η τρίτη περίοδος αρχίζει προς το τέλος της δεκαετίας του 1880. Η ανάκαμψη ανακόπτεται προσωρινά στα μέσα της επόμενης δεκαετίας και έπειτα επιταχύνεται προς το τέλος του αιώνα.⁵²

Η εκκίνηση της διαδικασίας εκβιομηχάνισης

Μιλώντας για την εκκίνηση της διαδικασίας της απογείωσης, αυτό που εντυπωσιάζει τον ερευνητή με την πρώτη ματιά, είναι η έκταση, με τη γεωγραφική και οικονομική έννοια, που παίρνει η βιομηχανική κίνηση μέσα σε ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Οι εγκαταστάσεις που μπορούσαν να χαρακτηριστούν «βιομηχανικές» προς το τέλος της δεκαετίας του 1860 δεν ξεπερνούν τις 30 ενώ το 1875 είναι περίπου 150. Έτσι μεταξύ 1868 και 1875, δημιουργούνται κατά μέσο όρο 10 νέα μηχανικά εργοστάσια το χρόνο. Για να έχουμε ένα μέτρο του εξαιρετικού χαρακτήρα της περιόδου, ας σημειώσουμε, προτρέχοντας λίγο, ότι ο ρυθμός ίδρυσης νέων βιομηχανικών εγκαταστάσεων δεν είναι πλέον παρά μόνο 3 έως 4 το χρόνο. Αν σταθούμε στο χάρτη της βιομηχανίας, παρατηρούμε ότι η διαχωριστική γραμμή που ξεχωρίζει τις παράλιες πόλεις από τις πόλεις της ενδοχώρας. Φαίνεται έτσι η σημασία των θαλάσσιων οδών επικοινωνίας στην ανάπτυξη της οικονομίας αγοράς, με το επιστέγασμά της, την αστική ανάπτυξη. Ρόλος ιδιαίτερα σημαντικός, αφού το δίκτυο των χερσαίων συγκοινωνιών (οι δρόμοι δηλαδή, γιατί δεν υπάρχει ακόμα σιδηρόδρομος) δεν έχει αναπτυχθεί.⁵³

Τις ίδιες τάσεις προδίδει και η έκταση της βιομηχανικής κίνησης από την άποψη του φάσματος των τομέων παραγωγής που καλύπτει: μέσα σε λίγα χρόνια τέθηκαν οι βάσεις αυτού που επρόκειτο να αποτελέσει με τον καιρό το βιομηχανικό ιστό της χώρας. Ελάχιστοι κλάδοι θα προστεθούν τις επόμενες δεκαετίες σε τούτο το πρώτο φάσμα που διαμορφώνεται μεταξύ 1868-1875. Παρακολουθούμε πραγματικά ένα φαινόμενο σύνθετο: από τη μία, υιοθετούν τη μηχανή οι παραδοσιακές βιομηχανίες, όσες μεταποιούν πρώτες ύλες είτε εγχώριες, είτε εισαγόμενες. Και από την άλλη, εμφανίζονται νέοι βιομηχανικοί κλάδοι, που είτε ευνοούνται από την πρόσφατη εξάπλωση της καλλιέργειας μιας πρώτης ύλης, είτε είναι εντελώς ξένες προς τα φυσικά προϊόντα του τόπου.⁵⁴

Οι ευνοϊκές συνθήκες της εκβιομηχάνισης

Οι γενικότερες ευνοϊκές συνθήκες, που βρέθηκαν για πρώτη φορά να συνυπάρχουν, κατέστησαν δυνατή την απογείωση της βιομηχανίας. Η δημογραφία, για μία χώρα που ήταν επί πολλούς αιώνες ουσιαστικά αραιοκατοικημένη, αν δεν ήταν καθοριστικός παράγοντας της ανάπτυξης, ήταν τουλάχιστον προϋπόθεση για την εμφάνιση αλλαγών στη δομή και τις οικονομικές συμπεριφορές ενός πληθυσμού πυκνότερου, σταθερά και ομαλά

[5] ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ.113-114.

⁵³] ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 117-118.

⁵⁴ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 121.

αυξανόμενου. Η αγροτική ανάπτυξη, η ανάπτυξη των ανταλλαγών και το διεθνές πλαίσιο αποτελούν επίσης ευνοϊκές συνθήκες. Μιλώντας για διεθνές πλαίσιο, θα διακρίνουμε τους παράγοντες που επενεργούν στη μεγάλη διάρκεια, από εκείνους της συγκυρίας. Η διαδικασία μακράς διάρκειας την οποία παρακολουθούμε, είναι ασφαλώς η εξάπλωση του καπιταλισμού σε παγκόσμια κλίμακα, η διερεύνηση της βιομηχανικής επανάστασης και η ένταξη της Ελλάδας στη διεθνή αγορά και οι μεταβολές της δομής της οικονομίας που απορρέουν από αυτήν. Αλλά η διαδικασία αυτή δεν υπήρξε γραμμική ούτε απρόσκοπτη, και για την Ελλάδα, χώρα που την συμπαρασύρει η ανάπτυξη του καπιταλισμού στις χώρες της Δύσης, και επομένως χώρα με οικονομία εξαρτημένη, οι διακυμάνσεις της συγκυρίας αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, αντιπροσωπεύουν δηλαδή μία από τις ουσιαστικές παραμέτρους της δικής της ανάπτυξης. Τέτοια ήταν η περίπτωση κατά τις απαρχές της εκβιομηχάνισης και ανάλογη θα είναι και κατά την επόμενη περίοδο, όταν θα εμφανιστούν οι δυσκολίες σταθεροποίησής της.⁵⁵ Φυσικά, για να γίνει πραγματικότητα η απογείωση της βιομηχανίας, έπρεπε εκτός από τις γενικότερες ευνοϊκές συνθήκες, να συντρέχουν και δύο άλλοι εσωτερικοί όροι, που απαιτεί ειδικότερα η βιομηχανία. Να υπάρχουν δηλαδή, από τη μια μεριά κεφάλαια επαρκή και κυρίως διατεθειμένα να επιλέξουν τη βιομηχανική επένδυση, και από την άλλη, άτομα που «να μην έχουν τίποτα άλλο να πουλήσουν παρά μόνο την εργατική τους δύναμη». Οι δύο αυτοί όροι μας παραπέμπουν στην εσωτερική διαδικασία συσσώρευσης του κεφαλαίου.⁵⁶ Αν και η βιομηχανική επένδυση δείχνει να έχει την εποχή εκείνη και για πρώτη φορά (εφόσον έχουν συγκεντρωθεί οι γενικότερες ευνοϊκές συνθήκες), ισότιμες προοπτικές με τις άλλες, το μέλλον της βιομηχανίας εξαρτάται από το κατά πόσο θα κατορθώσει να γίνει αυτή ο προνομιακός τόπος συσσώρευσης, καθαυτό καπιταλιστικής αυτή τη φορά, και θα τείνει να κυριαρχήσει στο σύνολο της οικονομίας.⁵⁷

Σχέση της βιομηχανίας με το τραπεζικό σύστημα

Ένα ακόμα θέμα που μας απασχολεί είναι η σχέση ανάμεσα στο υπάρχον τραπεζικό σύστημα και τις απαρχές της εκβιομηχάνισης, δεν είναι όμως δυνατόν να το προσεγγίσουμε παρά μόνο με τρόπο ελλειπτικό και σίγουρα ανεπαρκή, καθώς μας λείπει μία μελέτη της ιστορίας του ιδρύματος αυτού. Από γενική άποψη, μπορούμε να πούμε ότι το υπάρχον τραπεζικό σύστημα, μέχρι την δεκαετία του 1870, παρουσιάζει τα τυπικά γνωρίσματα ενός συστήματος «παλαιού τύπου». Υπάρχει μόνο μία τράπεζα, η εκδοτική (το εκδοτικό προνόμιο παραχωρήθηκε στην ΕΤΕ με το νόμο της 19^{ης} Αυγούστου 1841), και ιδιώτες τραπεζίτες, προεξοφλητές ή τοπικοί τοκογλύφοι-τοκιστές. Η εξέλιξη του συστήματος συνοδεύει την οικονομική ανάπτυξη της χώρας γενικά και τα πρώτα βήματα της εκβιομηχάνισης ειδικότερα. Από την πλευρά της, η ΕΤΕ εξελίσσεται στη βασική λειτουργία της, την έκδοση τραπεζογραμματίων και την πράξη που συνδέεται με αυτήν, δηλαδή την προεξόφληση εμπορικών γραμματίων. Με τον καιρό προστίθενται και αναπτύσσονται και άλλες πιστωτικές εργασίες, που διαφοροποιούνται προοδευτικά και της επιτρέπουν να γίνει σιγά σιγά ένα ίδρυμα εμπορικής και κτηματικής πίστης, ένας

⁵⁵ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 129-139.

⁵⁶ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 144-145.

⁵⁷ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 148-149.

πολύμορφος τραπεζικός οργανισμός που διεισδύει, αργά αλλά σταθερά, στην οικονομική ζωή της χώρας. Από την άλλη μεριά, στα 1873/74 ιδρύονται δύο νέες τράπεζες, η Γενική Πιστωτική και η Βιομηχανικής Πίστεως, τράπεζες επιχειρήσεων που προωθούν Έλληνες της διασποράς που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα. Εδώ θα περιοριστούμε στην πρώτη περίοδο, που εκτείνεται ως τη δεκαετία του 1870 και επομένως, ουσιαστικά, στην ΕΤΕ. Παρατηρώντας την κίνηση των κυριότερων λογαριασμών από τους ισολογισμούς της ΕΤΕ, οδηγούμαστε σε μια βασική διαπίστωση. Η περίοδος που εκτείνεται από το τέλος της δεκαετίας του 1850 ως τα μέσα της δεκαετίας του 1880 χαρακτηρίζεται από θεαματική ανάπτυξη των τραπεζικών εργασιών, που καταγράφει τους εντονότερους ρυθμούς της στα 1862/64-1874/75. Και πρώτα απ' όλα, οι ίδιοι πόροι της ΕΤΕ (μετοχικό κεφάλαιο και αποθεματικά) σημειώνουν ταχύτατη αύξηση μεταξύ 1862 και 1874, ενώ στην προηγούμενη περίοδο (1874-1861) η ανοδική τους πορεία ήταν αργή και στην επόμενη, το τελευταίο τέταρτο του αιώνα, μένουν πρακτικά στάσιμοι. Όσο για τα δάνεια κεφάλαια, αυξάνονται με ταχύτητα ως το τέλος της δεκαετίας του 1850, ύστερα μένουν στάσιμα για μερικά χρόνια, και ξαναρχίζουν να αυξάνονται εντυπωσιακά από το 1867 και ως τις αρχές της δεκαετίας του 1880. Αυτή η τομή των ετών 1860-64 μαρτυρεί μία αναπροσαρμογή του ρυθμού αύξησης των καταθέσεων, που τείνει να εναρμονιστεί με εκείνον των τοποθετήσεων. Είναι η μεταβατική φάση, που σημειώνει το τέλος μιας εποχής, όπου ελλείψει κερδοφόρων τοποθετήσεων η συσσώρευση των καταθέσεων δημιουργούσε προβλήματα στην Τράπεζα και την έναρξη μιας νέας περιόδου κατά την οποία η ταχεία ανάπτυξη του ενεργητικού επιτρέπει στις καταθέσεις να ξαναπάρουν την ανοδική τους πορεία.⁵⁸

Αντίθετα, στη δεύτερη φάση, από τα 1859/60 και έπειτα, η εργασία των ενυπόθηκων δανείων αρχίζει να αναπτύσσεται θεαματικά, ενώ η υποθήκη γίνεται η θεμελιακή ασφάλεια της συντριπτικής πλειοψηφίας των πιστώσεων κάθε είδους, τόσο δηλαδή των δανείων όσο και των ανοικτών λογαριασμών. Με άλλα λόγια, παράλληλα με τις βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις στο εμπόριο, η Τράπεζα αρχίζει να χρηματοδοτεί την οικονομία με πιστώσεις μεγαλύτερης προθεσμίας, τις οποίες διασφαλίζει με ακίνητες αξίες. Η οικονομική ανάπτυξη που είχε αρχίσει να παίρνει σταθερό ρυθμό, η αυξανόμενη αξία της εγγείου ιδιοκτησίας, αστικής και αγροτικής, αλλά και η εδραίωση του δικαιώματος ιδιοκτησίας και η ρύθμιση ορισμένων νομικών ζητημάτων με το νόμο της 11^{ης} Απριλίου 1859, επέτρεψαν πράγματι στην Τράπεζα να προχωρήσει σε ένα νέο είδος πίστωσης, τα ενυπόθηκα δάνεια, διάρκειας ενός ως πέντε χρόνων, μια πίστωση μεσοπρόθεσμη λοιπόν που γνώρισε αμέσως σημαντική επιτυχία. Όσον αφορά το ρόλο που αποδόθηκε στην υποθήκη, η Τράπεζα στο σημείο αυτό ακολούθησε τις βαθύτερες τάσεις μιας κοινωνίας που απαρτίζεται ουσιαστικά από μικρό-ιδιοκτήτες ή μικρό-καλλιεργητές και για την οποία η έγγεια ιδιοκτησία θα είναι μία αξία πρώτου μεγέθους, ή κατεξοχήν κοινωνική αξία. Στο πλαίσιο αυτής της προοδευτικής αξιοδότησης της έγγειας ιδιοκτησίας –και της ανάπτυξης της αγοράς γης που τη συνοδεύει– πρέπει να τοποθετηθεί και η διανομή των εθνικών γαιών που πραγματοποιήθηκε το 1871.⁵⁹

⁵⁸ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 159-161.

⁵⁹ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 163-164.

Μέσα σε τούτο το πλαίσιο μπορούμε τώρα να τοποθετήσουμε τις σχέσεις της ΕΤΕ με τη βιομηχανία. Ας διευκρινίσουμε αμέσως ότι η Τράπεζα δεν θα διαμορφώσει ποτέ, την περίοδο που μας ενδιαφέρει, μια αυστηρά βιομηχανική πολιτική, ούτε κατά τις απαρχές της εκβιομηχάνισης, ούτε μετά. Μόνο πολύ αργότερα, κατά το μεσοπόλεμο, η ΕΤΕ θα αρχίσει να δεσμεύει τα κεφάλαιά της στη βιομηχανία παρέχοντας αρχικά μακροπρόθεσμες πιστώσεις, και ύστερα συμμετέχοντας απευθείας στο μετοχικό κεφάλαιο βιομηχανικών εταιρειών. Η ΕΤΕ δεν δημιούργησε λοιπόν εξειδικευμένες σχέσεις με τη βιομηχανία, οι βιομήχανοι που συγκαταλέγονται ανάμεσα στους πελάτες της έχουν δικαίωμα στις ίδιες πιστώσεις, όπως και οι άλλοι επιχειρηματίες, έμποροι ή ιδιοκτήτες και υπόκεινται στους ίδιους καταναγκασμούς που απορρέουν από τις μεταστροφές της πολιτικής της Τράπεζας.⁶⁰

Οι σχέσεις της ΕΤΕ με τη βιομηχανία δεν είναι ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες της δεύτερης, και αυτό πρέπει να το δει κανείς σαν στοιχείο ενός τραπεζικού συστήματος που βρίσκεται ακόμα σε πολύ χαμηλό στάδιο ανάπτυξης και εξειδίκευσης, που είναι δηλαδή ελάχιστα διαφοροποιημένο, καθώς έχει διαμορφωθεί κατ' εικόνα και ομοίωση της οικονομίας στην οποία απευθύνεται. Ωστόσο, οι σχέσεις ΕΤΕ-βιομηχανίας δεν περιορίζονται αποκλειστικά στην εμπορική βραχυπρόθεσμη πίστη. Όπως και για τους περισσότερους πελάτες της, η ΕΤΕ ανανεώνει τακτικά, από τον ένα χρόνο στον άλλο, τις πιστώσεις ανοικτού λογαριασμού που χορηγεί στους βιομήχανους την περίοδο αυτή, και δεν πρέπει να αποκλείσουμε την υπόθεση ότι οι ανοικτοί λογαριασμοί δεν χρησίμευαν μόνο για να τροφοδοτήσουν το κεφάλαιο κίνησης των επιχειρήσεων.⁶¹

Ωστόσο, κατά τις δεκαετίες 1860-1870, η τράπεζα παίρνει ενεργό μέρος στην οικονομική ανάπτυξη, που επιταχύνεται την εποχή αυτή. Υποστηρίζεται από την ανάπτυξη αυτή, και την υποστηρίζει με τη σειρά της, παρέχοντας το απαραίτητο υπόβαθρο στις συναλλαγές, διευκολύνοντας την επιτάχυνση και τον εμπλουτισμό της οικονομικής ζωής. Στο πλαίσιο αυτό είναι επίσης παρούσα στις απαρχές της εκβιομηχάνισης, έμμεσα και άμεσα. Έμμεσα, με την ανάπτυξη όλων γενικά των εργασιών της. Και άμεσα, με το μηχανισμό της προεξοφλητικής πίστης, από τον οποίο επωφελούνται οι περισσότερες βιομηχανίες αλλά και με τη χορήγηση μεσοπρόθεσμων πιστώσεων σε ορισμένες βιομηχανίες. Οι τελευταίες αυτές πιστώσεις συχνά επέτρεψαν στις βιομηχανίες, κυρίως σε όσες πιστοδοτήθηκαν αρκετά χρόνια πριν την κρίση, να αντιμετωπίσουν τις πρώτες δυσκολίες, εγγενείς σε κάθε νέα και χωρίς προηγούμενη εμπειρία επιχείρηση, και να σταθεροποιήσουν τη θέση τους. Αλλά η ΕΤΕ δεν μπόρεσε -ή δεν θέλησε- να «κατασκευάσει» ένα εργαλείο ειδικά προσαρμοσμένο στις ανάγκες της βιομηχανίας, όπως άλλωστε και η βιομηχανία δεν θέλησε -ή δεν μπόρεσε- να γίνει ανεξάρτητος και κυρίαρχος τομέας της οικονομίας και να αποσπαστεί με σαφήνεια από τους άλλους.⁶²

⁶⁰ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 171-172.

⁶¹ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 175.

⁶² ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 176-177.

Η βιομηχανία το 1875-το κόστος των επενδύσεων

Σύμφωνα με υπολογισμούς βασισμένους σε ορισμένα λεπτομερέστατα στοιχεία, από τραπεζικές κυρίως πηγές, 17-18 εκατομμύρια δρχ. αντιπροσωπεύουν το σύνολο των κεφαλαίων που έχουν ακινητοποιηθεί στη βιομηχανία ως τα 1874/75. Περιλαμβάνουν και το κόστος της αρχικής εγκατάστασης (γήπεδα, κτίρια και εξοπλισμός) και τις επενδύσεις (για βελτιώσεις και προσαυξήσεις), που πραγματοποίησαν την εποχή αυτή ορισμένες επιχειρήσεις.

Είναι εμφανές ότι αυτές οι πρώτες ακινητοποιήσεις απορρόφησαν τη μερίδα του λέοντος των διαθέσιμων κεφαλαίων –ιδίων ή δανειακών. Λίγα πράγματα απέμειναν για τη χρηματοδότηση των κεφαλαίων κίνησης, αν κρίνουμε, τουλάχιστον, αφ'ενός από το γεγονός ότι μεταξύ 1874 έως και 1876 ακριβώς, πολλαπλασιάζονται οι εκκλήσεις των βιομηχάνων προς την τράπεζα και αφ'ετέρου από την ευπάθεια που έδειξαν οι περισσότεροι από τους τελευταίους μόλις εμφανίστηκαν οι πρώτες «συσπάσεις» της αγοράς. Η νεογέννητη βιομηχανία δεν πρόλαβε, πραγματικά, παρά μόνο για πολύ μικρό χρονικό διάστημα την περίοδο της ανάπτυξης «χωρίς προβλήματα». Για να αποσβέσει τις επενδύσεις, για να σταθεροποιήσει τη διαδικασία συσσώρευσης στο εσωτερικό της, της χρειαζόταν μια «περίοδος χάριτος» πολύ πιο μακρόχρονη. Δεν της δόθηκε, και η ανατροπή της συγκυρίας, τη στιγμή ακριβώς που μεγάλο τμήμα των κεφαλαίων βρισκόταν ακινητοποιημένο προτού προλάβει να αποδώσει επαρκώς, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην πορεία της.⁶³

Παραγωγή και προστιθέμενη αξία

Ας δούμε από κοντά τους συγκεκριμένους κλάδους στους οποίους συγκεντρώνονται τα εργοστάσια, το είδος των προϊόντων τους και τη σύνθεση του κόστους παραγωγής τους.

Ας ξαναθυμίσουμε καταρχήν ένα γενικό χαρακτηριστικό : η βιομηχανία απευθύνεται ουσιαστικά στην εγχώρια αγορά, με προϊόντα πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, νήματα, σαπούνη, δέρματα) ή σπανιότερα με προϊόντα που καλύπτουν κάποιες ειδικές ανάγκες ορισμένων τομέων της οικονομίας (τα σκoiνιά για τα καράβια ή το θειάφι για τις σταφιδαμπέλους), ή του κράτους (πιρίτιδα). Προσαρμόζεται λοιπόν μοιραία στη φυσιογνωμία της αγοράς αυτής, που είναι αγορά χαμηλών εισοδημάτων, ελάχιστα διαφοροποιημένη και της οποίας η απορροφητική ικανότητα δεν ξεπερνά τα αυστηρά χρειώδη αντικείμενα των πρώτων βιοτικών αναγκών. Να πουλά προϊόντα φθηνά, αυτός είναι ο πρώτος κανόνας που είναι υποχρεωμένη να τηρήσει η ελληνική βιομηχανία, ακόμα και εκτός των εθνικών συνόρων, αφού η περιφερειακή αγορά της ανατολικής Μεσογείου και των Βαλκανίων, στην οποία θα προσπαθήσει να διεισδύσει, έχει την ίδια φυσιογνωμία.

Όσον αφορά τη σύνθεση του κόστους παραγωγής, από τη μια μεριά η προστιθέμενη αξία των προϊόντων της ελληνικής βιομηχανίας είναι σχετικά μικρή, και από την άλλη, κατ'αναλογία, η συμμετοχή των πρώτων υλών στην τιμή του κόστους είναι μεγάλη.

Συνοψίζοντας, η εικόνα της βιομηχανίας όπως προκύπτει από το σύνολο των στοιχείων που παρουσιάστηκαν : πρόκειται για μία βιομηχανία μικρού ή μέσου μεγέθους, συγκεντρωμένη στους τομείς αγαθών τρέχουσας

⁶³ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ. 218.

κατανάλωσης, με χαμηλή προστιθέμενη αξία. Η εμφάνισή της δημιουργεί τομή και «ασυνέχειες» στο εσωτερικό του συνόλου του δευτερογενούς τομέα μιας αγροτικής χώρας. Αν η βιομηχανία αυτή αποτελεί στο εξής μια συνιστώσα της εθνικής οικονομίας, δεν είναι ο κυρίαρχος τομέας της οικονομίας αυτής. Η τύχη της εξαρτάται από την επιτάχυνση της διαδικασίας εκβιομηχάνισης, με την ευρύτερη έννοια του όρου, της εν λόγω οικονομίας στο σύνολό της.⁶⁴

1880-Η δεκαετία της επιβράδυνσης

Το δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1870 αποτελεί μια αποφασιστική στιγμή για την ελληνική βιομηχανία, όπως και για την εθνική οικονομία στο σύνολό της. Για την εθνική οικονομία γενικά, αρχίζει τότε μια νέα περίοδος που εκτείνεται ως τα μέσα της δεκαετίας του 1890, όταν ξεσπούν ανοικτά οι λανθάνουσες μέχρι τότε κρίσεις: κρίση δημοσιονομική (πτώχευση του κράτους, 1893), κρίση αγροτική (υπερπαραγωγή και κατάρρευση του εμπορίου της σταφίδας, 1892). Η βιομηχανία όμως είχε περάσει τη δική της κρίση στα μέσα της δεκαετίας του 1880. Έτσι το νέο στάδιο που αρχίζει για αυτή γύρω στα 1875, στάδιο επιβράδυνσης των ρυθμών επέκτασής της, στάδιο αναδομήσεων, ολοκληρώνεται περί το τέλος της δεκαετίας του 1880. Ύστερα ήρθε η εφήμερη ανάκαμψη της περιόδου 1878-82. Η εκτόνωση στο Ανατολικό ζήτημα, η επανάληψη των ανταλλαγών, η προοπτική της προσάρτησης της Θεσσαλίας που αποφασίστηκε στο Συνέδριο του Βερολίνου (1878), δημιουργούν κλίμα εμπιστοσύνης. Το 1879 η Γαλλία ανοίγει τα λιμάνια της στη σταφίδα, οι τιμές παίρνουν φωτιά. Η Εθνική Τράπεζα επαναλαμβάνει κανονικά τις εργασίες της, που αναπτύσσονται με εξαιρετικά ταχείς ρυθμούς. Ωστόσο την εποχή εκείνη ακριβώς παρουσιάζονται τα πρώτα δείγματα διαστρεβλώσεων στη διαδικασία ανάπτυξης της χώρας. Οι περιφερειακές ανισότητες βαθαίνουν. Στην Πελοπόννησο η νέα επέκταση της σταφιδοκαλλιέργειας επιτείνει τον αγροτικό χαρακτήρα των αστικών κέντρων. Αλλού, η κακοδαιμονία της υπαίθρου μοιάζει αγιάτρευτη. Στην πραγματικότητα, στις περισσότερες πόλεις, η βιομηχανική κίνηση ανακόπτεται, ενώ την ίδια στιγμή παρατηρούνται οι πιο έντονοι ρυθμοί συγκέντρωσης της βιομηχανίας στον Πειραιά.

Η ανάκαμψη αυτή είχε μέσα της κάτι το «αρρωστημένο», και η οικονομική ζωή εξέπεμπε απανωτά «σήματα κινδύνου» που προείκαζαν την επερχόμενη καταστροφή. Με άλλα λόγια, η Ελλάδα άρχισε να ζει ξοδεύοντας περισσότερα από τα πραγματικά εισοδήματά της. Τέλος, ένα ακόμη ανησυχητικό στοιχείο: η ξέφρενη κερδοσκοπία στους τίτλους των τραπεζικών, μεταλλευτικών και σιδηροδρομικών εταιρειών που δημιουργούνται την εποχή αυτή.⁶⁵

Ας δούμε τον απολογισμό της περιόδου αυτής σε αριθμούς. Η διαδικασία εκβιομηχάνισης, στο σύνολό της επιβραδύνεται: 100 περίπου εργοστάσια έχουν δημιουργηθεί σε λιγότερο από 10 χρόνια, λιγότερα από 50 νέα εργοστάσια δημιουργήθηκαν στα 15 χρόνια που ακολούθησαν. Από την άλλη μεριά, η εκβιομηχάνιση δεν επεκτάθηκε σε νέους τομείς της μεταποίησης. Στην ουσία, οι νέες πρωτοβουλίες «αντιγράφουν» το «μοντέλο» που είχε διαμορφωθεί κατά τη δεκαετία της «απογείωσης». Ωστόσο, το συνολικό δυναμικό της βιομηχανίας σε ιπποδύναμη και εργάτες αυξάνεται πολύ πιο γρήγορα από τον αριθμό εγκαταστάσεων. Τηρουμένων πάντοτε των

⁶⁴ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 218-223.

⁶⁵ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 227-228.

αναλογιών, θα μπορούσαμε να πούμε ότι μετά την εκτατική ανάπτυξη της προηγούμενης περιόδου, ακολουθεί φάση εντατικής ανάπτυξης. Στο βαθμό που η αύξηση της κινητήριας δύναμης προδίδει ανανέωση ή επέκταση του μηχανικού εξοπλισμού, μπορούμε να πούμε ότι η ανάπτυξη της βιομηχανίας, την εποχή αυτή, στηρίζεται περισσότερο στο κεφάλαιο παρά στην εργασία. Το φαινόμενο αυτό, η σχετικά μεγαλύτερη δηλαδή ένταση κεφαλαίου στην ανάπτυξη της βιομηχανίας, εντοπίζεται στην πρώτη φάση της περιόδου που εξετάζουμε, πριν από την κρίση των μέσων της δεκαετίας του 1880. Τα αναλυτικότερα στοιχεία των απογραφών μαρτυρούν ότι η ενίσχυση του μηχανικού εξοπλισμού ήταν μάλλον γενικευμένο φαινόμενο. Ο στόχος της πρέπει να ήταν η βελτίωση της παραγωγικότητας ή η εξοικονόμηση της εργασίας, που όπως θα δούμε, είχε γίνει πολύ ακριβή, ή και τα δύο ταυτόχρονα. Πράγματι, λοιπόν, η ανάκαμψη που αρχίζει από το τέλος της δεκαετίας του 1880, και της οποίας τις απαρχές αποτυπώνουν τα στοιχεία του 1890/91, έχει και πάλι εκτατικό χαρακτήρα και στηρίζεται κατά προτεραιότητα στο συντελεστή εργασία. Η νέα ισορροπία που διαμορφώθηκε μέσα από τις αντιφάσεις, τις πιέσεις και τις δυσκολίες της δεκαετίας του 1880 θα παραμείνει, για πολλές δεκαετίες, το κύριο χαρακτηριστικό της ελληνικής βιομηχανίας.⁶⁶

Η αλλαγή της συγκυρίας στην Ευρώπη

Παρά τις αποκλίνουσες απόψεις ως προς την αξιολόγηση των αιτίων ή ως προς το χαρακτήρα και την εμβέλεια των αλλαγών που παρατηρούνται στην ευρωπαϊκή οικονομία το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα, έχει γίνει γενικά παραδεκτό από τους ιστορικούς ότι η περίοδος που εκτείνεται, χονδρικά, από τα μέσα της δεκαετίας του 1870 ως τα μέσα της δεκαετίας του 1890, αντιπροσωπεύει μια νέα και σαφώς ξεχωρη φάση της οικονομικής ιστορίας της γηραιάς ηπείρου. Περίοδος «μαρασμού» ή «παρατεταμένης κάμψης», «φάση Β» στο διάγραμμα κίνησης των τιμών ή φάση «θεαματικού αποπληθωρισμού» και απελπιστικής πτώσης των τιμών, των κερδών και των ποσοστών του κέρδους, ή τέλος, απλούστερα, περίοδος ενός συγκεκριμένου «ψυχολογικού κλίματος», όπως κι αν χαρακτηρίζεται, η Μεγάλη Ύφεση πάντως αναγνωρίζεται ομόφωνα ως παγκόσμιο φαινόμενο.

Για μια χώρα όπως η Ελλάδα, με ισχνή οικονομική βάση, που ουσιαστικά «ενεργοποιείται» χάρη στην επαφή της με τις ανεπτυγμένες χώρες, είναι θεμιτό να θεωρούμε ότι υπήρξε πιο ευαίσθητη στα φαινόμενα «συστολής» που παρατηρούνται την εποχή αυτή στην οικονομία της Δ.Ευρώπης, αρκεί να υπενθυμίσουμε τον νευραλγικό ρόλο του εξωτερικού εμπορίου στην εθνική οικονομία. Αυτός ο ζωτικός λοιπόν για την ελληνική οικονομία τομέας σημειώνει σαφή κάμψη. Η κάμψη αυτή αντιστοιχεί στη συρρίκνωση του ευρωπαϊκού εμπορίου γενικότερα την ίδια περίοδο και σε μια πρώτη φάση, προτού θεσπιστούν περιοριστικά μέτρα για τις εισαγωγές, επιδείνωσε το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου και ανέτρεψε την ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών. Με άλλα λόγια, η Ελλάδα ήταν ολοένα και λιγότερο ικανή να πληρώνει, με τα προϊόντα της, τις αγορές και τις άλλες υποχρεώσεις της στο εξωτερικό. Δεν πρόκειται φυσικά να κάνουμε εδώ τον συνολικό απολογισμό των επιπτώσεων της Μεγάλης Ύφεσης στην Ελλάδα, επιπτώσεων που δεν

⁶⁶ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 229-231.

ήταν άλλωστε καθ'όλα ομοιόμορφες. Θα καταπιαστούμε μόνο με ορισμένες από τις όψεις της, όσες επηρέασαν, άμεσα ή έμμεσα, την εξέλιξη της νεογέννητης βιομηχανίας.

1) Πρώτο στοιχείο της νέας συγκυρίας: η πτώση των αγροτικών τιμών. Η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των εξαγωγών σε αξία προδίδει πρώτα απ' όλα την πτωτική τάση των τιμών των αγροτικών προϊόντων, που συνιστούν πάντα τον μεγάλο όγκο του ελληνικού εξαγωγικού εμπορίου. Η εποχή κατά την οποία η συνεχώς αυξανόμενη εξωτερική ζήτηση «υποστήριζε» τις τιμές έχει περάσει ανεπιστρεπτή. Όσον αφορά το κύριο εξαγωγικό ελληνικό προϊόν, τη σταφίδα, η αγγλική αγορά εμφανίζει δείγματα κορεσμού ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1870, και αν οι τιμές αντιστέκονται για μερικά χρόνια ακόμα, χάρη στο άνοιγμα της γαλλικής αγοράς, η μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη τάση τους είναι πλέον πτωτική.

Είναι βέβαιο ότι η κατάσταση αυτή είχε αρνητικές επιπτώσεις στο αγροτικό εισόδημα, παρόλο που δεν είμαστε φυσικά σε θέση να λογαριάσουμε με ακρίβεια την εξέλιξή του. Ξέρουμε όμως ότι, στο σύνολό του ο αγροτικός τομέας δεν κατόρθωσε να αντισταθμίσει την πτωτική τάση των τιμών με κάποια αύξηση της παραγωγικότητας, που θα είχε ενδεχομένως διατηρήσει σε ικανοποιητικά επίπεδα την αμοιβή των συντελεστών της παραγωγής: καμία αξιοσημείωτη βελτίωση δεν εφαρμόστηκε, την εποχή εκείνη, στις μεθόδους καλλιέργειας.

Στη διάρκεια αυτής της μακρόχρονης περιόδου συμπίεσης των αγροτικών τιμών, εντοπίζονται δυο ιδιαίτερα κρίσιμες στιγμές :1875-78, πρώτη κάμψη των τιμών του σιταριού και της σταφίδας. Στην πραγματικότητα, η πορεία της οικονομίας ολόκληρης, και επομένως και της βιομηχανίας, παρακολουθεί από κοντά την τύχη της αγροτικής παραγωγής.

2) Δεύτερο στοιχείο της Μεγάλης Ύφεσης: η πτώση των βιομηχανικών τιμών. Είχε πολύ πιο άμεσες και αποφασιστικές συνέπειες για τη βιομηχανία. Σε γενικές γραμμές, το πρόβλημα του ανταγωνισμού τίθεται τώρα με όρους πολύ πιο πιεστικούς και επιθετικούς. Όταν έληξε η αναμφισβήτητη βρετανική πρωτοκαθεδρία και εμφανίστηκαν στο διεθνές οικονομικό προσκήνιο και άλλες βιομηχανικές δυνάμεις, και κυρίως η Γερμανία, ο σκληρός ανταγωνισμός των βιομηχανικών χώρων για την κατάκτηση νέων αγορών άφηνε στην ελληνική βιομηχανία ολοένα και στενότερα περιθώρια ελιγμών. Πιο συγκεκριμένα, η πτώση των τιμών, εντονότερη στα «καθαρώς» βιομηχανικά προϊόντα, θέτει αξεπέραστα όρια στις δυνατότητες επέκτασης και ολοκλήρωσης της βιομηχανίας.

3) Τρίτο στοιχείο της νέας συγκυρίας: η άνοδος του προστατευτισμού. Με τα τρία διαδοχικά δασμολόγια του Τρικούπη η Ελλάδα ακολούθησε τον ίδιο δρόμο με τα περισσότερα κράτη στον τομέα αυτόν, ενισχύοντας ολοένα και περισσότερο τους τελωνειακούς φραγμούς. Η ενίσχυση αυτή βέβαια αφορούσε ορισμένες μόνο κατηγορίες καταναλωτικών αγαθών. Το αποτέλεσμα ήταν ότι, αν υπήρξε πράγματι προστασία της εθνικής βιομηχανίας, αυτή ήταν έμμεση και όχι συντονισμένη και δεν προέκυπτε από κάποιον συνειδητό σχεδιασμό αυτής καθεαυτής της βιομηχανικής ανάπτυξης της χώρας. Ανώφελα διογκωμένα στα «κενά» που άφηναν οι διάφορες κατά καιρούς παραχωρήσεις προς τους εμπορικούς συναϊρούς, συγκεντρωμένη αποκλειστικά στα τρέχοντα καταναλωτικά αγαθά, η «προστασία» αυτή

συνέβαλε επίσης, ως ένα βαθμό στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της ελληνικής βιομηχανίας.

4) Η τέταρτη και τελευταία όψη της Μεγάλης Ύφεσης, ή γενικότερα του τελευταίου τετάρτου του 19^{ου} αιώνα, που πρέπει να αναφερθεί εδώ, είναι η μαζική, τώρα πια, τάση προς εξαγωγή των κεφαλαίων από τις ανεπτυγμένες χώρες. Μπροστά στην πτώση των επιτοκίων που παρατηρείται στις πατρίδες τους, τα κεφάλαια αυτά αναζητούν άλλες πιο κερδοφόρες τοποθετήσεις, είτε στα δάνεια των ξένων κρατών, είτε, κάποτε, σε άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό (σε επιχειρήσεις σιδηροδρομικές, μεταλλευτικές ή άλλες).⁶⁷

Μια «ελαττωματική» αγορά εργασίας

Την κρίσιμη δεκαετία του 1880, όταν η νεαρή ελληνική βιομηχανία περνά στη δεύτερη φάση της ζωής της, η σπανία των εργατικών χεριών είναι αισθητή κατ' εξοχήν στη βιομηχανία. Πρόκειται όμως για μία ειδική έλλειψη: οι ανάγκες σε εργατικά χέρια της νέας αυτής δραστηριότητας που ήταν για την Ελλάδα η βιομηχανία, διέφεραν ριζικά από εκείνες των άλλων παραδοσιακών τομέων της εθνικής οικονομίας, όχι τόσο από ποσοτική άποψη, όσο από ποιοτική, δηλαδή ως προς το χαρακτήρα της απαιτούμενης εργασίας.

Ας εξετάσουμε πρώτα το ζήτημα των ημερομισθίων στα εργοστάσια. Εκ πρώτης όψεως, και αν πάρουμε το σύνολο της περιόδου, τα ονομαστικά «μέσα» ημερομίσθια μοιάζουν μάλλον σταθερά. Το 1880, το 1884 και το 1890, ξαναβρίσκουμε στις πηγές τους ίδιους αριθμούς που συναντήσαμε το 1875: 2-3 δρχ. για τους άνδρες, 1-1,5 δρχ. για τις γυναίκες, 1 δρχ. για τα παιδιά, ενώ η ειδικευμένη εργασία και οι διευθυντικές θέσεις στοιχίζουν πάντοτε πολύ πιο ακριβά. Η φαινομενική αυτή σταθερότητα των ημερομισθίων σε όλη αυτή την περίοδο, συσκοτίζει τις σημαντικές διακυμάνσεις τους στο εσωτερικό της περιόδου. Εκτός από τις εποχικές διακυμάνσεις, η έλλειψη και το υψηλό κόστος των εργατικών χεριών υπήρξαν μάλλον γενικευμένο και μόνιμο φαινόμενο στο πρώτο μισό της δεκαετίας 1880, και ειδικότερα στα 1883-85. Οι εντάσεις αυτές στην αγορά εργασίας οφείλονται κατά κύριο λόγο στην κατασκευή, την εποχή εκείνη των μεγάλων έργων υποδομής, στη νέα επέκταση της σταφιδοκαλλιέργειας και στην αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα που παρατηρείται κυρίως στην Αθήνα.⁶⁸ Μόνο προς το τέλος του 1880 παρατηρείται και πάλι κάποια «ύφεση» στην αγορά εργασίας. Η οικοδομική δραστηριότητα έχει μειωθεί σημαντικά, τα δημόσια έργα έχουν επιβραδύνει τους ρυθμούς τους (βρισκόμαστε στις παραμονές της χρεοκοπίας), ενώ ορισμένα άλλα, όπως η κατασκευή της διώρυγας της Κορίνθου, έχουν ανασταλεί εξαιτίας των οικονομικών δυσχερειών της αναδόχου εταιρίας. Τέλος, η επέκταση της σταφιδοκαλλιέργειας στην Πελοπόννησο αρχίζει επίσης να επιβραδύνεται την εποχή εκείνη. Χωρίς αμφιβολία αυτή η ύφεση αντιπροσωπεύει έναν από τους βασικούς παράγοντες της ανάκαμψης της βιομηχανίας που διαφαίνονται τότε.⁶⁹

⁶⁷ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 251-258.

⁶⁸ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 289-291.

⁶⁹ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 294.

Η άνοδος του κράτους

Θα προσπαθήσουμε εδώ να επισημάνουμε, με εντελώς στοιχειώδη τρόπο, τον νέο ρόλο που διεκδικεί και προσπαθεί να διαδραματίσει το κράτος στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα. Και τούτο γιατί ο ρόλος αυτός είναι ένας από τους παράγοντες που προσδιορίζουν το νέο πλαίσιο μέσα στο οποίο εκτυλίσσεται τώρα η διαδικασία εκβιομηχάνισης. Το διάβημα αυτό κρίθηκε απαραίτητο μετά από μία απλή παρατήρηση που επέβαλε η πορεία της έρευνας, ότι δηλαδή κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής το κράτος αναδεικνύεται σε ενεργό παράγοντα που παρεμβαίνει με τρόπο αποφασιστικό στην οικονομική ζωή.

Για την ποσοτική προσέγγιση του φαινομένου, μία μόνο ένδειξη πολύ γενική αφού, όπως συνήθως και στον τομέα αυτόν μας λείπουν οι ειδικευμένες μελέτες : κατά το τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα, τα έξοδα του προϋπολογισμού αρχίζουν να αυξάνονται ταχύτατα και με ρυθμούς εντελώς άγνωστους ως τότε.⁷⁰

Άλλη ένδειξη – η πιο σημαντική- του νέου ρόλου του κράτους είναι οι επενδύσεις στην υποδομή. Η τρικουπική περίοδος είναι πράγματι, πριν από οτιδήποτε άλλο, η περίοδος των μεγάλων δημοσίων έργων (που επιχορηγήθηκαν από το κράτος).

Το κράτος λοιπόν «προχωρεί γρηγορότερα από την ανάπτυξη του εθνικού πλούτου» (και την προεξοφλεί), ενώ η δημόσια χρηματοδότηση τείνει να γίνει «εργαλείο της συσσώρευσης του κεφαλαίου». Έχουμε εδώ μία πρόσθετη μαρτυρία του γεγονότος ότι βρισκόμαστε σε μία νέα φάση της οικονομικής ιστορίας της Ελλάδας, η οποία είχε αρχίσει τη δεκαετία του 1870.⁷¹

Ανεξάρτητα από το αν η μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της δράσης του κράτους ήταν θετικές, στη μικρή διάρκεια πάντως η παρέμβασή του προκάλεσε σοβαρές διαταραχές στην «ομαλή» εξέλιξη της οικονομικής ζωής. Και πρώτα απ' όλα με την καταχρηστική προσφυγή στα εξωτερικά δάνεια. Αφού η δημιουργία νέου πλούτου στη χώρα δεν επαρκούσε για να εξισορροπήσει το ισοζύγιο πληρωμών, το κράτος ενεπλάκη στον γνωστό φαύλο κύκλο του συνεχούς δανεισμού, όπου τα νέα δάνεια συνάπτονται για να εξοφληθούν τα προηγούμενα. Άλλωστε τα δάνεια αυτά δεν χρησίμευαν πάντα για τη χρηματοδότηση των εκτάκτων δαπανών και επενδύσεων, αλλά και για να καλύψουν τα ελλείμματα του τακτικού προϋπολογισμού, και επομένως για να αναπληρώσουν τις δομικές αδυναμίες της εθνικής οικονομίας, γι' αυτό και η χρεοκοπία ήταν αναπόφευκτη. Εξίσου καταχρηστική ήταν η προσφυγή του κράτους στον εσωτερικό δανεισμό με τις πιστώσεις, κάθε είδους, των τραπεζών προς το Δημόσιο Ταμείο σε μεταλλικό ή σε τραπεζογραμμάτια υπό αναγκαστική κυκλοφορία.⁷²

⁷⁰ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ. 295.

⁷¹ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ. 296-297.

⁷² ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π. , ΣΕΛ. 301.

Η βιομηχανία το 1900 : μια βιομηχανία πρόωρα γερασμένη

Είκοσι πέντε χρόνια μετά την ξαφνική εμφάνιση των πρώτων εμβρύων βιομηχανίας στην Ελλάδα, η φυσιογνωμία της βιομηχανίας δεν έχει αλλάξει πολύ. Βέβαια, οι αριθμοί έχουν μεγαλώσει : οι μηχανικές εγκαταστάσεις έχουν διπλασιαστεί, ο αριθμός των εργατών εργοστασίου έχει τριπλασιαστεί, η συνολική ιπποδύναμη έχει πενταπλασιαστεί. Στο γύρισμα του αιώνα, η χώρα (σύνορα 1864) αριθμεί 220 μηχανικά εργοστάσια (στα οποία πρέπει να προστεθούν και οι 10 περίπου εγκαταστάσεις της Θεσσαλίας), που απασχολούν κάτι παραπάνω από 15000 εργάτες, ενώ η συνολική τους ιπποδύναμη φτάνει τους 10000 περίπου ατμόιππους. Διαθέτει κυρίως μια καθαρά βιομηχανική πόλη, τον Πειραιά, με περισσότερους από 50000 κατοίκους, πάνω από 70 ατμοκίνητα εργοστάσια (και ανάμεσά τους ορισμένα μεγάλων διαστάσεων, με 200 και 300 εργάτες το καθένα) και μία μεγάλη βαμβακουργική επιχείρηση που συγκεντρώνει πάνω από 2500 εργάτες. Η περίοδος δεν είναι αμελητέα, κυρίως αν θυμηθούμε την κατάσταση σε μια χρονολογία σχετικά πρόσφατη, το 1860 για παράδειγμα. Ωστόσο η δομή της βιομηχανίας δεν έχει τροποποιηθεί ριζικά. Καμία αξιοσημείωτη ανακατάταξη των βιομηχανικών τομέων δεν έχει γίνει, καμία σημαντική τεχνολογική καινοτομία δεν έχει μεσολαβήσει. Στο σύνολό της, η βιομηχανία παραμένει καθηλωμένη στις μορφές που είχε πάρει στο πρώτο της άλμα, τη δεκαετία του 1870.⁷³

Ας δούμε τώρα την κατανομή ανά κλάδο των ατμοκίνητων βιομηχανικών καταστημάτων και του δυναμικού τους το 1900 :

Εξακολουθεί λοιπόν να κυριαρχεί απόλυτα ο τομέας των τροφίμων, ο οποίος μάλιστα επεκτείνεται χάρη στον πολλαπλασιασμό των οινοπνευματοποιείων.

Η αναλογία της κλωστοϋφαντουργίας στο συνολικό αριθμό εγκαταστάσεων έχει μειωθεί, αλλά ο κλάδος αυτός ο οποίος παρουσιάζει τον πιο υψηλό βαθμό συγκέντρωσης απασχολεί πάντα τους μισούς σχεδόν εργάτες βιομηχανίας. Τέλος, ο τομέας της κατεργασίας των μετάλλων έχει κερδίσει μερικούς βαθμούς στην εκατοστιαία κλίμακα : η Ελλάδα περνά, αργά αλλά σταθερά, στην «εποχή του σιδήρου».

Στο χάρτη της βιομηχανίας του 1900, η συντριπτική σχεδόν κυριαρχία του Πειραιά είναι τόσο εμφανής, ώστε δεν χρειάζεται να παρουσιάσουμε τη γεωγραφική κατανομή των εργοστασίων σε αριθμούς. Μπορούμε όμως να διαπιστώσουμε ότι, αν η Πάτρα και η Ερμούπολη αντέχουν ακόμα (όχι όμως για πολύ), σε όλες τις δευτερεύουσες πόλεις το αρχικό βιομηχανικό πείραμα δεν είχε συνέχεια. Τα διάσπαρτα καταστήματα που βλέπουμε στο χάρτη, είναι συνήθως μικροί ατμόμυλοι, που επιζούν περισσότερο χάρη στον χαρακτήρα της αγοράς, που δεν είναι ακόμα ενοποιημένη σε εθνικό επίπεδο, παρά χάρη στο δυναμισμό κάποιων τοπικών συσσωρεύσεων.⁷⁴

Αντίθετα, η κατανομή των επιχειρήσεων ανάλογα με το μέγεθός τους μπορεί να παρουσιάζει κάποιο ενδιαφέρον, γιατί μαρτυρεί την άνοδο της σημασίας του συντελεστή εργασίας. Αν η κατηγορία των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (6-100 εργάτες) διατηρεί τη σπουδαιότητά της, πάνω από το μισό εργατικό δυναμικό δουλεύει τώρα στις επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 100 εργάτες. Αυτή η τάση προς αύξηση της «εισροής εργασίας» («labour input») είναι ευδιάκριτη στην εξέλιξη του μέσου μεγέθους των

⁷³ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 339.

⁷⁴ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 341-342.

επιχειρήσεων, αλλά και στην εξέλιξη της σχέσης ιπποδύναμης / εργατών, η οποία παραμένει πρακτικά αμετακίνητη από τις αρχές της δεκαετίας του 1880. Με 57,5 ατμόιππους ανά 100 εργάτες κατά μέσο όρο το 1900, η κατάσταση της ελληνικής βιομηχανίας μοιάζει μέτρια σε σύγκριση με εκείνη της βιομηχανίας ορισμένων άλλων χωρών, αρκετά κοντινών, των οποίων η εκβιομηχάνιση ξεκίνησε την ίδια περίπου με την Ελλάδα εποχή.⁷⁵

Φυσικά η σύγκριση στο επίπεδο του συνόλου της βιομηχανίας είναι παρακινδυνευμένη, γιατί αυτοί οι μέσοι εθνικοί όροι προκύπτουν από πολλαπλούς και διαφορετικής συχνά φύσεως βιομηχανικούς κλάδους (ωστόσο η σύνθεση των συνόλων που έχουν επιλεγεί είναι μάλλον ομοιογενής). Μπορούμε παρόλα αυτά να διαπιστώσουμε ότι, ακόμα και στους επιμέρους κλάδους όπου η σύγκριση είναι ενδεχομένως εγκυρότερη, η Ελλάδα βρίσκεται, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, πιο πίσω από τις άλλες χώρες. Δεν θα αποτολμήσουμε φυσικά ανάλογες συγκρίσεις με τη βιομηχανία των ευρωπαϊκών προηγμένων χωρών, η οποία πραγματοποιεί τεράστια άλματα την εποχή αυτή, μετά την ολοκλήρωση της «δεύτερης βιομηχανικής επανάστασης». Η απόσταση που τη χωρίζει από την ελληνική βιομηχανία έχει διευρυνθεί ακόμα περισσότερο. Βιομηχανία «νεαρή» το 1870, αυτή η τελευταία μοιάζει κιάλας στα 1900, πρόωρα γερασμένη.⁷⁶

Η βιομηχανία την περίοδο 1900-1920.

Σε γενικές γραμμές, ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η βιομηχανία θα προχωρήσει με βραδύτερους και άστατους ρυθμούς, συχνά υποτονικά και ασύμμετρα, άλλοτε παραπαίοντας και άλλοτε φυτοζώντας, μέσα από αλλεπάλληλες κρίσεις, γενικευμένες ή κλαδικές, και πρόωρα φαινόμενα συγκέντρωσης, ώσπου να ξαναβρεί προς το τέλος της δεκαετίας του 1900 έναν σταθερότερο ρυθμό ανάπτυξης, και να περάσει σε μια δεύτερη ορμητικά ανοδική πορεία στην ευνοϊκή για αυτή συγκυρία του Α' Παγκόσμιου Πολέμου. Στον ελληνικό δρόμο προς την εκβιομηχάνιση δεν θα βρούμε, την περίοδο αυτή, διευρυντικά φαινόμενα που θα προκαλούσαν αλυσιδωτές αντιδράσεις στις προηγούμενες ή επόμενες φάσεις παραγωγής ενός προϊόντος, θα «επαναστατικοποιούσαν» άλλους κλάδους και στη συνέχεια το σύνολο της παραγωγής για το σύνολο του βιομηχανικού τομέα, η παραγωγικότητα ελάχιστα θα αυξηθεί, ενώ η επέκταση, στο εσωτερικό του κάθε κλάδου, θα γίνεται με έντονες τάσεις συγκέντρωσης στις ανώτερες βαθμίδες της βιομηχανικής κλίμακας και πολλαπλασιασμό των μικρών και χαμηλής παραγωγικότητας μονάδων στις κατώτερες.

Έτσι το 1920, όταν διενεργείται η πρώτη συστηματική απογραφή, παρόλο που η απόσταση που έχει καλυφθεί είναι σημαντική, η εικόνα της ελληνικής βιομηχανίας παρουσιάζει συντριπτική κυριαρχία των μικρών μονάδων, χαμηλό ποσοστό εκμηχάνισης και επομένως χαμηλή παραγωγικότητα, συγκέντρωση στους κλάδους της γεωργικής βιομηχανίας (45% είναι επιχειρήσεις σιτηρών, καρπών, σταφίδας, ελαίου και καπνού, ενώ το σύνολο των μονάδων επεξεργασίας γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων είναι 72%), παρουσία λίγων, συγκριτικά μεγάλων μονάδων σε ορισμένους κλάδους, χαμηλό βαθμό ολοκλήρωσης της παραγωγικής διαδικασίας και μεγάλη συγκέντρωση στο σύμπλεγμα Αθήνας-Πειραιά-Ελευσίνας. Τέλος,

⁷⁵ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 342-344.

⁷⁶ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, ο.π., ΣΕΛ. 345.

γενικότερα, όσον αφορά τη θέση της βιομηχανίας στο σύνολο της οικονομίας (συμμετοχή στο εθνικό προϊόν, στις εξαγωγές, την απασχόληση, και λοιπά), η Ελλάδα παραμένει μία κατεξοχήν αγροτική χώρα (η αποφασιστική τομή, από την άποψη αυτή θα πραγματοποιηθεί, όπως είναι γνωστό, τη δεκαετία 1960).⁷⁷

Η εξέλιξη της βιομηχανίας την περίοδο 1920-1940.

Η ελληνική βιομηχανία άρχισε να αναπτύσσεται μετά το 1920 και συγκεκριμένα από τη στιγμή που εφαρμόστηκε Δασμολογική Πολιτική, που ευνοούσε τη δημιουργία διαφόρων βιομηχανιών (βαμβαουργικές, λιπασμάτων, τσιμέντων). Το 1933 εφαρμόστηκε στη Γερμανία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το σύστημα του Περιορισμού του εξωτερικού εμπορίου (τον κλήριγκς των ποσοστώσεων εισαγωγής), που οπωσδήποτε ευνόησε την ελληνική βιομηχανία στο να αναπτυχθεί, μια που εμποδίζετο η ανεξέλεγκτη εισαγωγή βιομηχανικών προϊόντων. Προ του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, η ελληνική βιομηχανία ήταν ελαφράς μορφής, για την παραγωγή προϊόντων εγχώριας κατανάλωσης, μεταξύ των οποίων κυριαρχούσαν τα κλωστοϋφαντουργικά και τα τρόφιμα. Η προπολεμική βιομηχανία είχε συγκεντρωθεί στην Πρωτεύουσα, λόγω των πλεονεκτημάτων που παρείχε ο υδροκεφαλισμός του Διοικητικού Κέντρου.⁷⁸

Η περίοδος 1940-1950.

Από την εποχή του πολέμου 1940 έως και μετά τη λήξη του εμφύλιου σπαραγμού 1945-1948, δεν δυνάμεθα να ομιλήσουμε για ελληνική βιομηχανία, μια που ούτε οι περιστάσεις επέτρεπαν την εξέλιξη της και δεν υπάρχουν τα στατιστικά εκείνα στοιχεία, λόγω της αποδιοργάνωσης του κράτους. Για την ελληνική οικονομία και βιομηχανία, η ανασυγκρότηση άρχισε από το 1950 με την παρασχεθείσα οικονομική βοήθεια από μέρους των Η.Π.Α. μέσω διαφόρων σχεδίων βοήθειας με μορφή δωρεάς ή δανεισμού. Το κράτος συνέβαλε στην ανασυγκρότηση της ελληνικής βιομηχανίας και τη περαιτέρω μετά το 1950 βιομηχανική ανάπτυξη, μέσω δαπανών στις δημόσιες επενδύσεις. Στο σημείο τούτο πρέπει να μνημονευθεί η συμβολή της Δ.Ε.Η. για τη παραγωγή, έρευνα και κατανομή της ηλεκτρικής ενέργειας σε όλη τη χώρα.⁷⁹

Περίοδος 1954-1964.

Από την περίοδο αυτή μπορούμε να παρακολουθήσουμε την εξέλιξη της βιομηχανίας συνθήκες κατάλληλες για βιομηχανικές επενδύσεις και ανάπτυξη. Η εγχώρια παραγωγή αδυνατεί να καλύψει την εσωτερική ζήτηση και αναγκαζόμαστε να καταφύγουμε στις εισαγωγές βιομηχανικών προϊόντων. Οι εξαγωγές στην αντίστοιχη περίοδο αυξήθηκαν λίγο, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση του ισοζυγίου βιομηχανικών προϊόντων, που στην περίοδο αυτή

---

⁷⁷ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΓΡΙΑΝΤΩΝΗ, «ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ, ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΣΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, 1870-1900», Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΣΕΛ. 38-39.

⁷⁸ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΣΕΛ. 42-43.

⁷⁹ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 43.

σχεδόν τριπλασιάστηκε. Δεν σημειώθηκε επίσης, άξια λόγου πρόοδος από απόψεως μεγέθους των παραγωγικών μονάδων, που μετράται ανάλογα με τους απασχολούμενους σε αυτές. Όπως προκύπτει από απογραφές των βιομηχανικών καταστημάτων, μεταξύ 1958 και 1963, ο μέσος αριθμός απασχολούμενων κατά παραγωγική μονάδα παρέμεινε σταθερός περίπου. Βελτίωση παρουσιάστηκε σε μερικούς κλάδους βαριάς βιομηχανίας και μάλιστα στη μεταλλουργία, τις μηχανολογικές βιομηχανίες, τον κλάδο παραγωγής μεταφορικών μέσων.

Τέλος, στην περίοδο αυτή, θεωρείται ανεπαρκές το μέγεθος των επιχειρήσεων, όχι μόνο των υφιστάμενων, αλλά και των νεοϊδρυόμενων, που καθιστούν αδύνατη την ανταγωνιστική παραγωγή. Υπάρχει ένα απαραίτητο πρόγραμμα τεχνικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής εξειδίκευσης, στοιχεία απαραίτητα για τη βελτίωση της βιομηχανίας. Τέλος, πρέπει να γίνουν προσπάθειες για πρόοδο και σε άλλους τομείς, π.χ. στη γεωργία που θα εξασφάλιζε πρώτες ύλες και θα έδινε ώθηση στην ανάπτυξη γεωργικών βιομηχανιών. Η διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς, το ψηλό επίπεδο επενδύσεων, η υποκατάσταση των εισαγωγών, η μεγαλύτερη αύξηση των εξαγωγών είναι τομείς που γίνονται μεγάλες προσπάθειες αυτήν τη δεκαετία.⁸⁰

Περίοδος 1964-1969.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το επίπεδο της βιομηχανικής παραγωγής υπερδιπλασιάστηκε, με αποτέλεσμα το ποσοστό συμμετοχής αυτής στο εθνικό εισόδημα το 1969, να υπερβεί το αντίστοιχο του γεωργικού. Έτσι, παρατηρούμε ότι νέοι σχετικά κλάδοι (π.χ. ελαστικά, πλαστικά, χημικά, βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες), το 1969-70 καλύπτουν το 28% της συνολικής παραγωγής της χώρας, έναντι 11% που ήταν το 1959. Αντίθετα, η βιομηχανική παραγωγή ειδών διατροφής από 46,2% το 1959, κατήλθε σε 33,7% το 1969-70. Αποτέλεσμα των διαρθρωτικών αυτών μεταβολών στην παραγωγή είναι η διεύρυνση της βάσης των βιομηχανικών εξαγωγών, που εκτός από τα παραδοσιακά προϊόντα μας, περιλαμβάνουν και νέα βιομηχανικά προϊόντα, όπως αλουμίνιο και χάλυβα. Οι εξελίξεις αυτές πραγματοποιήθηκαν, μετά τη διενέργεια μεγάλων επενδύσεων με τη συμμετοχή εγχώριων και ξένων κεφαλαίων. Τούτο συγκεκριμένα υποβοηθήθηκε από το Ν.Δ.417/1961 και τον Α.Ν.147/1967, που καθιέρωσαν μεγάλα κίνητρα για επενδύσεις.⁸¹

Περίοδος 1970.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε., το 1970 η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε έναντι του 1969 κατά 10,9%. Τούτο είναι κοντά στο στόχο που είχε τεθεί από το Πενταετές Πρόγραμμα Βιομηχανικής Ανάπτυξης, που είχε στόχο για ετήσια αύξηση 11-12%. Ο ρυθμός ανόδου της βιομηχανίας, διατηρήθηκε κατά το 1970 υψηλός, παρά την πτώση των επενδύσεων.

⁸⁰ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 43.

⁸¹ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 45-46.

Τούτο βέβαια ήταν αποτέλεσμα των συνθηκών εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης, όσο και της παραγωγικής ικανότητας της βιομηχανίας, που διευρύνθηκε αισθητά.⁸²

Περίοδος 1971.

Η συνολική βιομηχανική παραγωγή παρά τη μικρή χαλάρωση του ανοδικού ρυθμού της κύριας βιομηχανικής παραγωγής, της δραστηριότητας των μεταλλείων και ορυχείων, αυξήθηκε το 1971 έναντι του 1970, λόγω του υπερτετραπλασιασμού της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.⁸³

Περίοδος 1972-1976.

Στην περίοδο αυτή είχαμε μεγάλη πτώση στην οικονομική κατάσταση της χώρας. Τούτο οφείλετο σε πολιτικές φύσης παράγοντες, και σε γενικές αναταραχές στο χώρο της Μεσογείου, που είχαν επίδραση και στη δική μας οικονομία. Η βιομηχανία μας αυτήν την περίοδο επλήγει ιδιαίτερα στον τομέα των επενδύσεων και της χρηματοδότησης. Επίσης είχαμε μείωση στη ζήτηση του εξωτερικού ιδιαίτερα το 1973 και 1974. Το 1975 άρχισε μια γενική άνοδος της ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα το 1975 το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (Α.Ε.Π.) αυξήθηκε σε σταθερές τιμές αγοράς με ρυθμό 5,7% ενώ το 1976 με 6%.⁸⁴

Περίοδος 1977.

Το 1977 η άνοδος της ελληνικής οικονομίας ήταν περιορισμένη σε σχέση με το 1976. Συγκεκριμένα το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα σε σταθερές τιμές αυξήθηκε κατά 4% έναντι 5,8% το 1976. Τούτο φυσικά είχε επιπτώσεις στο βιομηχανικό τομέα. Έτσι λοιπόν παρουσιάζονται σημεία κόπωσης στη βιομηχανία, με χαλάρωση του ρυθμού ανόδου της στο πρώτο δίμηνο. Στη συνέχεια η δραστηριότητα του τομέα διαμορφώνεται σε επίπεδο λίγο ψηλότερο ή χαμηλότερο του αντίστοιχου του 1976. Στην προώθηση των βιομηχανικών μας προϊόντων στο εξωτερικό, ανασχετικά επέδρασαν η επιβράδυνση της οικονομικής ανόδου της Ε.Ο.Κ., τα προστατευτικά μέτρα ξένων χωρών κατά της ανεργίας του σε μερικούς βιομηχανικούς κλάδους τους, η υποτίμηση νομισμάτων χωρών που μας ανταγωνίζονται σε διάφορα προϊόντα (Ισραήλ, Ισπανία, Πορτογαλία κ.α.).⁸⁵

Περίοδος 1978.

Η οικονομία μας παρουσιάζει αξιόλογη άνοδο. Το ακαθάριστο εθνικό προϊόν, σε σταθερές τιμές αγοράς, έχει αύξηση κατά 5,9% έναντι 3,8% το 1977. Έχουμε αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, των επενδύσεων για οικοδομές και της εξωτερικής ζήτησης. Παρατηρείται όμως μια στασιμότητα στις βιομηχανικές επενδύσεις, πράγμα που παρατηρείται όμως σε διεθνή κλίμακα.⁸⁶

⁸² ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 46.

⁸³ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 48.

⁸⁴ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 49-50.

⁸⁵ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 50.

⁸⁶ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 50.

Περίοδος 1979.

Η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στο διεθνή χώρο, λόγω του πληθωρισμού και της κάμψης του ρυθμού ανόδου επηρέασε και την ελληνική οικονομία και συνάμα και τη βιομηχανία της. Το ακαθάριστο εθνικό προϊόν σε σταθερές τιμές αγοράς αυξήθηκε μόνο κατά 3,9% έναντι 5,9% το 1978. Πάντως είχαμε ψηλότερο ρυθμό από τον αντίστοιχο των χωρών του ΟΟΣΑ.⁸⁷

⁸⁷ ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ο.π., ΣΕΛ. 51.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ

Οι φωτογραφίες αυτές είναι από το προσωπικό αρχείο των ΓΑΒΑΛΑ ΚΩΝ/ΝΑ, ΕΞΑΡΧΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ, τις οποίες ευχαριστούμε θερμά για την βοήθειά τους.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΒΑΛΑΝΙΔΙΟΥ-ΕΥΛΟΥΡΓΕΙΟ

ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ

ΒΑΡΕΛΑΔΙΚΟ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ

ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ

ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΜΕΛΑΣΣΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΨΙΣ

ΕΚΖΑΧΑΡΩΣΗ

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ ΞΗΡΑΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ

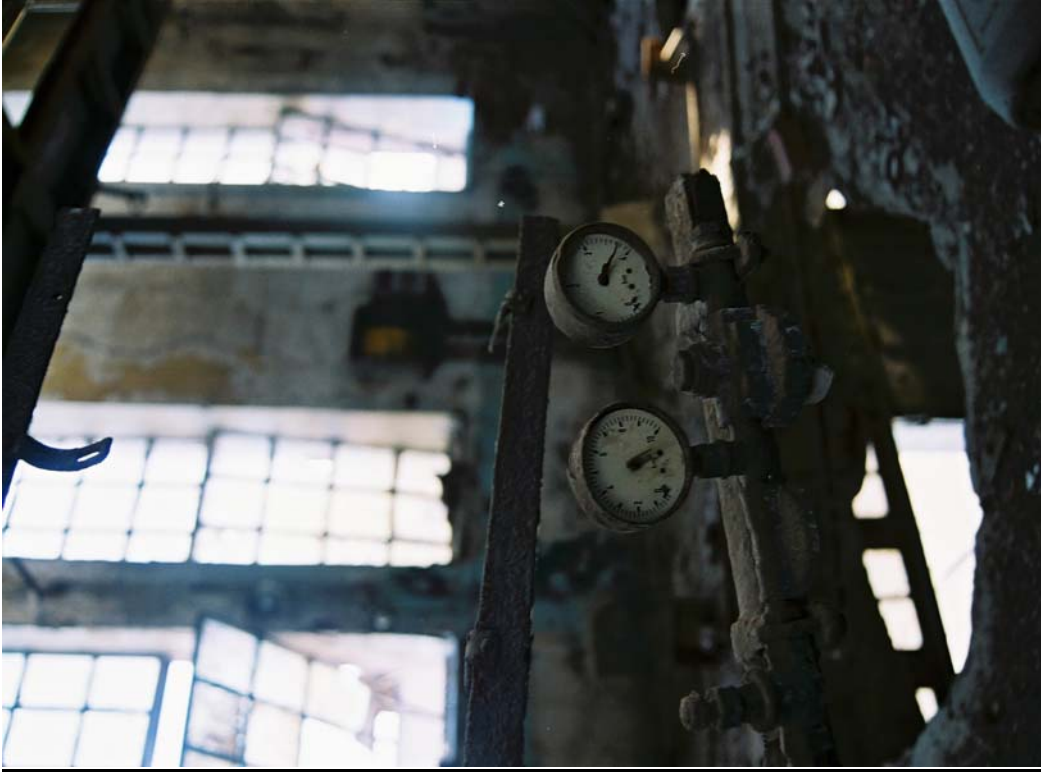

ΠΥΡΓΟΣ

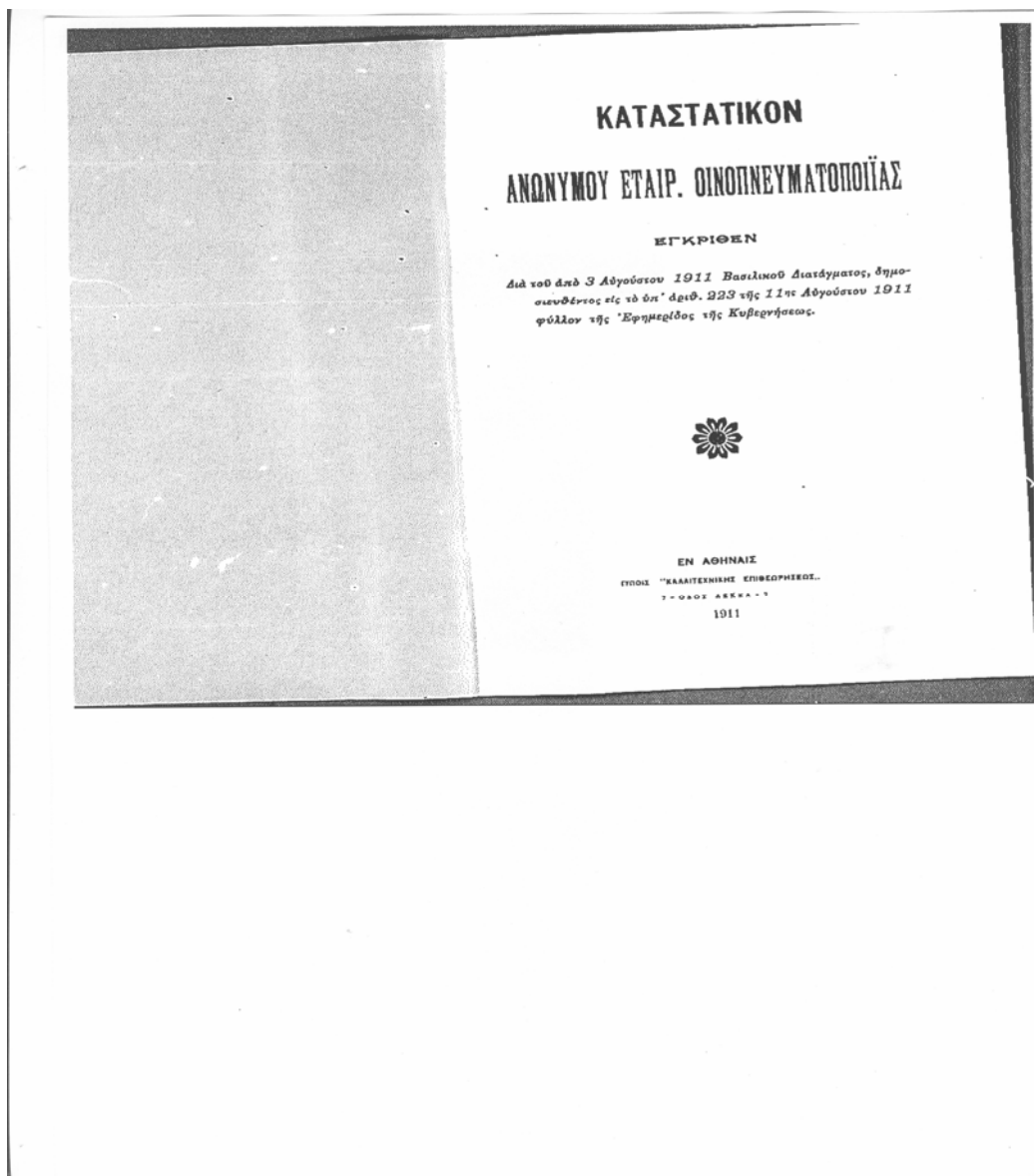

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περιλαμβάνονται έγγραφα που αφορούν το εργοστάσιο ΚΡΟΝΟΣ από το αρχείο Βιομηχανικής Πίστης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΠΟΙΪΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝ ΔΡ. 3,000,000

Εν Πειραιεί τῇ 1ῃ Σεβρίου 1911.

Ἀξιότιμοι ἑστέ.

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν ν' ἀναγγεῖλωμεν ὑμῖν ὅτι δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 36347 τῆς 29ης Ἰουνίου ἐ. ἔ. καταστατικοῦ Συμβολαίου τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Κ. Γενοβέλη, κυρωθέντος διὰ τοῦ ἀπὸ 3ης Αὐγούστου ἐ. ἔ. Βασιλ. Διατάγματος καὶ δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 223 καὶ ἀπὸ 11ης Αὐγούστου 1911 φύλλῳ τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως», συνεστήθη ἀνώνυμος εἰσαγὼν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν

« ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΠΟΙΪΑΣ », ,

σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶνε ἡ κατὰ τὸ ἀρθρον θον τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς, κατασκευὴ καὶ πώλησις Οἴνουπνεύματος.

Μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς Ἑταιρίας ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ἑκατομμυρίων δραχμ. (Δρ. 3,000,000) διαιρούμενον εἰς τριάκοντα χιλιάδας (ἀριθ. 30,000) μετοχὰς ἐκ δρ. ἑκατὸν (100) ἑκάστη ἐξ ὁλοκλήρου καταβεβλημένον.

Ἡ διάρκεια τῆς Ἑταιρίας ἔσται τριακονταετής.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας δωδεκαμελὲς ἀπαρτίζεται διὰ τὴν πρώτην ἐξαιτίαν ἐκ τῶν κ. κ. 1) Ἰωάν. Μ. Μπαρμπανέσσου, 2) Ἀντ. Κοτσώνη, 3) Νικ. Ἀσημακοπούλου, 4) Δημοσθ. Πουρῆ, 5) Παναγ. Καζακοπούλου, 6) Ἄνδρ. Καμπᾶ, 7) Ἰωάν. Ε. Φανοπούλου, 8) Ἐπαμ. Χαριλάου, 9) Ἰωάν. Ζάχου, 10) Ἰλ. Ἄνδρ. Ἡσαΐα, 11) Κλεάνθη Ι. Ζάννου, 12) Δημητ. Γαλιανοπούλου, ὡς Γεν. Γραμματεῖος τῆς Προνομιούχου Ἑταιρίας Σταφίδος, ὡν τὰς ὑπογραφὰς παραθέτομεν κάτωθι πρὸς γνῶσίν σας.

Πᾶν ἔγγραφον φέρον δύο ὑπογραφὰς Συμβούλων ἢ τοῦ Διευθυντοῦ, ἢ Προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐνὸς τῶν Συμβούλων, ὑποχρεοῖ τὴν Ἑταιρίαν.

Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐξελέγη διὰ μίαν διετίαν, συμφώνως τῷ Καταστατικῷ τῆς Ἑταιρίας ὁ ἐκ τῶν Συμβούλων κ. Δημοσθ. Πουρῆς.

Διευθυντῆς ὁ κ. Κωνστ. Σαμαρᾶς.

Συμπράττων Σύμβουλος ὁ κ. Ἰωάν. Μ. Μπαρμπανέσσος.

Τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς διαλυθείσης διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 36346

τῆς 29ης Ἰουνίου ἐ. ἔ. Συμβολαίου τοῦ Συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Κ. Γεροβέλη,
ἀμορροῦθμον Ἑταιρίας «Ε. ΦΙΝΟΠΟΥΛΟΣ καὶ Σία» ἐξεχωρήθησαν τῆ ἡδὴ ανστα-
θείσῃ ὡς ἄνω ἄνωγίμῃ Ἑταιρία.

Ο ΣΥΜΠΡΑΤΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Γ. Παρισαίου

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

1) Δημ. Θεοδάνης Πανούλης (Πρόεδρος)

Κ. Παρισαίου
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Υπογραφαί

Δημοσφ Πανούλης

2) Γεώργ. Μπαχραμπάσης (Συμπρ. Σύμβουλος)

Γ. Παρισαίου

Κ. Παρισαίου
~~Πανούλης~~

αρχιμην

4) Νικόλ. Ἀσημακόπουλος

Ν. Ασημακού

5) Παναγ. Κεζζακόπουλος

Π. Κεζζακού

6) Ἀνδρ. Π. Καραῖς

Ανδρ. Π. Καραῖς

7) Γεώργ. Β. Φρονόπουλος

Γ. Β. Φρονόπουλος

8) Ήπειρ. Χαρίλαος

Χαρίλαος

9) Ήπειρ. Ζήσης

Ζήσης

10) Ήπειρ. Άνδρ. Ησαΐας

Ησαΐας

11) Ελευθέριος Ζάννος

Ζάννος

12) Δημ. Παλκωνίτσουλης

Παλκωνίτσουλης

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
 ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΤΕΥΧΟΣ Α΄

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 223

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 11 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

1911

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Βασιλικά Διατάγματα

Περί μετονομασίας του εν 'Αγῶ τοῦ δήμου Σπερχειάδος ταχυδρομικοῦ καὶ τηλεγραφικοῦ γραφείου Γ' τάξεως εἰς ταχυδρομικὸν καὶ τηλεγραφικὸν γραφεῖον Σπερχειάδος. 1
 Περί συστάσεως ταχυδρομικοῦ καὶ τηλεφωνικοῦ γραφείου εἰς

Χέλιον τοῦ δήμου Κρανιδίου τῆς ἐπαρχίας Ἑρμιονίδος κλπ. 2
 Περί ἐγκρίσεως τῆς συστάσεως ἀνωνόμου ἐταιρείας ἐν Πιερικίᾳ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀνώνομος Ἑταιρεία Οἰκογενεματοποιίας» καὶ κυρώσεως τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῆς. 3

(1)

Περί μετονομασίας τοῦ ἐν Ἀγῶ τοῦ δήμου Σπερχειάδος ταχυδρομικοῦ καὶ τηλεγραφικοῦ γραφείου Γ' τάξεως εἰς ταχυδρομικὸν καὶ τηλεγραφικὸν γραφεῖον Σπερχειάδος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄
 ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸ ἀπὸ 19 Ἰουλίου 1904 Β. διάταγμα, δημοσιευθὲν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 163 τῆς 21ης Ἰουλίου 1904 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργοῦ, μετὰ γνώμην τοῦ παρὰ τῆ Γενικῆ Διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων συμβουλίου.

Μετονομάζομεν τὸ ἐν Ἀγῶ τοῦ δήμου Σπερχειάδος τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος λειτουργεῖν ταχυδρομικὸν καὶ τηλεγραφικὸν γραφεῖον Γ' τάξεως εἰς ταχυδρομικὸν καὶ τηλεγραφικὸν γραφεῖον Σπερχειάδος.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἰπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 6 Αὐγούστου 1911

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ὁ Ἰπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
 ΕΜΜ. ΡΕΠΟΥΛΗΣ

(2)

Περί συστάσεως ταχυδρ. καὶ τηλεφωνικοῦ γραφείου εἰς Χέλιον τοῦ δήμου Κρανιδίου τῆς ἐπαρχίας Ἑρμιονίδος κλπ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄
 ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρὰ 9, 19 καὶ 21 τοῦ νόμου ΒΨΞΗ' περὶ ταχυδρομικῆς, τηλεγραφικῆς καὶ τηλεφωνικῆς ὑπηρεσίας, προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰπουργοῦ, μετὰ γνώμην τοῦ παρὰ τῆ Γενικῆ Διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων συμβουλίου.

Ἐγκρίνομεν τὴν σύστασιν ταχυδρομικοῦ καὶ τηλεφωνικοῦ γραφείου εἰς Χέλιον τοῦ δήμου Κρανιδίου τῆς ἐπαρχίας Ἑρμιονίδος, ὑπαγομένου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Διευθύνσεως Ναυπλίου, καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς σχετικῆς τηλεφωνικῆς γραμμῆς.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἰπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 6 Αὐγούστου 1911

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ὁ Ἰπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
 ΕΜΜ. ΡΕΠΟΥΛΗΣ

(3)
Πολιτειακή της αναθέσεως εν Πειραιεί ανωνύμου εταιρείας «Α-
νώνυμη Εταιρεία Οινόπνευματοποιίας» και κηρύξεως του κατα-
στατικού αυτής.

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

Έχοντας υπ' όψει το άρθρον 37 του εμπορικού νόμου, προτάσει του Ημετέρου επί της Έθνικής Οικονομικής Υ-
πουργού, Ιγχιρόμενον την σύστασιν ανωνύμου εταιρείας, έ-
δρευούσης εν Πειραιεί, υπό την επωνυμίαν «Ανώνυμος Ε-
ταιρεία Οινόπνευματοποιίας», και κυρούμενον το έξ άρθρων
τεσσαράκοντα πέντε (45) και ενός έκροτελευταίου κατα-
στατικόν αυτής, συνταχθέν δυνάμει του υπ' αριθ. 36347
συμβολαίου του συμβολαιογράφου Αθηνών Παναγιώτου Γε-
νοβίλη, πλην της περικοπής του δυο άρθρου εκατά σειράν
του αύθιτος αριθμού των από του αριθ. 1 μέχρι του αριθ-
μού τεσσαρες χιλιάδες οκτακόσια έβδομήκοντα πέντε
(4875), ήν διαγράψωμεν και τίθεμεν αντ' αυτής αδια
κλήρου.

Είς τίν αυτόν Υπουργόν ανατίθεμεν την εκπέσειν του
διατάγματος τούτου, δημοσιευμένου εν τη Εφημερίδι της
Κυβερνήσεως μετά του έγκριμένου καταστατικού.

Έν Αθήναις τη 3 Αυγούστου 1911.

Έν όνόματι του Βασιλέως

Ο Αντιβασιλεύς
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ο Υπουργός της Έθνικής Οικονομίας
ΕΜΜ. Α. ΜΟΥΝΑΚΗΣ

Αριθ. 36347.

Εταιρικών.

Έν Αθήναις σήμεραν την εικοστήν ενάτην (29) του
μήνός Ιουνίου του χριστού ένεακισιοστού ένδεκάτου
(1911) έτους, ήμεραν Τετάρτην, εν τη επί των οδών Στα-
δίου και Πετραζογίου κειμένη οικίη των κληρονόμων Νι-
κολ. Χαντζοπούλου, εν ή κληθείς μετέβην, ένώπιον έμοσ
του συμβολαιογράφου και κατοίκου Αθηνών Παναγιώτου
Κ. Γενοβίλη, έδρευόντος ένταυθα, παρουσίη και των μηρ-
τύρων Παναγιώτου Φινούπουλου, έμποροπαλλήλου, και Γεωρ-
γίου Φιλίη, έμπορου, κατοίκων Αθηνών, πολιτών Έλ-
λήνων, ένήλικων, γνωστών μοι και μη έξαιρετέων, ένερ-
νισθησάν οι γνωστοί μοι 1) Δημοσθένης Πουρής, βιομήχα-
νος, κάτοικος Πειραιώς, 2) Νικόλαος Ασπμακόπουλος
βιομήχανος, κάτοικος Πατρών, διατρίβων ένταυθα, ενεργών
ώς όμόρρυθμον μέλος της εν Πάτραις έδρευούσης εταιρείας
υπό την επωνυμίαν «Ασπμακόπουλος και Λυμπερόπουλος»
και ως πληρεξούσιος του Παναγιώτου Λυμπερόπουλου, έμ-
πόρου, κατοίκου Πατρών, ως μέλους της εν Πάτραις έδρευ-
ούσης εταιρείας υπό την επωνυμίαν «Ασπμακόπουλος και
Λυμπερόπουλος» (τη άνω ρηθείσης), δυνάμει του εν αντι-
γράφω προσχωρημένου ώδε υπ' αριθ. 15,055 ένεστ έτους
(1911) πληρεξουσίου του συμβολαιογράφου Πατρών Κωνσ.
Πετροπούλου, 3) Ανδρέας Καμπής, βιομήχανος, κάτοικος
Αθηνών, 4) Γεώργιος Φινούπουλος και Παναγιώτης Καζα-
κόπουλος, βιομήχανοι, κάτοικοι Αθηνών, ως μόνα
μέλη της εν Πειραιεί έδρευούσης εταιρείας υπό την
επωνυμίαν «Γεώργιος Φινούπουλος και Σαβ», 5) Ιωάννης Βα-
τίστας, βιομήχανος, κάτοικος Πειραιώς, Κωνσταντίνος Σα-
μαράς, Ηλίας Α. Ησαΐας, Γεώργιος Ησαΐας, βιομήχανοι,
κάτοικοι Αθηνών, ως όμόρρυθμα μέλη της εν Πειραιεί έ-

δρευούσης βιομηχανικής εταιρείας υπό την επωνυμίαν Βα-
τίστας, Σαμαράς και Ησαΐας, 6) Ιωάννης Ζάχος, βιομή-
χανος, κάτοικος Πειραιώς, Ευάγγελος Ζάχος και Αλέξαν-
δρος Ζάχος, βιομήχανοι, κάτοικοι Καλλιίδος, διατρίβοντες
ένταυθα, ως όμόρρυθμα μέλη της εν Χαλκίδι έδρευούσης
όμόρρυθμου εταιρείας υπό την επωνυμίαν «Αδελφοί Ζά-
χου», 7) Ιωάννης Εύστ. Φινούπουλος, βιομήχανος, κάτοικος
Αθηνών, 8) Επιχειρινώδης Χρηλάκος, βιομήχανος, κάτοι-
κος Αθηνών, ως αντιπρόσωπος της ένταυθα έδρευούσης
όμόρρυθμου εταιρείας υπό την επωνυμίαν «Ε. Χαρίλαος και
Σαβ», 9) Παναγιώτης Μ. Μπαρμπάρετος και Ιωάννης Μ.
Μπαρμπάρετος, βιομήχανοι, κάτοικοι Πειραιώς, ως μόνα
μέλη της εν Πειραιεί έδρευούσης εταιρείας υπό την επωνυ-
μίαν «Αδελφοί Μπαρμπάρετος», 10) Δημήτριος Γαλανόπου-
λος, κτηματίας, κάτοικος Αθηνών, ενεργών ως Πρόεδρος
του Διοικητικού Συμβουλίου της ένταυθα έδρευούσης εται-
ρείας υπό την επωνυμίαν «Εταιρεία Οινόποιίας και Γε-
ωργικής βιομηχανίας», 11) Αντώνιος Κοτσώνης, Ανδρέας
Κοτσώνης και Ευάγγελος Κοτσώνης, βιομήχανοι, κάτοικοι
Πειραιώς, ως μόνα όμόρρυθμα μέλη της εν Πειραιεί έδρευ-
ούσης εταιρείας υπό την επωνυμίαν «Ν. Ε. Κοτσώνης»,
και έδηλωσάν πάντες έκ συμφώνου τά εξής: «Οι συμβαλλ-
λονται και συνιστάσιν Ανώνυμον Εμπορικήν και Βιομηχα-
νικήν Εταιρείαν υπό τους ακόλουθους όρους:

Άρθρον 1. Συνιστάται Ανώνυμος Εμπορική και Βιο-
μηχανική Εταιρεία υπό την επωνυμίαν «Ανώνυμος Ε-
ταιρεία Οινόπνευματοποιίας», έδρεύουσα εν Πειραιεί.

Άρθρον 2. Η διάρκεια της Εταιρείας έσται τρι-
κονταετής, υπολογιζομένη από της ήμέρας της εν τη Ε-
φημερίδι της Κυβερνήσεως κηρυγούσεως του κυρούντος
τό παρόν καταστατικόν Β. διατάγματος.

Άρθρον 3. Σκοπός της Εταιρείας είναι ή κατα-
σκευή και πώλησις οινόπνευματος και οινόπνευματώδων
ποτών, καθώς και παντός άλλου προϊόντος έκ σταφίδος ή
σταφυλιών, ή άγοράς και πώλησις όμοιοτών προς τας υπό
της εταιρείας χρησιμοποιουμένας πρώτας ύλας ειδών και
τέλος πλσα άλλη έργασία σχετιζομένη όπωσδήποτε προς
την παραγωγήν και την έμπορίαν των προϊόντων της
εταιρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Μετοχικόν Κεφάλαιον.

Άρθρον 4. Το μετοχικόν κεφάλαιον της εταιρείας όρί-
ζεται εις δραχμάς τρία έκκατομύρια (3,000,000), διαίρει-
ται δε εις τριακοντα χιλιάδας (30,000) μετοχάς έκ δραχ-
μάς έκαστην έξ ολοκλήρου καταβιβλημένων. Όλοκλήρον
τό ποσόν των ως άνω μετοχών ανάλαμβάνουσιν υποχρεωτι-
κώς οι συμβαλλόμενοι ιδρυταί της εταιρείας υποχρεούμενοι,
όπως έκαστος εξ αυτών καταβάλη εις τό ταμείον της εται-
ρείας έντός δέκα ήμερών από της δημοσιεύσεως του κυρού-
ντος τό παρόν καταστατικόν Β. διατάγματος τό αντίτιμόν
του άριθμού μετοχών των κατανεμομένων ως ακόλουθως:

1) Η Εταιρεία «Ν. Ε. Κοτσώνης» θά μετέχη κατά μετοχάς 2890 δρ. 289.000	
2) Ασπμακόπουλος και Λυμ- περόπουλος	» 2890 » 289.000
3) Βατίστας Ησαΐας και Σα- μαράς	» 2890 » 289.000
4) Αδελφοί Ζάχου	» 2890 » 289.000
5) Γ. Φινούπουλος και Σαβ	» 2890 » 289.000
Είς μετρωράν	14,450 1,445.000

Εκ μεταφορᾶς Μετοχᾶς	14450 Δρ.	1.445.000
6) Δ. Πουρῆς	» 2890 »	289.000
7) Ἄνδρ. Καμπᾶς	» 2370 »	237.000
8) Ἰωάν. Ε. Φινόπουλος	» 2400 »	240.000
9) Ε. Χηρίλαος καὶ Σιζ	» 2750 »	275.000
10) Ἀδελφοὶ Μπαμπηρέσου	» 2890 »	289.000
11) Ἐταιρεία Οἰον. καὶ Γεωργ. Βιομ.	» 2250 »	225.000
Μετοχὰι	30,000 Δρ.	3.000.000

Ἄρθρον 5. Πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ τιμημάτων τῶν ἐργοστασίων οἰνοπνευματοποιίας, τῶν ἀναφερομένων ἐν τῷ ἐπομίνῳ ἄρθρῳ, ἐκδοθήσονται 4875 (τέσσαρες χιλιάδες οὐκατωκοσίαι ἑβδομήκοντα πέντε) ὁμολογίαι ἐκ δραχμῶν τετρακοσίων (400) ἐκάστη, ἧτοι διὰ ποσὴν ἐν ὅλῳ δραχμῶν ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐνεκακοσίων πενήκοντα χιλιάδων (1.950.000). Αἱ ὁμολογίαι αὗται ἀποφέρουσαι τόκον πρὸς πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν (5 0/0) ἔτησι, ἐξοφληθήσονται κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 8 ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 6. Οἱ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν κ. κ. Ἀσημακόπουλος καὶ Λυμπεροπούλου, ἀδελφοὶ Μπαμπηρέσου, Ἐταιρεία Ν. Ε. Κοτσώνης, Ἰωάννης Εὐστ. Φινόπουλος, Ἀδελφοὶ Ζάχου, Δημοσθένης Πουρῆς, Βατίστας, Ἡσαΐας καὶ Σαμαράς, καὶ Γεώργιος Φινόπουλος καὶ Σιζ, ἐκχωροῦσι καὶ μεταβιβάζουσι ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως λόγῳ πώλησεως εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα τῆς διὰ τοῦ παρόντος συστασθεῖσης Ἐταιρείας τὰ ἐργοστασίων τῶν, μετὰ τῶν παρεκτεταγμένων, ἐξαρτημάτων, παρακολουθημάτων, οἰκοδομῶν, μηχανημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιοχῆς τῶν, τὰ μηχανήματα τῶν ὁποίων, ἐξαρτήματα καὶ παρακολουθηματὰ ὡς καὶ πᾶν κινητῶν καὶ ὕλικῶν περιγράφονται λεπτομερῶς ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκάστου τῶν ἰδιοκτητῶν τῇ ὑπογεγραμμένῃ παρ' αὐτῶν, παραδουθεῖσα τῷ Ἐπαρκεινῶν Χασιλᾶφ (ἐκτός τῶν μηχανημάτων κλπ. Ἰωάννου Φινοπούλου, ἕτινα περιγράφονται λεπτομερῶς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 30.108 (1907) ἔτους συμβολαίῳ μου), ἧτοι 1) οἱ Ἀδελφοὶ Μπαμπηρέσου, Παναγιώτης καὶ Ἰωάννης, ἀποκλειστικὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα τῆς διὰ τοῦ παρόντος συστασθεῖσης ἀνόμου Ἐταιρείας ὑπὸ τῆς ἐπωνυμίας «Ἀνόμου Ἐταιρεία Οἰνοπνευματοποιίας ἐν Πειραιεὶ καὶ εἰς θέσιν Κωμίνια τοῦ Δήμου Πειραιῶς ἐπὶ τῆς οδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Πειραιᾶ εἰς Ἀθήνας ἐργοστασίων τῶν μετ' ὅλων τῶν μηχανημάτων, παρεκτεταγμένων, ἐξαρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιοχῆς του, ἐκτάσεως ἐν ὅλῳ πῆχων τεκτονικῶν τετραγωνικῶν ἑκὼς χιλιάδων ἐνεκακοσίων ἑβδομήκοντα ἑπτὰ (8,973), συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετὰ πρῶν οἰκοπέδον Δρ. Ταρᾶρα καὶ ἤδη μετὰ χραχθεῖσαν ὁδὸν, δυτικῶς μετὰ πρῶν οἰκοπέδον κληρονομίων Δ. Τσίγκρα, καὶ ἤδη μετὰ χραχθεῖσαν ὁδὸν, ἀρκτικῶς μετὰ πρῶν οἰκοπέδον Ι. Χρηστοπίδου καὶ Διαμαντίδου, καὶ ἤδη μετὰ ἰδιοκτητῶν ὁδὸν ἀδελφῶν Μπαμπηρέσου, καὶ μεσημβρινῶς μετὰ ὁδὸν Πειραιῶς Ἀθηνῶν, ἀντὶ δραχμῶν ἑξκοσίων χιλιάδων (600,000), περιελθὼν αὐτὸς δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2304 (1908 ἔτους) συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Πειραιῶς Δ. Ἀφεντάκη, τοῦ ὑπ' ἀριθ. 53,617 (1902) συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Πειραιῶς Σ. Κηροδωνοπούλου καὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 3015 καὶ 3016 (1904) ἔτους συμβολαίων τοῦ συμβολαιογράφου Πειραιῶς Ἰω. Ἀθανασιάδου, 2) ὁ Ἰω. Εὐσταθ. Φινόπουλος ἐν ἐργοστασίῳ μου μετὰ τῶν μηχανημάτων, παρεκτεταγμένων, ἐξαρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιοχῆς σου, ἐκτάσεως ἐν ὅλῳ πῆχων τεκτονικῶν τετραγωνικῶν εἰκοσι χιλιάδων (20,000) πλέον

ἢ ἕλαττον, κείμενον ἐν Πειραιεὶ τοῦ ὁμωνύμου Δήμου καὶ ἐπὶ τῆς οδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Πειραιᾶ εἰς Ἀθήνας, συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετὰ οἰκοπέδον κληρονομίων Εὐστ. Φινοπούλου, Γαϊνῆς Ἰδρυτοῦ καὶ Βελεγγῆ, δυτικῶς μετὰ ὁδὸν Κεχαγιά, ἀρκτικῶς μετὰ ὁδὸν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ μεσημβρινῶς μετὰ οἰκοπέδον κληρονομίων Εὐστ. Φινοπούλου καὶ μετὰ γκαμψὴν Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, περιελθὼν αὐτῷ κατὰ τὸ ἐν ἔκτῳ ἐξ ἀδικοῦ ἐκ κληρονομίας τοῦ ἀποβιώσαντος πατρὸς τοῦ Εὐσταθίου Φινοπούλου, καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ ὁκτώ ἔνατα (8/9) ἐξ ἀγορᾶς παρὰ τῶν λοιπῶν συγκαληρονομίων δυνάμει τῶν ὑπ' ἀριθ. 36343 καὶ 36344 σημερινῶν συμβολαίων μου, τὸ παραχωρεῖ δὲ ἀντὶ δραχμῶν πεντακοσίων χιλιάδων (500,000). 3) Ἡ Ἐταιρεία Ν.Ε. Κοτσώνης, ἐν ἐργοστασίῳ τῆς μετὰ τῶν μηχανημάτων, οἰκοδομῶν, παρεκτεταγμένων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιοχῆς του, ἐκτάσεως ἐν ὅλῳ πῆχων τεκτονικῶν τετραγωνικῶν ἑκὼς χιλιάδων (16,000) ὡς ἐγγιστα, κείμενον ἐν γῶν Φιλιππῶν τῆς περιφερείας τοῦ Δήμου Πειραιῶς καὶ ἐπὶ τῆς οδοῦ τῆς ἀγούσης ἐκ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας, συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετὰ παλαιὰν γκαμψὴν Ἀθηνῶν Πειραιῶς, δυτικῶς μετὰ ὁδὸν Πειραιῶς, ἀρκτικῶς μετὰ γῆπεδον διαλυθείσης Μονῆς ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ μεσημβρινῶς μετὰ γῆπεδον Πολυχρόνη Κυριακοῦ, ἀντὶ δραχμῶν ἑξακοσίων χιλιάδων (600,000), περιελθὼν δὲ εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἔταιρειαν κ. Ν. Ε. Κοτσώνης ὡς ἄνω ρηθέντας ἀδελφοὺς ἐκ κληρονομίας τοῦ ἀποβιώσαντος πατρὸς τῶν Νικολάου Κοτσώνη, εἰς ὃν εἶχε περιελθεῖ δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 168 (1898) συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Πειραιῶς Ἄντ. Βιδάλη, δὲν προσχωρεῖ δὲ ἐν αὐτῇ γκαμψῇ πληρωμῆς ὁρῶν κληρονομίων, καὶ ὅσον δὲν ὑπόκεινται τὰ τέκνα εἰς ὁρῶν κληρονομίων, ὡς κατ' ἴκοντες πρῶτου βαθμοῦ ἐξαιρούμενα. 4) Ἡ Ἐταιρεία «Βατίστας, Ἡσαΐας καὶ Σαμαράς», διὰ τῶν ἄνω μελῶν τῆς, ἐν ἐργοστασίῳ τῆς μετὰ τῶν οἰκοδομῶν, μηχανημάτων, ἐξαρτημάτων, παρεκτεταγμένων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιοχῆς του, ἐκτάσεως ἐν ὅλῳ πῆχων τεκτονικῶν τετραγωνικῶν τεσσάρων χιλιάδων διακοσίων (4,200), κείμενον ἐν Πειραιεὶ τοῦ ὁμωνύμου Δήμου, ἐπὶ τῆς οδοῦ Τροχιοδρόμου, εἰς θέσιν Γωνιᾶ ἢ Τάπη, συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετὰ οἰκοπέδον περικυκλωμένον καὶ μετὰ τῆς Ἐταιρείας «Βατίστας, Ἡσαΐας καὶ Σαμαράς» καὶ ἐκκλησιαστικῆς γαίας ἁγίου Σπυρίδωνος, δυτικῶς μετὰ οἰκοπέδον περικυκλωμένον ἰδίως Ἐταιρείας καὶ κτήρια χρησιμεύοντα ὡς οἰνοπνευματοποιεῖ αὐτῆς, ἀρκτικῶς μετὰ ὁδὸν Τροχιοδρόμου καὶ μεσημβρινῶς μετὰ ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ ἤδη ἀνωτέρου οδοῦ, ἀντὶ δραχμῶν τετρακοσίων πενήκοντα χιλιάδων (450,000), περιελθὼν αὐτῇ παρὰ τῷ Δημοσίῳ δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 25,554 τῆς δεκάτης (10) Σεπτεμβρίου 1904 ἔτους παραχωρητηρίου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. 5) Ὁ Δημοσθένης Πουρῆς ἐν ἐργοστασίῳ του μετ' ὅλων τῶν οἰκοδομῶν, μηχανῶν, μηχανημάτων, παρεκτεταγμένων, ἐξαρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιοχῆς του, ἐκτάσεως ἐν ὅλῳ πῆχων τεκτονικῶν τετραγωνικῶν τεσσάρων χιλιάδων τετρακοσίων ἑβδομήκοντα (ἀριθ. 4,470) κείμενον ἐν Πειραιεὶ τοῦ ὁμωνύμου Δήμου καὶ ἐπὶ τῆς οδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Πειραιᾶ εἰς Ἀθήνας, κατὰ τὴν θέσιν Κωμίνια, συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετὰ ἀποθήκην καὶ οἰκοπέδον ἰδίῳ, δυτικῶς μετὰ ὁδὸν Ἐγχειδῶν, ἀρκτικῶς μετὰ οἰκοπέδον ἰδίῳ καὶ μεσημβρινῶς μετὰ ὁδὸν Πειραιῶς Ἀθηνῶν, περιελθὼν αὐτῷ δυνάμει τῶν ὑπ' ἀριθ. 1,055 (1896) καὶ 1591 (1897 ἔτους) συμβολαίων τοῦ συμβολαιογράφου Πειραιῶς Δημ. Ἀφεντάκη, ἀντὶ δραχμῶν τετρακοσίων πενήκοντα χιλιάδων (450,000). 6) Ἡ διὰ τῶν μελῶν τῆς παραστασῆς Ἐταιρεία «Ἀδελφοὶ Ζάχου» ἐν ἐργοστασίῳ τῆς, μετὰ τῶν

οικοδομῶν, μηχανῶν, μηχανημάτων, παραρτημάτων, εξαρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιουσίας του, ἐκτάσεως ἐν ἑλω στρεμμάτων πέντε (5), πλέον ἢ ἑκαττον, κείμενον ἐν Χαλκίδι τοῦ Δήμου Χαλκιδέων εἰς θύσιν Παρατήγματα ἢ Βυρσοδεψεία, συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετ' ἄλλων, καὶ Σουδῶν καὶ Κριεζώτου, δυτικῶς μετ' Ν. Δρόσου, ἀρκτικῶς μετ' δημοσίαν ὁδὸν Χαλκίδος-Κίμης, καὶ μεσημβρινῶς μετ' ἑλλήσσαν, περιελθὼν αὐτῆς πρὸς τὸν Δημ. Κριεζώτου, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 7630 (1893) ἔτους συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Χαλκίδος Ἰωάννου Τζιώτου, καὶ παραχωρεῖται, ὡς εἴρηται, εἰς τὴν Ἑταιρείαν ἀντὶ δραχμῶν πεντακοσίων χιλιάδων (500.000). 7) Ἡ ἐν Πάτραις ἐδρευούσα ἑταιρεία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀσμηκκόπουλος καὶ Λυμπερόπουλος» ἐν ἐργοστάσιον τῆς μετὰ τῶν οἰκοδομῶν, μηχανῶν, μηχανημάτων, παραρτημάτων, εξαρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων, τοῦ οἰκοπέδου καὶ τῆς περιουσίας του, ἐκτάσεως ἐν ἑλω μέτρων τετραγωνικῶν ἐξ χιλιάδων ἑκατὸν (ἀριθμὸς 6100) ὡς ἐγγίστα, κείμενον ἐν Πάτραις τοῦ δήμου Πατρῶν εἰς θύσιν Ψαρροφάει, συνορευόμενον ἀνατολικῶς μετ' ἑλλήσσαν Σιδηροδρόμου Πατρῶν-Πύργου, δυτικῶς μετ' παραλιακὴν ὁδὸν Πατρῶν-Πύργου, ἀρκτικῶς μετ' ἀγρὸν κληρονομίαν Μοθωνίου καὶ μεσημβρινῶς μετ' ἐργοστάσιον κειμένου, περιελθὼν αὐτῆς δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 26946 (1897) ἔτους συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Πατρῶν Ἀθηνοδόρου Σωτηριάδου, παραχωρεῖται δὲ εἰς τὴν συστατικὴν ἐταιρείαν ἀντὶ δραχμῶν ἑξακοσίων χιλιάδων (ἀριθ. 600.000) καὶ 8) Ἡ ἑταιρεία Γεωργίου Φινόπουλος καὶ Σια παραχωρεῖ, μεταβιβάζει καὶ παραδίδει εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν κατοχὴν καὶ κυριότηκα τῆς διὰ τοῦ παρόντος συνιστωμένης ἀνωμοῦ ἑταιρείας, ἅπαντα ἐν γένει τὰ μηχανήματα μετὰ τῶν παραρτημάτων, εξαρτημάτων καὶ παρακολουθημάτων τῶν ὡς καὶ ἅπαντα τὰ κινητὰ, τὰ ἐπιπλα καὶ σκευὴ τοῦ οἴκου πεντακοσίου τῆς, ἅπαντα εὐρίσκονται ἐν Πετραίῃ· καὶ ἐν τῷ κτήματι τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἀδελφῶν Καρραγιάννοπούλου, καὶ ὡς λεπτομερῶς πάντα ταῦτα ἀναγράφονται καὶ περιγράφονται ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀνω ἀναφερομένης, τῆς καὶ παραρτημάτων, ὡς εἴρηται, τῷ Ἐπιμενωμένῳ Καρράδου, παραχωροῦνται δὲ ἀντὶ δραχμῶν διακοσίων χιλιάδων (200.000).

Ἄρθρον 7. Ἐκ τοῦ τμήματος τούτου, ὅπου οἱ πωληταὶ ἀναγνωρίζουσιν ἑαυτῶν καὶ ἀνταξίον τῶν ἐργοστασίων τῶν, παρατιθέμενοι παντὸς δικαιοῦματος καὶ αὐτῆς τῆς περιουσίας βλάβης ἀγωγῆς, τὸ μὲν ἡμισὺ πληρωθῆσεται ὑπὸ τῆς ἑταιρείας, καὶ τὸ ἄλλο ἡμισὺ τῶν πωλητῶν, ποῖς μετρητῶν, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισὺ εἰς ὁμολογίας, ἐκ τῶν ἐκδοθησομένων ὑπὸ τῆς ἑταιρείας κατὰ τὸ ἄρθρον πέμπτον (5ον) τοῦ παρόντος. Οὕτως ἐξοφλουμένου τοῦ ἔτους τμήματος, ἢ μὲν ἑταιρεία καθίσταται ἀπόλυτος καὶ ἀποκλειστικὴ κυρία τῶν ἐργοστασίων, ὡς ταῦτα ἀνωτέρω περιγράφονται, δυνάμει καὶ δικέτη ταῦτα ὡς βούλεται, οἱ δὲ πωληταὶ ἀποξενοῦνται παντὸς ἐπ' αὐτῶν δικαιοῦματος.

Ἄρθρον 8. Ἐκ τῶν κατ' ἔτος κερδῶν κερδῶν τῆς ἑταιρείας, μετ' ἀφαίρεσιν τῶν γενικῶν ἐξόδων, ἐξόδων διαχειρίσεως, ἀμοιβῶν διευθύνσεως καὶ ὑπαλλήλων, φόρων ἐργοστασίων καὶ τοῦ τόκου τῶν τοῦ ἄρθρου πέμπτου (5ου) ὁμολογιῶν πρὸς πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως, ὡς καὶ παντὸς ἑτέρου δανείου, καὶ τέλος τακτικῶν μερισμάτων πρὸς ἑξὶ τοῖς ἑκατὸν (6 ὄσ) ὑπὲρ τοῦ ἐκδομένου ἑταιρικῶς κεφαλαίου, πᾶν μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἀφαιρέσεις ὑπόλοιπον τοιούτων κερδῶν θέλει διατιθεσθαι πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ δι' ὁμολογιῶν ἐκ δραχμῶν ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἑνεκοσίων πενήκοντ' ἑκατῶν (1.950.000) δανείου τῆς ἑταιρείας, ἐξο-

φλουμένου ἀνακλόγου ἀριθμοῦ ὁμολογιῶν, ὀριζομένων διὰ κλήρου μεταφερομένου εἰς νέον τοῦ τυχόν προκύπτοντος κλάματος ἐκ τῶν προοριζομένων πρὸς τοῦτο κερδῶν, ἐκάστης ὁμολογίας οὕσης ἀδιαίρετου καὶ ἐξοφλουμένης ὀλίκως, μετὰ δὲ τὴν ὀλοσχερῆ ἀπόσβεσιν τοῦ ἀνωτέρω δανείου, ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τούτου τῶν κερδῶν θὰ κρατῶνται δέκα τοῖς ἑκατὸν πρὸς σχηματικὸν ἀποθεματικῶν, τὸ δὲ περισσεῦον θὰ διανεμηθῆται ὡς πρόσθετον μέροςμα ὑπὲρ τῶν μετοχῶν, κατὰ τὰ ἀκριβέστερον ἐν ἄρθρῳ τριακαστῷ ἐνάτῳ (39ῳ) ὀριζομένα, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ὀλοσχεροῦς ἐξοφλήσεως τῶν ὁμολογιῶν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἑταιρείας, ὡς αἰεὶ τὸ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ὁμολογιῶν διατιθέμενον ποσὸν ἐν εἴη τινὶ ὑπερβαίνει τὰς διακοσίας πενήκοντα χιλιάδας (250.000) δραχμῶν, δύναται ἐκ τοῦ ἐπὶ πλέον τῶν διακοσίων πενήκοντα χιλιάδων δραχμῶν ποσῷ νὰ διανεμῆται πρόσθετον μέροςμα ὑπὲρ τῶν μετοχῶν, μὴ ὑπερβαίνον τὰ δύο ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν.

Ἄρθρον 9. Αἱ μετοχαὶ εἶνε ἀδιαίρετοι, ἐκδοθησονται δ' ἐκ διπλοτύπου βιβλίου ἡριθμημένου καὶ θὰ φέρωσι τὴν ὑπογραφήν δύο συμβολῶν καὶ τὴν σφραγίδά τῆς ἑταιρείας. Αἱ μετοχαὶ εἰσὶν ἀνώνομοι, ἡ κατοχὴ δὲ τοῦ τίτλου τῆς μετοχῆς συνεπάγεται αὐτῆ κατ' ἐκὴν τὴν ἀποδοχὴν τῶν ὄρων τοῦ παρόντος καταστατικῶν.

Ἄρθρον 10. Εἰς τοὺς γενικοὺς ἢ εἰδικούς διαδόχους ἢ ἀνειστάς μετόχου τινός, ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ προκλιθῆται κατάσχεσιν ἢ σφραγίσιν τῶν βιβλίων ἢ τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρείας, ἢ νὰ ἀναμεινῶνται ὅπως δῆποτε εἰς τὰ τῆς διοικήσεως τῆς ἑταιρείας.

Ἄρθρον 11. Οὐδεὶς ἐκ τῶν μετόχων ἐνέχεται διὰ τὴν χρέη τῆς ἑταιρείας πέρα τῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Διοίκησις τῆς ἑταιρείας.

Ἄρθρον 12. Ἡ ἑταιρεία διοικεῖται ὑπὸ δωδεκαμελοῦς συμβουλίου, τοῦ ὁποῖου ἐν ἐκ τῶν μελῶν καὶ ὁ ἐκάστοτε Διευθυντής, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτου ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Προνομιούχου ἑταιρείας τῆς Σταφίδος, τὰ δὲ λοιπὰ ἑνδεκά (11) διὰ μὲν τὴν πρώτην ἑξαετιαν ὀρίζονται ἐν ἄρθρῳ 2ῳ τοῦ παρόντος, μετ' αὐτῆν δ' ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς τακτικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μετόχων, ἀνανεούμενα κατὰ τὸ τρίτον ἀνὰ πᾶσαν διετίαν. Ἡ πρώτη τοιαύτη μερικὴ ἀνανέωσις θέλει λάβει χώραν μετὰ ἐξ (6) ἔτη, ἤτοι μετὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας τοῦ πρώτου Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ἡ σειρά τῶν ἐξεργουμένων προσώπων διορίζεται διὰ κλήρου, ἕως ὅτου ἀπομείνῃ τὸ τελευταῖον τριτημῆριον, ὅπου τότε ἐξεργεῖται ὑποχρεωτικῶς. Μετὰ τὴν πρώτην ἀνανέωσιν ὁλοκλήρου τοῦ Συμβουλίου, τὰ ἐξερχόμενα κατ' ἔτος μέλη ὀρίζονται κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τῆς ἐκλογῆς τῶν, οὕτως ὅστε τὸ ἀρχαιότερον τριτημῆριον νὰ ἐξεργεῖται πάντοτε πρὸ τοῦ μεταγενεστέρου. Οἱ ἐξερχόμενοι σύμβουλοι εἰσὶ πάντοτε ἐκ νέου ἐκλέξιμοι.

Ἄρθρον 13. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἕνεκεν παρατήσεων, θανάτων ἢ ἄλλης αἰτίας ὑπάρξωσι κενὰ ἐν τῷ συμβουλίῳ ἐκ μελῶν, εἴτε διὰ τοῦ Καταστατικῶν ὀριζομένων, εἴτε ἐκλεγέντων ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου δύναται νὰ ἐκλέξωσι πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν κενῶν ἐδρῶν νέους Σύμβουλους, ὧν ἡ ἐκλογὴ ὑπόκειται εἰς τὴν ἐγκρίσιν τῆς ἀμέσως μετ' αὐτὴν συνερχομένης τακτικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Ὡς χρόνος ὑπηρε-

σίας του ούτου; εκλεγόμενου Συμβουλίου λογίζεται ο υπόλοιπος της θητείας του εκλιπόντος; αν ούτος; εκλήθη ν' αντικαταστήση.

Άρθρον 14. Η Άνευ δεικνυομένη αιτία συνεχης επί τρεις μήνας άπουσία Συμβούλου τινός από των συνεδριάσεων, ισούδυναμει προς παρότητα, ή τις λογίζεται ως τετελεσμένη άρ ή; τó Συμβούλιον άποφασισή περι αυτής και γινή ή δίουσα μνεία έν ταις πρακτικαις.

Άρθρον 15. Έκαστος μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου πλην του υπό τής Π. Β. διοριζόμενου ενός, υποχρεούται να είνε ιδιοκτήτης έκάτον τουλάχιστον μετοχών, άξιους κατατίθενται εις τó Ταμείον τής Έταιρείας επί ειδική άποδείξει, έμφανίωση τών σκοπών τής καταθέσεως, και μένουσι άνακλησίωτοι καθ' άπαν τó χρονικόν διάστημα τής υπηρεσίας αυτού και μέχρι τής υπό τής Γενικής Συνελεύσεως τών μετόχων έγκρίσεως του σχετικού άπολογισμού τής διαχειρίσεως του.

Άρθρον 16. Έκαστος Σύμβουλος έχει μίαν ψήφον, αντιπροσωπεύων δέ άπόντα Σύμβουλον δύναται να έχη και δύο ψήφους. Προς έγκυρον τοιούτην αντιπροσώπευσιν άπαιτείται ειδική έγγραφος έντολή, άπευθυομένη εις τó Διοικητικόν Συμβούλιον, ή πρόφορικη δήλωσις του έντολέως καταχωρισζομένη έν ταις πρακτικαις. Έν ουδεμίᾳ περιπτώσει έν τῷ προσώπῳ του αυτού Συμβούλου δύναται να συγκαντωθῶσι πλείονες τών δύο ψήφων. Ουδεις Σύμβουλος δύναται ν' αντιπροσωπεύῃ έν τῷ Συμβουλίῳ διά προσώπου μη τυχαίνοντος μέλους αυτού.

Άρθρον 17. Τῷ Συμβουλίῳ προτίθεται ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ, ὅτις διευθύνει τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου, προεδρεύει τῶν συνεδριάσεων καὶ προκαλεῖ ταύτας προεδρεύων τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῶν συγκλησέων αὐτῶν. Τὸν Πρόεδρον καλυόμενον ἢ ἀπόντα ἀναπληρᾷ ὁ Ἀντιπρόεδρος, καλυόμενον δὲ καὶ τούτου ὁ πρεσβύτερος μεταξὺ τῶν Συμβούλων. Ὁ τε Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου ἐκλέγονται μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτοῦ κατὰ διετίαν διαματικῆς ψηφοφορίας καὶ εἶνε πάποτες ἐκ νέου ἐκλέξιμοι.

Άρθρον 18. Τὸ Συμβούλιον εὐρίσκειται ἐν νομίμῳ ἀπατίᾳ, ὅταν παρίστανται πέντε τουλάχιστον ἐκ τῶν μελῶν, ἀντιπροσωπεύοντα τὸ ἥμισυ πλέον τῶν ὑπάρχοντων Συμβούλων. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται κατὰ σχετικὴν πλειοψηφίαν τῶν παρόντων καὶ ἀντιπροσωπευομένων μελῶν, ἐν ἰσοψηφίᾳ δὲ ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία ὑπεριούσης τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου. Ἐπί ζητημάτων προσωπικῶν αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται διά μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ διά ψηφοδελτίου.

Άρθρον 19. Τὸ Συμβούλιον συνέργεται τουλάχιστον ἅπασι τοῦ μῆνος, ἐκτάκτως δὲ ὅσας ὁ Πρόεδρος ἢ δύο ἐκ τῶν Συμβούλων ζητήσῃ τὴν σύγκλησίν του. Αἱ προσκλήσεις διὰ τὰς συνεδριάσεις διανέμονται τουλάχιστον ἀπὸ τῆς προτελευταίας ἡμέρας τῆς συνεδριάσεως, πρὸς βεβαίωσιν δὲ τῆς κανονικῆς πάγῳ τῶν ἐν Ἀθήναις διαμενομένων ὑπὸ τῶν προσκλήσεως ἐγγράφεται αὐτῇ ἐντός βιβλίου, ὑπερπροσκαγόμενον τοῖς Συμβούλοις ὑπογράφεται ὑφ' ἑνὸς ἐκαστοῦ αὐτῶν ὑπὸ τῆν προσκλήσιν, εἰς ἐνδείξιν ὅτι, ἔλαβε καὶ τὴν γνώσιν.

Άρθρον 20. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου πιστοποιοῦνται διὰ πρακτικῶν ἐγγραφομένων εἰς ἐπί σουτῷ βιβλίον καὶ ὑπογραφομένων παρὰ τῶν παρκατάντων μελῶν. Τὰ ἀντίγραφα καὶ τὰ ἀρροπάσματα τῶν πρακτικῶν δεκ. πρόκειται νὰ προσχωθῶσι ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων ἢ ἄλλης

ἀρχῆς; επικυρῶνται ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀναπληρωτοῦ.

Άρθρον 21. Εἰς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Συμβουλίου δικτῆται κατ' ἔτος, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 3ῳ, ποσοτὸν ἐπὶ τῶν καθαρῶν κερδῶν ἴσον πρὸς 5 ο/ο. Ἐπι πλέον δὲ λαμβάνει ἕκαστος ἐκ τῶν συμβούλων δραχμὰς δεκαπέντε (15) δι' ἕκαστην περᾶσιν ἐν τῆς συνεδριάσει τοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 22. Τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον, ἐξαρτεῖ τῶν διὰ τοῦ καταστατικοῦ ρηθὸς ὑπαγομένων θεμάτων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, ἔχει ἀπεριόριστον ἐξουσίαν τοῦ διαχειρίζεσθαι τὰ εταιρικά συμφέροντα καὶ τοῦ λαμβάνειν ἐκ τῶν ἐπιτηδίων ἐγκρίσεις περὶ αὐτῶν. Ἀποφασίζει καὶ συμφωνεῖ πᾶσαν ἀγορὰν καὶ πώλησιν ἀκινήτων καὶ κινήτων παντὸς εἴδους, πᾶσαν μίσθωσιν γαιῶν, κτιρίων καὶ ἄλλων. Συνάπτει συμβολαῖα καὶ συμφωνητικὰ οὐχ ἐπιτηδίων καὶ κινεῖται κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ τὰ τῆς ἀγορᾶς πρώτων ὄλων καὶ διαθέσεως τῶν προϊόντων. Διαχειρίζεται τὰ διαθέσιμα κεφάλαια τῆς ἑταιρείας καὶ τὸ ἀποθεματικὸν αὐτῆς, δανείζεται διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἑταιρείας χρηματικὰ ποσὰ ἐπὶ ὠρισμένη προθεσμίᾳ ἀποδόσεως καὶ ἐπὶ ἀνοικτῷ λογαριασμῷ. Προσδιορίζει τὴν πρὸ ἑνὸς ἐκάστου τῶν ὑπολόγων καταθετέων τυχόν ἔγγυθιν, καθὼς καὶ τὰς ἀποδόχας καὶ τυχόν ποσοτὰ τοῦ διευθυνόντος προσωπικῶς καὶ ἀπένεκει ἀμοιβὰς καὶ δῶρα ἐκ τῶν εταιρικῶν κερδῶν. Προτείνει εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τὰ διανεμητέα τοῖς μετόχοις μερίσματα, τὰς ἐνεργητάς ἀποδόσεις τῶν ἐπισκελῶν κονδυλίων ἢ ἐξόδων ἐγκαταστάσεων, τὸν κρατητέον τυχόν ἑκτακτον ἀποθεματικὸν καὶ ἐν γένει καταρτίζει τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμόν, ὃν ὑποβάλλει μετὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἐπεξηγηματικῆς ἐκθέσεως ἢ λογοδοσίας εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν μετόχων. Ἐχει ἀπεριόριστον δικαιοῦμα ἐξελέγχεσθαι τῶν Ταμειῶν, τῆς ἀλληλογραφίας, τῶν βιβλίων καὶ πάσης ἐν γένει τῆς ὑπηρεσίας. Τέλος δὲ ἐν γένει τὸ Συμβούλιον κείνηται πᾶσαν ἐξουσίαν πρὸς διαχείρισιν τῶν εταιρικῶν συμφερόντων, τῆς ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ ἀριθμησεως οὗτος ἀπλῶς ἐνδεικτικῆς καὶ οὐχὶ περιοριστικῆς τῶν δικαιομάτων τοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 23. Τὸ Συμβούλιον δύναται ν' ἀναθεῖ τὴν ἐξουσίαν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἢ ἐπὶ εἰδικῶς ὠρισμένων πράξεων εἰς ἕνα ἢ πλείονας ἐκ τῶν Συμβούλων ἐπὶ δικαιοδοσίᾳ καθολικῆ ἢ ἐκαστοτῆ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 24. Πρὸς διευκλύνειν τῆς διεξγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑταιρείας διορίζεται ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου εἰς Διευθυντῆς αὐτῆς, ὅστις δύναται νὰ ἐκλεγῆ καὶ μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου. Ὁ Διευθυντῆς διεξάγει πᾶσαν τρέουσαν ὑπηρεσίαν τῆς ἑταιρείας, μετὰ δὲ τὴν ἐκτέλεσιν συμφωνητικῶν καὶ συμβολαίων ἐγκειμένων ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἢ ἄλλων οἰωνδήποτε τοῦτου ἀποφάσεων, προδάνει εἰς πᾶσαν ἀνάγκαν πράξιν διαχειρίσεως, εἰσπράττει χρήματα, ἐνεργεῖ πληρωμὰς, καταθέτει παρὰ Τραπεζῆς τὰ διαθέσιμα ἐκ τῶν εταιρικῶν κεφαλαίων καὶ ἀποπύρει ταῦτα ἀνάγκως τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑπηρεσίας, ἐξοκει πάντα δυνατὸν ἔλεγχον ἐπὶ τοῦ Ταμείου καὶ τῶν διαχειριστῶν τῆς ἑταιρείας καὶ τὴν μὴ λέξει διεξάγει τὴν ἑλὴν ὑπηρεσίαν καὶ εἰσηγῆται ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῶν ὑποθέσεων τῆς ἑταιρείας καὶ τέλος ὑπογράφει τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς ἑταιρείας κατὰ τοὺς ἄρθρου 25.

Άρθρον 25. Τὴν Ἐταιρείαν ἐν ὀνόματι τοῦ Συμβουλίου ἐκπροσωπεῖ ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων καὶ πάσης ἄλλης ἀρχῆς ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦτου κωλυομένου ἢ ἐλλείποντος ὁ Ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ. Τὴν ἔγκυρον δὲ ὑπογραφὴν τῆς Ἐταιρείας ἔχουσιν ὁ Πρόεδρος ἢ εἰς ἐκ τῶν Συμβούλων καὶ ὁ Διευθυντὴς ἢ δύο ἐκ τῶν Συμβούλων τῆς Ἐταιρείας. Πᾶσα πράξις φέρουσα τὰς ὑπογράφας τῶν δύο τούτων νομίμων ἀντιπροσώπων αὐτῆς ὑποχρεοῖ τὴν Ἐταιρείαν ἀπέναντι οἰουδήποτε τρίτου, φυλακτομένης οὐδὲν ἦτον ἀκεραίας τῆς εὐθύνης τῶν ὑπογραψάντων ἀπέναντι τοῦ Συμβουλίου ἐν ἐνήργητον ἕνευ ἢ πέραν τῆς ἐν-τόλης τοῦ Συμβουλίου.

Άρθρον 26. Τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρείας ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν κ. κ. 1) Ἰωάννου Μπακαρέσου, 2) Ἀντωνίου Κοτσώνη, 3) Νικολάου Ἀσημακοπούλου, 4) Δημοσθένους Πουρῆ, 5) Πανχ. Καζοκοπούλου 6) Ἀνδρ. Καμπᾶ, 7) Ἰωάννου Εὐστ. Φινοπούλου, 8) Ἐπιμ. Χαριλάου, 9) Ἰωάν. Ζάχου, 10) Ἡλία Ἡσαίη, 11) Κλεάνθους Ι. Ζάννου καὶ 12) Δημητρίου Γαλιανοπούλου ὡς Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Προνομιοῦχος Ἐταιρείας τῆς Σταφίδος. Ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας τῶν Συμβούλων τούτων καὶ τοῦ ἐκλεγθσομένου τυχὸν βραδύτερον πρὸς ἀντικατάστασιν τινὸς ἐκ τῶν ὡς ἄνω μελῶν δίδει μέχρι τῆς ἀντικατάστασεως αὐτῶν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν Μετόχων, ἥτις συγκαλεσθήσεται κατὰ τὸ ἔτος γίλιξ ἑνεαεκάσις δεκά ἐπτὰ (1917), ὅποτε συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 12ον ἐνεργηθήσεται ἡ πρώτη μερικὴ ἀντικατάστασις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Γενικὴ Συνέλευσις

Άρθρον 27. Ἡ Γενικὴ δὴν μετόχων, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῆς ἐκπροσωπεῖ τὸ συνῆλθαι αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ἀπόντας ἢ αὐτῆς ὑποχρεοῦσι πῶθεῖσάν τινα ἀφάσιν μετόχους. Ἡ διαφανοῦντας τῆς τῶν μετόχων συνέρχεται εἰς τακτικὴν γενικὴν ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐντὸς τῆς πρώτης τριμηνίας τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται, ὡςάκις κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον, νὰ συγκαλῆ καὶ ἐκτάκτως τὴν Συνέλευσιν.

Τῆς σύγκλησιν ἐκτάκτου Συνελεύσεως δύναται ἐπίσης νὰ προκληθῶσι καὶ οἱ τὸ ἐπέμπτου τοῦ ἐκδεδομένου μετοχικοῦ κεφαλαίου ἐκπροσωποῦντες μέτοχοι, καταθέτοντες παρὰ τῆ ταμείῳ τῆς Ἐταιρείας τοὺς τίτλους τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων μετοχῶν, ὅτε τὸ Συμβούλιον ὑποχρεοῦται ἐντὸς εἰκοσι ἡμερῶν νὰ συγκαλέσῃ τὴν ἐκτάκτου Συνέλευσιν τῶν μετόχων.

Άρθρον 28. Αἱ περὶ συγκλήσεως τακτικῶν καὶ ἐκτάκτου Γενικῶν Συνελεύσεων ἀγγελίαι δημοσιεύονται εἰκοσι τοὺλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ὁρισθείσης διὰ τὴν Συνέλευσιν, αἱ δὲ περὶ ἐπαναληπτικῆς συγκλήσεως μετ' ἐπεληθούσαν ἀναγκαστικὴν ἀναβολὴν (10) δέκα τοὺλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς διὰ τὴν συνεδρίασιν ὁρισθείσης.

Άρθρον 29. Αἱ Γενικὴ Συνέλευσις, τακτικαὶ καὶ ἐκτάκτου, ἀποτελοῦνται ἀπὸ πάντας τοὺς μετόχους, κυρίους εἰκοσι τοὺλάχιστον μετόχων. Ἡ κυριότης ἀποδεικνύεται ἐκ πιστοποιήσεως καταθέσεως παρὰ τῆ Ἐταιρείᾳ ἢ τινι τῶν Τραπεζικῶν Καταστημάτων τῶν καθοριζομένων ἐν τῇ σχετικῇ διακηρύξει τοῦ Συμβουλίου. Αἱ ἀποδείξεις τῆς καταθέ-

σεως τῶν τίτλων ὡς καὶ τὰ πληρεξούσια πρέπει νὰ προσάγονται εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἐταιρείας πέντε τοὺλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ὁρισθείσης διὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Συνελεύσεως. Ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τούτων παραδίδεται αὐτοῖς ἀπόδειξις χρησιμεύουσα ὡς εἰσιτήριον διὰ τὴν συνέλευσιν. Ὁ κάτοχος εἰκοσι μετοχῶν ἔχει δικαίωμα μίξ ψήφου ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει τῶν μετόχων, ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν ψήφων αὐξάνει κατὰ λόγον μίξ ψήφου ἐπὶ εἰκοσι μετοχῶν. Οἱ ἀνήλικοι, οἱ ἀπηγορευμένοι καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα ἀντιπροσωπεύονται διὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων αὐτῶν.

Άρθρον 30. Κατάλογος τῶν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔχοντων δικαίωμα νὰ μετᾶσχῃ εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως μετόχων καὶ τῶν ἀνηκουσῶν εἰς ἕκαστον ψήφον συντάσσεται ἐπιμελείᾳ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπιτίθεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριάσεων τεσσαράκοντα ὡτὸ (40) ὥρας πρὸ τῆς ὁρισθείσης διὰ τὴν συγκατάσιν τῆς Συνελεύσεως ἡμέρας.

Άρθρον 31. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις λογιζέται νομίμως κατηρησιμένη, ὅταν παρίστανται δέκα μέτοχοι ἢ ἀντιπρόσωποι μετόχων ἐκπροσωποῦντες τοὺλάχιστον τὸ ἕμισυ τοῦ ἐκδιδομένου μετοχικοῦ κεφαλαίου. Καθ' ἡν περίπτωσιν δὲ δὲν ἦθελε συμπληρωθῆ ὁ ἀριθμὸς οὗτος κατὰ τὴν συνεδρίασιν, ἡ συνέλευσις συνέρχεται ἐκ νέου μετὰ παρέλευσιν δέ τοὺλάχιστον ἡμερῶν, συγκαλουμένη ἐγκρίσει τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὅπερ προσδιορίζει καὶ τὴν ἕξιν τῆς νέας συνεδριάσεως. Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην συνεδρίασιν λογιζέται ἐν ἀπαρτίᾳ καὶ νομίμως κατηρησιμένη οἰσθήποτε καὶ ἐν ἡ ὁ ἀριθμὸς τῶν προσώπων καὶ τῶν ἀντιπροσωπευομένων μετοχῶν.

Άρθρον 32. Ὁ Πρόεδρος ἢ τοῦτου κωλυομένου ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἢ μέλος τοῦ Συμβουλίου προεδρεῖ τῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων προσωρινῶς ἐκλέγων καὶ δύο γραμματεῖς μεταξύ τῶν παρισταμένων μετόχων, μέχρι οὗ ἐπικυρωθῆ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ὁ κατάλογος τῶν δικαιουμένων νὰ μετᾶσχῃ τῆς συνελεύσεως μετόχων καὶ ἐκλεγθῆ τὸ τακτικὸν Πρόεδρον αὐτῆς ἀποτελούμενον ἐκ Προέδρου καὶ δύο γραμματέων. Ἡ ἐκλογή αὐτῶν γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, ἐκτὸς ἐὰν ὁμοφώνως ἡ Συνέλευσις προτιμήσῃ τὴν ἀνευ ταύτης ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου.

Άρθρον 33. Αἱ συζητήσεις καὶ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως περιορίζονται εἰς τὰ ἐν τῇ ὡς ἄνω δημοσιευομένη ἡμερησίᾳ διατάξει περιλαμβανόμενα θέματα ὑπὸ τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου, περιλαμβάνει δὲ μόνον τὰς προτάσεις τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου πρὸς τὴν Συνέλευσιν καὶ ἐπὶ πλεον τὰς κοινοποιηθησομένας τυχὸν αὐτῆ εἰκοσι ἡμέρας πρὸ τῆς Συνελεύσεως ἑγγράφως παρὰ μετόχων κατεχόντων τὸ ἐν δέκατον τοὺλάχιστον τοῦ ὅλου ἑταιρικοῦ κεφαλαίου. Συζητήσεις ἐπὶ θεμάτων ἐκτὸς τῆς ἡμερησίας διατάξεως δὲν ἐπιτρέπεται, εἰμὴ ἐξαιρετικῶς ἐπὶ τροπολογιῶν τῶν πρὸς τὴν Συνέλευσιν προτάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπὶ προτάσεων περὶ συγκλήσεως ἑτέρας Γενικῆς Συνελεύσεως.

Άρθρον 34. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καταχωρίζονται ἐν ἐπὶ τούτῳ συντασσομένης πρακτικῆς, ὑπογραφομένης παρὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς καὶ τῶν γραμματέων. Ὁ κατάλογος τῶν δικαιουμένων νὰ μετᾶσχῃ τῆς συνελεύσεως μετόχων ἐκρίνων σαφῶς τὸν ἀριθμὸν τῶν παριστάτων μετόχων, τῶν ἀντιπροσωπευομένων ἀπόντας μετόχους, ὡς καὶ τὸ σύνολον τῶν μετοχῶν ἢ οἱ ἀνωτέρω ἀντι-

προσωπείουσι, δὲν ἐπίσης νὰ κατὰρχωρίζονται ἐν τοῖς συντασσόμενοις πρακτικῶς.

Ἄρθρον 35. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μετόχων ἀπορρίπτεται ἐφ' ὅλων τῶν εἰς αὐτὴν ὑποβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ζητημάτων, ἰδίᾳ δὲ α') ἀκούει τὴν ἔκθεσιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένων, περὶ τῆς θέσεως τῶν ἑταιρικῶν ὑποθέσεων καὶ περὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τῆς ἑταιρείας, ἐγκρίνουσα τὴν μέχρι ἐκάστης τακτικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως διαχείρισιν τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀπαλλάττουσα αὐτὸ τῆς ἐθύνης, β') ἀκούει τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐλεγκτῶν περὶ τοῦ ἐνεργηθέντος ὑπ' αὐτῶν ἐλέγχου τῶν βιβλίων καὶ λογαριασμῶν τῆς ἑταιρείας, γ') ἐγκρίνει ἢ μεταρρυθμίζει τὸν καταρτισθέντα ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἰσολογισμόν καὶ προσδιορίζει τὰ διανεμητέα τοῖς μετόχοις μερίσματα, δ') ἐκλέγει κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ δεκάτου (10) ἄρθρου τοὺς ἀναγκαίους συμβούλους πρὸς ἀντικατάστασιν ἐκείνων, ὧν ἡ ὑπερσεία ἐλήφθη ἢ ὧν αἱ θέσεις ἔμειναν κεναί, ε') ὑποβάλλει προτάσεις εἰς τὴν Κυβέρνησιν περὶ τροποποιήσεως τοῦ Καταστατικοῦ τῆς ἑταιρείας, ς') ἀπορρίπτει κατὰ τὸ ἄρθρον τέταρτον (4ον) περὶ συνολογήσεως μακροχρόνιων δανείων δι' ὀμολογίων, κανονίσει καὶ τὸν τύπον καὶ τοὺς λοιποὺς ὅρους αὐτῶν, ζ') ἀπορρίπτεται περὶ τῆς παραστάσεως τῆς διακοικίας τῆς ἑταιρείας ἢ περὶ διαλύσεως αὐτῆς καὶ τέλος, η') ἀπορρίπτεται ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ συμβουλίου κυριρχικῶς καὶ ἐφ' ὅλων τῶν συμπερόντων καὶ ὑποθέσεων τῆς ἑταιρείας. Ἡ συνέλευσις ἀπορρίπτει κατὰ πλειοψηρίαν, ἐν ἰσοψηρίᾳ δὲ ἐπαυλαμβάνεται ἡ ψηφορορία, ὑπερσχευομένη, τότε τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 36. Ἡ τακτικὴ Γενικὴ Συνέλευσις ἐκλέγει ἐκαστῶς δύο ἐλεγκτὰς πρὸς ἐλεγχὸν τῶν βιβλίων καὶ λογαριασμῶν τῆς ἑταιρείας. Οἱ ἐλεγκταὶ ἐξελέγχονται πάντας τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμόν καὶ ὑποβάλλουσι λεπτομερῆ ἔκθεσιν τοῦ πορίσματος τοῦ ἐνεργηθέντος ἐλέγχου εἰς τὴν ἐπιούσαν τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν. Πάντα τὰ βιβλία τῆς ἑταιρείας καὶ πάντες οἱ λογαριασμοὶ πρέπει νὰ κοινοποιῶνται τοῖς ἐλεγκταῖς εἰς πρώτην ζήτησιν καὶ ἐν γένει νὰ τοῖς παρέχεται πᾶσα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατεθειμένης αὐτοῖς ἐντολῆς χρήσιμος πληροφορορία. Οἱ ἐλεγκταὶ εἰσι πάντοτε ἐκ νέου ἐκλέξιμοι. Διὰ τὴν πρώτην χρῆσιν κατ' ἐξίρεσιν ἐλεγκταὶ διορίζονται οἱ Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος, Ἐλεγκτὴς τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, καὶ Πάνος Παϊρενιάς.

Ἄρθρον 37. Πᾶσα ἐκλογὴ προσώπων ἀνατιθεμένη διὰ τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ εἰς τὴν Συνέλευσιν γίνεται διὰ μυστικῆς διὰ ψηφοδέλτιων ψηφορορίας καὶ δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν. Ἄν ἐπὶ ἐκλογῆς τινος κατὰ τὴν πρώτην ψηφορορίαν οὐδεὶς συνεκέντρωσε ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ἡ ἐκλογὴ ἐπαναλαμβάνεται μεταξὺ τῶν σχετικῶς πλειοψηφούντων. Ἄν δὲ οὔτε τὴν ἑσπέραν ταύτην συγκέντρῳσι τινος τοῦτον ἀπόλυτον πλειοψηφίαν, ἐκλέγεται ὁ σχετικῶς πλειοψηφής. Ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας θεωρεῖται ἐκλεγείς ὁ πρῶτος ἐκ τῶν κατὰ λόγον τῶν διὰ τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν ταύτην κατατεθειμένων μετόχων κυριότητα μεζῶνος ἀριθμοῦ μετόχων τῆς ἑταιρείας, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσότητος ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μετόχων ἀπορρίπτει ὁ κλήρος. Διὰ πᾶσαν ψηφορορίαν ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου δύο ψηφοδέλτια μεταξὺ τῶν παρισταμένων, κατὰ προτίμησιν οἱ ἔχοντες ἢ ἀντιπροσωπεύοντες ἐν τῇ Συνέλευσει πλείους μετοχάς, ἐκτός, ἢ νοσητέας, τῶν μετε-

χόντων τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Διευθύνσεως τῆς ἑταιρείας μετόχων. Οἱ ψηφοδέλτια, ἀρ' οὐ ἐπικυρωθῆ ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν καὶ ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, διενεργῶσι καὶ ἐπιδέλτουσι τὰ τῆς ψηφορορίας καὶ συνυπογράφουσι τὰ σχετικὰ πρακτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Ἰσολογισμὸς, Διανομὴ κερδῶν, ἀποθεματικῶν.

Ἄρθρον 38. Τὸ ἑταιρικὸν ἔτος ἀρχεῖται τὴν πρώτην (1) Ἰανουαρίου καὶ λήγει τὴν τριακοστὴν πρώτην (31) Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους, ὅτε κλείονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου οἱ λογαριασμοὶ καὶ καταρτίζεται ὑπ' αὐτοῦ ὁ Γενικὸς Ἰσολογισμὸς τῆς λήξεως, ὑποβαλλόμενος εἰς τὴν τακτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν μετόχων μετ' ἐπισημαστικῆς ἐκθέσεως περὶ τῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος πεπραγμένων καὶ περὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τῆς ἑταιρείας ἐξαιρετικῶς διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1911 ἡ λογιστικὴ χρῆσις ἔσται ἐξέκδοσις ἀρχομένη ἀπὸ πρώτης Ἰουλίου καὶ λήγουσα τῇ τριακοστῇ πρώτῃ (31) Δεκεμβρίου χιλία ἑνεακοσία ἐνδεκά (1911).

Ἄρθρον 39. Τὰ καθορὰ κέρδη ἐκάστου ἔτους καθορίζονται διὰ τοῦ ἰσολογίου τοῦ λογαριασμοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» μετὰ τὴν ἀφίρεσιν πάσης ζήτησις, ὅλων τῶν ἐξόδων διαχείσεως, τῶν ἀμοιβῶν ἢ ποσοστῶν τοῦ διευθυνόντος προσωπικοῦ, ἀτινὰ ἀπάντα ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὡς αὐτῶς δὲ μετ' ἀφίρεσιν παντὸς ἄλλου ἑταιρικοῦ βάρους ὡς καὶ τῶν τόκων τῶν ὀρελλομένων δανείων καὶ τέλος τῶν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐγκρινομένων ἀποθέσεων τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ἑταιρείας. Ἐκ τῶν ὡς ἄνω προκλιπόντων καθαρῶν κερδῶν προαφαιρεῖται τὸ πρὸς πληρωμὴν τακτικῶν μερισμάτων (τόκου) πρὸς ἐξέτασις ἐκάτον (6%) ὑπὲρ ὀλοκλήρου τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου τῆς ἑταιρείας. Ἐκ τοῦ ἀπομένουτος δὲ ὑπολοίπου τῶν κερδῶν πέντε τοῖς ἐκάτον (5%) διανέμονται ὑπὲρ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὡς ἀμοιβὴ τῶν ὑπηρεσιῶν του, τὸ δὲ ὑπόλοιπον χηρῆσμοποιεῖται πρὸς ἀπόθεσιν τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 δανείου κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ ὀγδόῳ (8) ὀριζόμενα. Μετὰ τὴν ὀλοκλήρη δὲ ἀπόθεσιν τῆς δανείου τούτου δέκα τοῖς ἐκάτον (10%) τοῦ ὡς ἄνω υπολοίπου κρατεῖνται πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, καὶ ἐνενηκόντα τοῖς ἐκάτον (90%) διανέμονται τοῖς μετόχοις ὡς πρόσθετον μερίσμα. Ἄμα τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον οὐδέποτε τὸ ἥμισυ ποσὸν τοῦ κατατεθέντος κεφαλαίου, πᾶν ἢ ὑποχρέωσις τῆς παρακαταθήσεως ἀποθεματικοῦ.

Ἄρθρον 40. Ἡ πληρωμὴ τῶν τόκων τῶν ὀμολογιῶν τοῦ ἐκ δοξαριῶν ἐνός ἐκατομμυρίου ἑνεακοσίων πενήτην χιλιάδων (1,950,000) δανείου καὶ τῶν μερισμάτων γίνεται μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐγκρίσιν τοῦ σχετικοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀριζομένην ἐποχὴν ἐντός ἐκάστου ἔτους. Δύναται ὅμως τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον, ὡς αὐτῶς τὰ κέρδη χηρῆσεως τινος ἐπιτρέπουσι τοῦτο, νὰ ἀπορρίψῃ τὴν ἀπάντη τούτων καὶ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἰσολογισμοῦ καταβολὴν προσωρινῶν μερισμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄.

Διὰ τῆς τῆς ἑταιρείας.

Ἄρθρον 41. Ἐν ἔτος πρὸ τῆς λήξεως τῆς διαρκείας τῆς ἑταιρείας συγκαλεῖται ἡ Συνέλευσις τῶν μετόχων, νὰ ἀπορρίψῃ ἢ ἀπέρη νὰ παραταθῆ ἡ ὑπαρξὴς τῆς ἑταιρείας.

Άρθρον 42. Δηξάσας δικακείας τής Έταιρείας ή άπορα-
σισθίσις τυχόν τής διαλύσεως αυτής, ή Γενική Συνέλευσις
κανονίζει τον τρόπον τής εκκαθάρσεως των έταιρικων ύπο-
θέσεων, διορίζουσα τρεις εκκαθαριστάς ών προσδιορίζει και
τήν άμοιβήν. Ο διορισμός των εκκαθαριστών επάγεται αυτο-
δικαίως τήν πάσιν τής εξουσίας του Διοικητικού Συμ-
βουλίου.

Άρθρον 43. Διακρίσις τής εκκαθάρσεως ή Γενική
Συνέλευσις των μετόχων διατηρεί πάντα τά δικαιώματα
αυτή, συνέργει δε επί τή πρόκλησει των εκκαθαριστών
εις συνεδριακήν, όσάκις ούτοί κρίνωσιν αυτήν αναγκαίαν. Είς
τήν Γενικήν Συνέλευσιν άνήκει τό δικαίωμα τής έγκρίσεως
των λογαριασμών τής εκκαθάρσεως.

Άρθρον 44. Οσάκις κατά τήν διάρκειαν τής εκκαθα-
ρίσεως οί μέτοχοι, οί εκπροσωπούμενοι τό τρίτον του μετο-
χικού κεφαλαίου κρίνωσιν αναγκαίαν τήν σύγκλησιν τής
Γενικής Συνέλευσεως, οί εκκαθαριστάι έρείλουσι να συγκα-
λέσωσιν αυτήν εντός μηνός από τής αίτήσεως, όπως διατίθεσθ
επί των θεμάτων των προκαλεσάντων τήν σύγκλησιν.

Άρθρον 45. Κατά τήν συγκλήσιν των Γενικών Συνε-
λεύσεων, διακρίσις τής εκκαθάρσεως, τηρούνται αί διατά-
ξεις του Κεφαλαίου Ι' του παρόντος Καταστατικού, των
εκκαθαριστών ενεργούντων άντι του Διοικητικού Συμβουλίου,
μη ύφισταμένης, του Διοικητικού Συμβουλίου των Συνελεύ-
σεων προσδίδει προσωρινός, ό πρεσβύτερος των παρόντων
Μετόχων, προσλαμβάνων δυο γραμματείς μεταξύ των νεω-
τέρων μετόχων, μέχρι τής εκλογής του όριστικού Προέδρου.

Τέλος.

Η έγκύρωσις των εκ τής μετá τής Προνομιολογου έται-
ρείας τής Σακρίδος συμβάσεως θά γίνη υπό των Ε. Φινόπου-
λου και Σια δι' ίδιου συμβολαίου.

Άρθρον άροστολευτίον. Άπαντες οί ως άνω συμβαλλό-
μενοι συμφωνούσι, όπως από τής πρώτης (1) επόχης μηνός
Ίουλίου ενεστ. έτους (1911) και μέχρι τής νομίμου επικυ-
ρώσεως του παρόντος Καταστατικού ή κατά τό ύπ' αριθ.
36346 σημειώνον συμβολαίου μου διχλυθείσα Οίσηπνευ-
ματική Έταιρεία υπό τήν επωνυμίαν Ευστάθιος Α. Φινό-
πουλος και Σια, θέλει εξακολουθήσει τας τείας έργασίας
της διά λογχορισμών τής Νέας άνωνόμου Έταιρείας Οίσηπνευ-
ματοποιίας. Έάν δε τυχόν τό παρόν Καταστατικό δεν έγ-
κριθ ή υπό τής Κυβερνήσεως, άπαντες οί όροι αυτού και
έπομένως και ο άνωτέρω εν τώ άροστολευτίω τούτω άρθρω
τεθείς, θεωρούνται ως μη γενόμενοι, αί δε από πρώτης

(1) Ίουλίου ενεστ. έτους 1911 και έφεξής, έργασίαι τής
Έταιρείας «Ε. Φινόπουλος και Σια» λογισθήσονται διά λο-
γορισμών τής ίδιας Έταιρείας μη διχλυομένης, εάν δε τυχόν
προποποιηθ ή παρόν Καταστατικό υπό τής Κυβερνήσεως,
τότε μόνον θά θεωρούνται άκυροι οί όροι αυτού, εάν επτά
τουλάχιστον εκ των ως άνω συμβαλλομένων ήθελον δηλώ-
σει έγγραφώς ότι επιθυμούσι τήν μεταίωσιν τής Έταιρείας,
ήθελον δε γνωστοποιήσει εις τούς λοιπούς συμβαλλομένους
τήν περί τούτου δήλωσιν των εντός δέκα ήμερών τό βραδυ-
τερον, από τής εν τή Έφημερίδι τής Κυβερνήσεως, καταχο-
ρήσεως του σχετικού έγκριτικού Διατάγματος, του προπο-
ποιούντος τούς όρους του παρόντος Καταστατικού. Έν τέλει
οί συμβαλλόμενοι εδήλωσαν, ότι τά δικά του παρόντος μετα-
βιχόμενα οικόπεδα δεν υπάκουται εις φορολογίαν οικόπε-
δων, καθ' όσον τά μεν κινείται εκτός του σχεδίου των σχε-
τικών πόλεων, τά δε υπάρχοντα εντός του σχεδίου είνε οι-
κοδομημένα υπό των έργοστασίων και δεν αποτελούσι δι-
πλασίαν έκτασιν τής του οικοδομήματος, ίνα φορολογηθώσιν.
Δεν προσκορτάει δε εν τώ παρόντι γραμματίον πληροφο-
ήσους κληρονομιών όσον άρροθ τον Ιωάννη Φινόπουλον,
διότι ούτος, καθ' ό τέκνον και κατιών πρώτου βαθμού, δεν
υπάκειται εις όσον κληρονομίας.

Τάυτα εκθεσάντων και συμπροδεξαμένων των συμβαλ-
λομένων συνετέλεθη τό παρόν, άφού υπεινήθη αυτοίς ό
περί μεταγραφής νόμος, όπερ άνεγνωσέν ευκρινώς και
μεγαλοφώνως εις επήκοον αυτών και των μαρτύρων και βε-
βαιωθέν υπεγράφη παρ' αυτών και έμου του συμβολαιο-
γράφου, επί χαρτοσήμου δρχμών πεντακοσίων (500), καθ'
ό ύπαγομένης τής Συμβάσεως των άνωμένων Έταιρειών εις
τήν έμπορικην κλίμακα.

Οί Μάρτυρες

Π. Φινόπουλος, Γ. Φιλίνης.

Οί Συμβαλλόμενοι

Δημοσθ. Ποροής, Νικόλ. Ασπμακόπουλος, Άνδρ. Καυπάς,
Γεώργ. Φινόπουλος, Παναγ. Καζακόπουλος, Ιωάν. Βαγτί-
στας, Κωνστ. Σχιμαράς, Ηλίας Α. Ησαίας, Ιωάν. Ζάχος,
Εύαγγ. Ζάχος, Άλέξ. Ζάχος, Ιωάν. Έυστ. Φινόπουλος,
Έπικμ. Χαρύλας, Παναγ. Μ. Μπαρμπάσιος, Ιω. Μ. Μπαρ-
μπάσιος, Δημ. Γαλανόπουλος, Άντ. Κοτσώνης, Άνδρ.
Κοτσώνης, Εύαγγ. Κοτσώνης, Γεώργ. Ησαίας.

Ο Συμβολαιογράφος

(Τ. Σ.) Η. Κ. Γενοβέλης

ΤΥΠΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
6 ΜΑΡΤΙΟΥ 1990

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
103

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης της έκτασης του οικοδομικού συνεταιρισμού Παραθεριστικός Οικοδομικός Συνεταιρισμός Χειριστών Μηχανημάτων Οργανισμού Λιμένος Θεσ/νίκης Συν. Π.Ε. στη θέση «Σελιό» δήμου Πολυγύρου (Ν. Χαλκιδικής) 1

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων δεκαέξι (16) κτιρίων που βρισκονται εντός του εγχεκρημένου ρμοτομικού σχεδίου του Δήμου Ελευσίνας του Ν. Αττικής και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης 2

Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου του κτιρίου που βρίσκεται στον οικισμό Σίδηρη Κοινότητας Σίδηρη (Ν. Θεσπρωτίας) και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης 3

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης της έκτασης του οικοδομικού συνεταιρισμού Παραθεριστικός Οικοδομικός Συνεταιρισμός Χειριστών Μηχανημάτων Οργανισμού Λιμένος Θεσ/νίκης Συν. Π.Ε. στη θέση «Σελιό» δήμου Πολυγύρου (Ν. Χαλκιδικής). (1)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 7 και 42 (παρ. 1) του ν. 1337/1983 «Επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις» (Α' 33) όπως το άρθρο 7 συμπληρώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδας» (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις» (Α' 141).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 4 παράγρ. 9 του από 16.8.1985 π.δ/τος «Πολεοδόμηση περιοχών δεύτερης κατοικίας μέσα στις ζώνες οικιστικού ελέγχου (ΖΟΕ) και σχετικές ρυθμίσεις» (Α' 116).

3. Τις διατάξεις των άρθρων 18 και 19 του π.δ/τος 93/1987 «Αναμόρφωση και ενοποίηση της νομοθεσίας για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, τρόπος οργάνωσης διοίκησης και λειτουργίας αυτών και πολεοδόμηση εκτάσεων οικοδομικών συνεταιρι-

σμών και οικοδομικών οργανισμών» (Α' 52).

4. Τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν.δ/τος 17.7.1923 «Περί σχεδίων πόλεων κ.λπ.» όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν.

5. Τις διατάξεις των άρθρων 6 (παρ. 1) 7, 8, 9, και 16 του ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210) όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 13 (παρ. 1, 2, 3) του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδος ΟΚΧΕ» (Α' 141) και το άρθρο 1 (παρ. 3, 4) του ν. 1772/1988 «Τροποποίηση διατάξεων του ν. 1577/1985 «ΓΟΚ» και άλλες σχετικές διατάξεις» (Α' 91).

6. Τις διατάξεις της παραγράφου 1 (περ. ιδ) του άρθρου 23 του ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα (Α' 137).

7. Την υπ' αριθ. 40782/2118/31.5.1988 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Χωροθέτηση και οικιστική καταλληλότητα της έκτασης του Παραθεριστικού Οικοδομικού Συνεταιρισμού Χειριστών Μηχανημάτων Οργανισμού Λιμένος Θεσ/νίκης ΣΥΝ.Π.Ε.».

8. Την υπ' αριθ. 53586/6312/14.7.1988 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων Έγκριση προδιαγραφών πολεοδόμησης εκτάσεων που ανήκουν σε οικοδομικούς συνεταιρισμούς και οικοδομικούς οργανισμούς (Β' 534).

9. Την υπ' αριθ. 922/1989 συμβολαιογραφική πράξη παραχώρησης και μεταβίβασης στο δήμο των κοινοχρήστων, κοινωφελών χώρων και ειδικών χρήσεων χώρων.

10. Την υπ' αριθ. 41/1989 γνωμοδότηση του Δημοτικού Συμβουλίου Πολυγύρου.

11. Την υπ' αριθ. 1/συν. 10/19.5.1989 γνωμοδότηση του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος Ν. Χαλκιδικής.

12. Την υπ' αριθ. 770/1989 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

Εγκρίνεται το πολεοδομικό σχέδιο της έκτασης για χρήση παραθεριστικής κατοικίας του Οικοδομικού Συνεταιρισμού με την επωνυμία «Παραθεριστικός Οικοδομικός Συνεταιρισμός Χειριστών Μηχανημάτων Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης ΣΥΝ ΠΕ» που βρίσκεται στη θέση «Σελιό» δήμου Πολυγύρου (ν. Χαλκιδικής) με τον καθορισμό οικοδομησίμων χώρων, οδών, πεζοδρόμων, κοινοχρήστων χώρων, χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, παιδικών χαρών, πλατειών, χώρου πολιτιστικών εκδηλώσεων - ιατρείου, χώρων που παραχωρούνται στο δήμο (ΟΤΑ), χώρου υποσταθμού ΔΕΗ - υδατοδεξαμενής, χώρου εμπορικών

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 244/68

(2)

Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων δεκαέξι (16) κτιρίων που βρίσκονται εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου του Δήμου Ελευσίνας του Ν. Αττικής και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 (παρ. 2) του Ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 1 (παρ. 1 και 2) του Ν. 1772/1988 «Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 1577/1985 «ΓΟΚ» και άλλες σχετικές διατάξεις (Α' 91)».

2. Τις διατάξεις της υπ' αριθ. Γ4δ/15883/1903/8.2.1988 κοινής απόφασης του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 142).

3. Την από 20.4.89 αιτιολογική έκθεση της Δ/σης Πολεοδομικού Σχεδιασμού, Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών.

4. Το υπ' αρ. 8605/10.10.89 έγγραφο του Δήμου Ελευσίνας από το οποίο προκύπτει ότι δεν υπεβλήθησαν ενστάσεις ενδιαφερομένων για το χαρακτηρισμό ως διατηρητέων των παρακάτω κτιρίων, αποφασίζουμε:

1. Χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα δεκαέξι (16) κτίρια που βρίσκονται στο Δήμο Ελευσίνας (Ν. Αττικής) όπως αυτά αναγράφονται αριθμημένα με αύξοντα αριθμό από 1 μέχρι 16 στον παρακάτω πίνακα και φαίνονται με μαύρο χρώμα και τον αντίστοιχο αύξοντα αριθμό στο σχετικό πρωτότυπο διάγραμμα σε κλίμακα 1:5000 που θεωρήθηκε από τον Προϊστάμενο της Δ/σης Τοπογραφικών Εφαρμογών με την υπ' αρ. 244/68/1990 πράξη του.

Ακριβές αντίγραφο του διαγράμματος αυτού θα είναι αναρτημένο στο Τμήμα Αρχείου Σχεδίων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων στη Δ/ση Τοπογραφικών Εφαρμογών για είκοσι (20) ημέρες από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

α/α Οδός	Φερόμενοι Ιδιοκτήτες
1. Νικολαΐδου αρ. 47	Δήμος Ελευσίνας
2. Νικολαΐδου αρ. 29	Κληρονόμοι Αδάμ
3. Παγκάλου και Χαριλάου αρ. 22	Καμπούρη Σοφία
4. Δραγούμη αρ. 4	Εταιρεία «TITAN»
5. Παγκάλου αρ. 11	Ραζέλος
6. Παγκάλου αρ. 13	
7. Παγκάλου και Δραγούμη	Φρατζόλας Μυτροδήμας
8. Κοντούλη και Κίμωνος αρ. 19	Σταμπούλη Ελένη
9. Παγκάλου αρ. 19	Ιονική Τράπεζα
10. Κτίριο εντός του Αρχαιολογικού χώρου	Ελευσίνας
11. Ηρώων Πολυτεχνείου αρ. 8	Ρεντούμης Αναστάσιος
12. Ηρώων Πολυτεχνείου αρ. 10	Μορφόπουλος
13. Πλούτωνος αρ. 13	Σταμίδη Περσεφόνη
14. Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων (βιομηχανικό κτίριο)	Εθνική Τράπεζα
15. Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων (βιομηχανικό κτίριο)	
16. Κανελλοπούλου (Λιμεναρχείο)	

2. Στα χαρακτηριζόμενα ως διατηρητέα κτίρια απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επί μέρους αρχιτεκτονικών και διακοσμητικών στοιχείων τους.

3. Επιτρέπεται η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η ενίσχυση του φέροντα οργανισμού και η εσωτερική διαρρύθμιση των διατηρητέων κτιρίων εφόσον δεν αλλοιώνεται ο αρ-

χιτεκτονικός χαρακτήρας τους.

4. Απαγορεύεται η τοποθέτηση φωτεινών ή μη επιγραφών και διαφημίσεων στα χαρακτηριζόμενα ως διατηρητέα κτίρια και στους χώρους που τα περιβάλλουν.

Επιτρέπεται μόνο η τοποθέτηση επιγραφών περιορισμένων διαστάσεων που πληροφορούν για τη χρήση των χώρων των κτιρίων.

5. Για οποιαδήποτε οικοδομική εργασία στο εξωτερικό και εσωτερικό των διατηρητέων κτιρίων και στους χώρους που τα περιβάλλουν καθώς και για την τοποθέτηση επιγραφών απαιτείται η έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ).

6. Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 8 Ιανουαρίου 1990

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΛΙΑΣΚΑΣ

Αριθ. 21566/803

(3)

Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου του κτιρίου που βρίσκεται στον οικισμό Σίδηρη Κοινότητας Σίδηρη (Ν. Θεσσαλονίκης) και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 (παρ. 2) του Ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210), όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 1 (παρ. 1 και 2) του Ν. 1772/1988 «Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 1577/1985 «ΓΟΚ» και άλλες σχετικές διατάξεις (Α' 91)».

2. Τις διατάξεις της υπ' αριθ. Γ4δ/15883/1903/8.2.1988 κοινής απόφασης του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 142).

3. Την από 13.12.1989 αιτιολογική έκθεση της Δ/σης Πολεοδομικού Σχεδιασμού, Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών.

4. Την από 20.12.1989 (αριθ. πρωτ. 85225) σύμφωνη γνώμη της ενδιαφερομένης Σταυρούλας Ζέρβα για το χαρακτηρισμό ως διατηρητέου του παρακάτω ακινήτου, αποφασίζουμε:

1. Χαρακτηρίζεται ως διατηρητέο το κτίριο που βρίσκεται στον οικισμό Σίδηρη Κοινότητας Σίδηρη (Ν. Θεσσαλονίκης), φερόμενο ως ιδιοκτησία Σταυρούλας Ζέρβα όπως φαίνεται με μαύρη διαγράμμιση στο σχετικό πρωτότυπο διάγραμμα σε κλίμακα 1:200 που θεωρήθηκε από τον Προϊστάμενο της Δ/σης Τοπογραφικών Εφαρμογών με την υπ' αριθ. 21566/1990 πράξη του. Ακριβές αντίγραφο του διαγράμματος αυτού είναι αναρτημένο στο Τμήμα Αρχείου Σχεδίων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων στη Δ/ση Τοπογραφικών Εφαρμογών για είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Στο χαρακτηριζόμενο ως διατηρητέο κτίριο απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επί μέρους αρχιτεκτονικών και διακοσμητικών στοιχείων του.

3. Επιτρέπεται η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων η ενίσχυση του φέροντα οργανισμού, η εσωτερική διαρρύθμιση καθώς και οι επεμβάσεις για λόγους στατικούς ή λειτουργικούς του χαρακτηριζόμενου ως διατηρητέου κτιρίου, εφόσον δεν αλλοιώνεται ο αρχιτεκτονικός χαρακτήρας του.

4. Επιτρέπεται η ανέγερση κτιρίου σε επαφή με το υπάρχον κτίριο χωρίς υπέρβαση του συντελεστή δόμησης και του ποσοστού κάλυψης που ισχύουν στην περιοχή με την προϋπόθεση ότι θα εξασφαλιστεί η διάσπαση των όγκων του κτιρίου.

Επίσης το νέο κτίριο πρέπει να είναι απόλυτα προσαρμοσμένο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛ. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΠΑΡ. ΟΙΚΙΣΜΩΝ

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ: Κ. Ρόκα

Αιτιολογική έκθεση
για την έκδοση Υπουργικής Απόφασης

ΘΕΜΑ: Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων των αξιόλογων παραδοσιακών κτιρίων του Δήμου Ελευσίνας

Με την μελέτη του ΓΠΣ (Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου)Αττικής προτείνεται η προστασία του παραδοσιακού τμήματος καθώς και των μεμονωμένων αξιόλογων κτιρίων του Δήμου Ελευσίνας.

Στο Δήμο Ελευσίνας υπάρχει παραδοσιακός πυρήνας με αξιόλογα παραδοσιακά κτίρια μεμονωμένα ή κατά σύνολα, είτε των αρχών του αιώνα με νεοκλασικά στοιχεία, είτε της εποχής του μεσοπολέμου με δυτικές επιρροές , εκλεκτικιστικά ή και απλά λαϊκά.

Ο Δήμος Ελευσίνας με το υπ'αριθμ. πρωτ. 32229/2112/19-5-87 έγγραφό του, στα πλαίσια της προσπάθειας για την διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς , μας ζήτησε τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων των αξιόλογων κτιρίων της περιοχής του Δήμου.

Μετά από αυτοψία που έγινε από την Δ/σή μας διαπιστώθηκε ότι πράγματι υπάρχουν αξιόλογα κτίρια στην περιοχή του Δήμου Ελευσίνας και θα πρέπει να προστατευθούν και να χαρακτηρισθούν διατηρητέα.

Τα κτίρια αυτά είναι τα εξής:

1. Κτίριο επί της οδού Νικολαΐδου αρ. 47 (ιδιοκτησίας του Δήμου Ελευσίνας) Δυόροφο , επιβλητικό κτίριο των αρχών του αιώνα (1920). Οι όψεις του παρουσιάζουν αξωνική συμμετρία ως προς την διάταξη των ανοιγμάτων

./..

γύψινο πλαίσιο και οι ποδιές των παραθύρων από θωράκια.
Το γείσο του κτιρίου κοσμείται από οδοντωτή ταινία και από χαρακτηριστικούς γεισίποδες. Η στέγη είναι τετράρηχη με ακροκέραμα στην απόληξή της.
Στον περιβάλλοντα χώρο φούνιες. Το κτίριο διατηρείται σε καλή κατάσταση.

13. Κτίριο επί της οδού Πλούτωνος αρ. 13 (ιδιοκτησίας κ. Σταμίδη Περεσφόνης)

Δυόροφο κτίριο των αρχών του αιώνα με Νεοκλασσικά στοιχεία.
Τ'ανοίγματα είναι ξύλινα γαλλικού τύπου και στον όροφο έχουν επίστεψη ευθύγραμμη.
Τραβηχτά κυμμάτια και διακοσμητική οδοντωτή ταινία κοσμούν το γείσο της οικίας .
Η στέγη είναι τετράρηχη και η απόληξή της στην πρόσοψη έχει ακροκέραμα.

14. Κτίριο επί της οδού Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων (ιδιοκτησίας Εθνική Τράπεζα)

Πρόκειται για αξιόλογο βιομηχανικό κτίριο (ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ) που κτίσθηκε το 1912 με έντονα εκλεκτικιστικά στοιχεία (Δυτικοευρωπαϊκής επιρροής) και πολύ ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική μορφή . Αποτελείται από δύο όγκους , ένα μονόροφο και ένα δυόροφο στον οποίο λειτουργούσε το αποστακτήριο του τότε οινοποιείου Κρόνος ΑΕ.

Οι όψεις του κτιρίου έχουν αξωνική συμμετρία ως προς την διάταξη των ανοιγμάτων. Τ'ανοίγματα είναι στενόμακρα έχουν τοξοειδή απόληξη. Το γείσο του κτιρίου προεξέχει και κοσμείται από διακοσμητική ταινία και γεισίποδες. Χαρακτηριστικό μορφολογικό στοιχείο είναι το στηθαίο το οποίο διαμορφώνεται από πεσσούς.

Οι τέσσερεις γωνίες του κτιρίου σχηματίζουν στην απόληξή τους πολεμίστρες.

Το κτίριο διατηρείται σε καλή κατάσταση παρ'όλο που είναι εκτός χρήσης.

15. Κτίριο επί της οδού Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων εντός του οικοπέδου που βρίσκεται το οινοποιείο

Μεγαλοπρεπές δυόροφο , πολύ αξιόλογο κτίριο, εκλεκτικιστικό.
Χρησιμοποιείτο για γραφείο της εταιρείας Κρόνος ΑΕ και ο όροφος για κατοικία .

Στις όψεις του κτιρίου τ'ανοίγματα έχουν αξωνική συμμετρία. Στο ισόγειο τα'ανοίγματα είναι μεγάλα έχουν τοξωτή απόληξη, είναι ξύλινα γαλλικού τύπου, και στο μέσον φέρουν διαμοσμητικό κλειδί. Στον όροφο τ'ανοίγματα είναι μικρότερα τονίζονται από διακοσμητικό πλαίσιο και έχουν τοξοειδή απόληξη.

Οι γωνίες του κτιρίου και τα μεταξύ των ανοιγμάτων τμήματα τονίζονται από άξονες ψευδοϊσοδομής λιθοδομής, Στον όροφο σχηματίζονται δύο εξώστες.

Χαρακτηριστικό στηθαίο στις γωνίες προσδίδει επιβλητικότητα στο κτίριο.

16. Κτίριο επί της οδού Κανελλοπούλου (Διμεναρχείο)

Επιβλητικό κτίριο των αρχών του αιώνα 1910-1920 με έντονα Νεοκλαστικά στοιχεία. Δυόροφο με τετράρηχτη στέγη της οποίας η απόληξη κοσμείται από ακροκέραμα .

Οι όψεις παρουσιάζουν αξωνική συμμετρία ως προς την διάταξη των ανοιγμάτων . Στο ισόγειο τα ανοίγματα έχουν αλλοιωθεί από μεταγενέστερες χρήσεις (μπάρ) και ύα πρέπει όλα τα ανοίγματα στο ισόγειο να επανέλθουν στην αρχική τους μορφή.

Επί το ισόγειο χωρίζεται από τον α'όροφο με διακοσμητική κορνίζα.

Στον όροφο όλα τα ανοίγματα (μπαλκονόπορτες) έχουν τις ίδιες διαστάσεις και / ^{τους} αντίστοιχους μικρούς εξώστες με σφυρίλατα κιγκλιδώματα. Το γείσο του κτιρίου κοσμείται από τραβηχτά κυμάτια.

Όλα τα παραπάνω κτίρια είναι πολύ αξιόλογα και προσδίδουν με την αρχιτεκτονική μορφή τους τον παραδοσιακό χαρακτήρα στην Ελευσίνα. Για τους παραπάνω λόγους η Δ/νσή μας προτείνει την έκδοση Υπουργικής Απόφασης σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ΓΟΚ/85 με την οποία θα προβλέπονται τα εξής:

1. Χαρακτηρίζονται διατηρητέα τα κάτωθι δεκαέξι κτίρια όπως φαίνονται σημειωμένα στο τοπογραφικό διάγραμμα σε κλ. 1:5000 που συνοδεύει την παρούσα απόφαση που θεωρήθηκε από τον προϊστάμενο της Δ/νσης Τοπογραφικών Εφαρμογών, γιατί πρόκειται για κτίρια με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον και αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα της αρχιτεκτονικής της εποχής τους.
1. Κτίριο επί της οδού Νικολαΐδου αρ. 47 (φερόμενο ως ιδιοκτησία του Δήμου Ελευσίνας)
2. Κτίριο επί της οδού Νικολαΐδου αρ. 29 (φερόμενο ως ιδιοκτησία κληρονόμων Αδάμ)
3. Κτίριο επί της οδού Παγκάλου και Χαριλάου αρ. 22 (φερόμενο ως ιδιοκτησία Καμπούρη Σοφίας)

4. Κτίριο επί της οδού Δραγούμη αρ. 4 (φερόμενο ως ιδιοκτησία TITAN)
  5. Κτίριο επί της οδού Παγκάλου αρ. 11 (φερόμενο ως ιδιοκτησία Ραζέλου)
  6. Κτίριο επί της οδού Παγκάλου αριθμ. 13 (φερόμενο ως ιδιοκτησία
  7. Κτίριο επί της οδού Παγκάλου και Δραγούμη (φερόμενο ως ιδιοκτησία Φρατζόλα - Μυτροδήμα απαλ. από τον Δήμο)
  8. Κτίριο επί της οδού Κοντούλη και Κίμωνος αρ. 19 φερόμενο ως ιδιοκτησία κ. Σταμούλη Ελένη)
  9. Κτίριο επί της οδού Παγκάλου αρ. 19 (φερόμενο ως ιδιοκτησία Ιονικής Τράπεζας)
  10. Κτίριο εντός του Αρχαιολογικού χώρου Ελευσίνας
  11. Κτίριο επί της οδού Ηρώων Πολυτεχνείου αρ. 8 (φερόμενο ως ιδιοκτησία Ρεντούμη Αναστάσιου)
  12. Κτίριο επί της οδού Ηρώων Πολυτεχνείου αρ. 10 (φερόμενο ως ιδιοκτησία Μορφόπουλου)
  13. Κτίριο επί της οδού Πλούτωνος αρ. 13 (φερόμενο ως ιδιοκτησία κ. Σταμίδη Περσεφόνης)
  14. Βιομηχανικό κτίριο επί της οδού Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων (φερόμενο ως ιδιοκτησία Εθνικής Τράπεζας).
  15. Βιομηχανικό κτίριο επί της οδού Κανελλοπούλου και Ωκεανίδων
  16. Λιμεναρχείο επί της οδού Κανελλοπούλου
2. Στα χαρακτηριζόμενα ως διατηρητέα κτίρια απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επί μέρους αρχιτεκτονικών ή διακοσμητικών στοιχείων τους πλην των στοιχείων για τα οποία η Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) έχει γνωμοδοτήσει για την αφαίρεσή τους.
  3. Επιτρέπεται η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η στατική ενίσχυση και η εσωτερική διαρρύθμιση των κτιρίων εφόσον δεν αλλοιώνεται ο γενικός αρχιτεκτονικός χαρακτήρας τους και δεν θίγονται τα διατηρητέα στοιχεία τους.
  4. Αιτήσεις για προσθήκες στα διατηρητέα κτίρια αποστέλλονται από την Πολεοδομική Υπηρεσία στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με γνώμη της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) για ειδικές ρυθμίσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν. 1577/85 περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού , εφόσον δεν παραβιάζονται τα διατηρητέα κτίρια.

./..

5. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών ή μη επιγραφών και διαφημίσεων στα διατηρητέα κτίρια. Επιτρέπεται μόνο η τοποθέτηση επιγραφών περιορισμένων διαστάσεων που πληροφορούν για την χρήση των χώρων των κτιρίων.
6. Για οποιαδήποτε οικοδομική εργασία στο εξωτερικό και εσωτερικό των διατηρητέων κτιρίων και για την τοποθέτηση επιγραφών, απαιτείται η έγκριση της επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ).

Αθήνα 20/4/89

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
α.α.

Α. ΒΛΑΝΤΟΥ

Σ Υ Μ Φ Ω Ν Η Τ Ι Κ Ο Ν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν 15ην Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ἑνεακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους οἱ ὑποφαινόμενοι ὡς ἀντιπρόσωποι ἢ ἰδιοκτῆται Ἐργοστασίων Οἰνοπνευματοποιίας Β'κατηγορίας 1) Κωνσταντῖνος Σαραρᾶς καὶ Ἰωάννης Ζάχος, ἐκπροσωποῦντες νομίμως τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν Οἰνοπνευματοποιίας ἐν Πειραιεῖ, 2) οἱ κ.κ. Ἐπαρεϊνῶνδας Χαρίλαος καὶ Γεώργιος Φιλίνης ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐταιρείαν Οἴνων καὶ Οἰνοπνευμάτων ἐν Ἀθήναις, 3) ὁ κ. Σπυρ. Δοβέρδος ἐκπροσωπῶν τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν Γεωργικῆς Βιομηχανίας, 4) οἱ κ.κ. Γεώργιος Ησαίας, Εὐστάθιος Μεγαρίτης ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν "Γ. Α. ΗΣΑΙΑΣ" Μεγαρίδας, 5) Νικόλαος Μάστορας ἐκπροσωπῶν δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28667 πληρεξουσίου Συμβολαίου τῆς 11ης Ἀ/βρίου 1920 τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Συμβολαιογράφου Γεωργίου Α. Τρύφωνα, τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν Οἰνοπνευματικῆς Κερκύρας, 6) ὁ κ. Γεώργιος Ἀναγνωστόπουλος ἐκπροσωπῶν τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν Οἰνοπνευματοποιίας καὶ Οἰνοποιίας "Η ΕΝΩΣΙΣ" ἐν Πειραιεῖ, 7) ὁ κ. Ἰωάννης Ἀρβανίτης, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐμπορικῆς Ἐταιρίας Εἰσαγωγῆς καὶ Ἐξαγωγῆς ἐν Πάτραις, 8) ὁ κ. Χαράλαμπος Βαρυμπόρκης ὡς διαχειριστὴς τῆς ἐν Πάτραις ἑτερορρυθμοῦ Ἐταιρίας "ΠΑΤΡΑΙΚΗ", 9) οἱ κ.κ. Ἀλεξόπουλος καὶ ἐκπροσωποῦντες τὴν ἐν Πάτραις Ἐταιρίαν "ΠΑΛΛΑΣ ΑΘΗΝΑ", 10) ὁ κ. Ἰωάννης Βαεζακάκος, ὡς διαχειριστὴς τῆς ἐν Πειραιεῖ ἑτερορρυθμοῦ Ἐταιρίας "Μενάνης Διανός & Σία", 12) ὁ κ. Νικόλαος Αὔγερινός ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Πειραιεῖ κ. Αναστασίου Παναγιωτοπούλου ἰδιοκτῆτου τοῦ Ἐργοστασίου "ΗΛΕΚΤΡΑ" δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23850 πληρεξουσίου Συμβολαίου

"Σταυραεὶς
Βαρζακάκος"
Παναγ. Μενάνης,
ὡς διαχειριστὴς
τῆς ἐν Πειραιεῖ
ἑτερορρυθμοῦ
Ἐταιρίας

(2)

της 14ης Ιανουαρίου 1921, τοῦ ἐν Πειραιεῖ Συμβολαιογράφου Νικο-
λάου Μελά, 13) οἱ κ. κ. Παντελής Γεωργιάδης ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν ἐν
Θεσσαλονίκῃ "ΑΔΕΛΦΟΙ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ", καὶ 14) οἱ κ. κ. Τάκης Μπίτσιος
καὶ Γεώργιος Κωστόπουλος ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀνώνυμης Ἐταιρείας
"ΟΙΝΑΝΘΗ" συμφωνοῦσι τὰ ἑξῆς:

- 1) Ἡ πώλησις τοῦ παραγομένου οἴνου πνεύματος πρὸς ποτοποιίαν, μρε-
ψίαν καὶ φαρμακευτικὴν (ὀνομαζόμενον πρὸς διάκρισιν, οἶν/μα ἐσω-
τερικῆς καταναλώσεως), θὰ διανεμηθῇ κατὰ τὰς ἑποιοῦσας ἀναλόγως
καθ' ἕνα καὶ θὰ δικαιούται ἕκαστος νὰ πωλῇ τοιοῦτον οἴνου πνεῦμα.

Ἡ Ἀνών. Ἐταιρ. Οἴνου πνευματοποιίας ἑκατοστὰ	30
Ἡ Ἑλλ. Ἐταιρ. Οἴνων & Οἴνου πνευμάτων "	25
Ἡ Ἀνων. Ἐταιρ. Γεωργικῆς Βιομηχανίας"	6,053
Ἡ Ἀνων. Ἐταιρ. Οἴνοποιίας-Πνευματοποι- ίας "Γ. Α. ΗΣΙΑΙΑΣ - ΜΕΓΑΡΙΣ-	ἑκατοστὰ
	6,083
Ἡ Ἀνων. Ἐταιρ. Οἴνου πνευματικῆς Κερκύρας "	1,500
Ἡ Ἀνων. Οἴνου πνευματοποιίας "ΕΝΩΣΙΣ" "	4,467
Ἡ Ἀνων. Ἐταιρ. ΠΑΤΡΑΙΚΗ Χ. Βαρυμπόρης Σια"	3,762
Ἡ Ἀνων. Ἐταιρ. 5 Ε΄	"
	3,762
Ἡ " " ΠΑΛΛΑΣ ΑΘΗΝΑ	"
	3,762
Ἐταιρ. Ἐτδὸς & Βαρζακάκος & Σια	"
	3,290
Ἐνδίκης Λιανός & Σια	"
	3,500
Α. Παναγιωτόπουλος ΗΛΕΚΤΡΑ	"
	3,000
Ἀδελφοὶ Γεωργιάδη	"
	3,000
Ἀνων. Οἰνολογικὴ Ἐταιρ. Οἴνανθη	"
	2,821
τὸ ὅλον ἑκατοστὰ	----- 100.-

- 2) Ἐξαιρεῖται τῆς ἄνω συμφωνίας τὸ οἶν/μα μετουσιωμένον, τὸ πρὸς
ἐξαγωγήν, τὸ πρὸς ἀνάμιξιν μετ' οἴνου καὶ γλεύκου ὡς καὶ τὸ ὀ-

Ἐν Ἀθήναις τῆ 29ῃ Μαρτίου 1939

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Διοίκησιν Ἐθνικῆς Τραπεζῆς

E N T A Y O A

Κύριε Διοικητά,

Εἰς ἐκτέλεσιν προφορικῆς Διαταγῆς διαβιβασέσεως μοι κατὰ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Ἰν/τος Πειραιῶς κ. Ἐδρ. Παναγι-
κόλδου, σχετικῶς μετὰ τὴν διενέργειαν ἐρευνῆς ἐπὶ τῆς παραγωγῆς,
τῆς διαθέσεως καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων χρήσεως 1938 τῆς Α.Ε. Οἴνο-
κνευματοποιίας, λαμβάνω τὴν τιμὴν ὑ ἀναφερῶ ὑμῖν τὰ ἑξῆς :

κατὰ τὴν ἀποκρίσιν περιόδου ἡ Ἐταιρία ἠσχολήθη
εἰς τοὺς κάτωθι τρεῖς βιομηχανικοὺς κλάδους :

- 1) Οἴνοκνευματοποιίαν
- 2) Οἴνοκοιτῶν εἰδὲ τῶ Ἐσωτερικῶν ἃ Ἐξωτερικῶν
- 3) Δεψικὰ ἐκχυλίσματα

1) Οἴνοκνευματοποιία

Αὕτη εἶναι ἡ κυριώτερα ἀπασχόλησις τῆς Ἐταιρίας
δι' ἣν ἄλλως τε ἔχει ἀκινήτοποιηθῆ καὶ τὸ μέγιστον τῶν κεφαλαίων
αὐτῆς.-

Διὰ τῶν θύσταμένων ἐγκαταστάσεων τοῦ ἐν Ἰλίου-
σίνι Οἴνοκνευματοποιεῖου ΚΡΟΝΟΣ, κατόπιν μάλιστα καὶ τῆς κερατώ-
σεως τῶν νέων ἐγκαταστάσεων, εἶναι δυνατόν νὰ παράγονται ἀνέτως
18.000 - 20.000 χιλιδόγραμμα ἀνδρῶν οἴν/τος ἡμερησίως, ἢτοι διὰ
λειτουργίαν τοῦ ἐργοστασίου 300 ἡμερῶν κατ' ἐλάχιστον ἐτησίως, ἡ
δυναμικότης τοῦτου δύναται νὰ ὑπολογισθῆ μεταξὺ 5.500/6.000.000
χιλ/μῶν ἀνδρῶν οἴν/τος κατ' ἐλάχιστον, ἢτοι εἰς 6.000 - 6.500
τόννους ἀνδρῶν οἴν/τος καταναλώσεως 95 βαθμῶν.-

Παραγωγή Οἴνοκνεύματος

Κατὰ τὴν ἀπὸ κρίσιν περίοδον ἡ Ἐταιρία παρήγαγε
5.189.729 χιλ/μα ἀνδρῶν οἴν/τος, τὸ ὅποιον ἀντιστοιχεῖ πρὸς
πραγματικὴν ἐργασίαν τοῦ ἐργοστασίου 250 περίπου βιομηχανικῶν
ἡμερῶν.-

Ἀκολουθηθεῖσα τακτικὴ διὰ τὸν ἔλεγχον

Διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐργοστασίου
κατὰ κατηγορίας οἴν/τος καὶ εἰδῶν χρησιμοποιοῦσθαι πρῶτης ὄλης
ἔλαβον ὡς βῆσιν τὰς μηνιαίας καταστάσεις τοῦ ἐργοστασίου ἐκ τῶν
ὁποίων ἐμφαίνεται ἡ χρησιμοποιοῦσθαι πρῶτη ὄλη, τὸ παραχθέν οἴνο-
κνευμα καὶ ὑποπροϊόντα τοῦτου, τὰ χρησιμοποιοῦσθαι μετουσιωτικὰ
κλπ. χημικὰ προϊόντα ὡς καὶ τὰ διὰ τὴν παραγωγὴν καταναλωθέντα
καύσιμα.-

Με βάση τας καταστάσεις τούτας προέβην εις τόν Έλεγχον τών μηνιαίων καταστάσεων παραγωγής οίν/τος, κατ' είδος οίν/τος και κατ' συντελεστήν δαπανών, ήτοι: 1) Μισθών και ημερομισθίων, 2) Γενικών έξόδων, 3) Συντηρήσεων, 4) Καυσίμου ύλης, 5) Κοινωνικών ασφαλίσεων, 6) Λημικών προϊόντων, 7) Πρώτων ύλων και 8) Άετουσιάζσεως οίν/τος.-

Έν συνεχεία προέβην εις τόν Έλεγχον τής σχέσεως πρώτων ύλων προς τήν άπόδοσιν οίν/τος βάσει τών εν τώ εργοστασίω τηρουμένων βιβλίων πρώτων ύλων, ώς και εις τήν σύγκρισιν τών εν λόγω βιβλίων του εργοστασίου προς τά τοιαύτα του Γενικού Χημείου του κράτους, τά εν τώ εργοστασίω τηρούμενα και άτινα είναι δεόντως τεθεωρημένα και ύπογεγραμμένα υπό τών άρμοζόντων όργάνων του Γενικού Χημείου του κράτους. Κατά ταύτα ένήργησα τόν Έλεγχον άποδόσεως σακχάρου εν συγκρίσει προς τό παραχθέν οινόκνευμα, τήν χρησιμοποίησιν πρώτων ύλων και τήν εν τώ βιβλίω του Γ.Χ.Κ. άναγραφόμενην κοστίτητα άναγνωρίζομένης πρώτης ύλης.-

Διά τήν σχηματισθή όπως και σαφώς άντίληψις περί του βιωσίμου ή ού του εν λόγω κλάου προέβην, με βάση τούς συντελεστές τών κατ' τό έτος 1958 έγγραφομένων διατιμήσεων, εις τήν σύνταξιν καταστάσεως έμφαινούσης τήν όσον ν' άπέδιδε ή διαίτηρία βάσει τής κατ' τό έτος παραχθείσης και διατεθείσης κατ' τό όλον κοστίτητος.-

Η όλη αυτή εργασία, λόγω του ότι κυρίως είναι τεχνικής πορείας και φύσεως, έτέθη ύπ' όψιν, παρουσία και τού κ. Υποδιευθυντού κ. Έδρ. Ήσανικόλλου, τών κ. Μετρού Πολιτικάη Διευθυντού Β.Ε.Σ.Ο. και Κωνστ. Κυριακοπούλου ειδικού χημικού, οίτινες μετ' έξουχιστικήν μελέτην επί ταύτης άπεφάνθησαν ότι είναι άρτία άπό πάσης άπόψεως και οδδέν επί αυτής είχαν νά ύποδείξουν.-

Παραγωγή και δαπάναι βιομηχανοποιήσεως

Κατά τό ύπό κρίσιν διάστημα τό εργοστάσιον έβιομηχανοποίησε τας κάτωθι πρώτας ύλας, έσχε δέ τας έναντι έκδοσης τούτων άναγραφομένας άποδόσεις εις οινόκνευμα :

α) Μέλασσα	Κιλώ 13,669.611	Άρχ. 52.865.576.60	οίν/μα έν. 4.531.936
β) Σταφίδα	Λ.Ε. 2.715.067	" 5.584.779.60	" " 417.467
γ) Οίνοι άποστ.	Κιλώ 1.268.66	" 2.479.400.70	" " 138.901
δ) Σούμα	" 92.260	" 867.340.-	" " 101.421
		Άρχ. 61.797.096.80	" " 5.189.721

Τό παραχθέν ως ένω οινόκνευμα ένυδρον έκ κιλών 5.189.729 άναλύεται ως άκόλουθος κατ' κατηγορίαν και μέσον κόστος βιομηχανοποιήσεως.-

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Κατηγορία οίνοπνεύματος	Κιλώ. έν. 95ο	Κόστος	Δραχμαί
Σταφίδος κόσμιον	247.125	17.96	4.439.635.80
" μετουσιωμένον	162.770	14.56	2.370.375.35
" άναμύξεως αϊθέρος	7.572	10.33	78.284.05
Σουρών κόσμιον	101.421	10.72	1.086.845.90
Μελίσσης κόσμιον	1.187.501	17.55	20.845.772.70
" άναμύξεως ΒΙΝΙ	12.800	12.39	158.638.80
" " Κρήτης	10.240	11.46	117.401.10
" " Σάμου	192.940	11.66	2.249.684.05
" " αϊθέρος	30.288	9.98	302.481.05
" μετουσιωμένον	2.687.621	13.975	37.560.428.40
" άναμύξεως άμπελιτών	129.675	10.94	1.418.684.40
" " Αττικής	4.247	11.44	48.614.70
" " Α.Ε.Ο.Π.	97.465	11.03	1.075.496.55
" " Εηροσταφιδιτών	94.326	10.52	992.621.35
" " Λευκάδος	17.640	11.83	208.662.60
" " Β.Ε.Σ.Ο.	15.000	10.89	163.433.80
" " Βελιγίτικα	26.625	11.78	313.644.30
" " Μεγάρων	283	11.85	3.343.-
" " Αττικοβοιωτίας	1.188	11.37	13.509.85
" " Πάρου	22.500	12.26	275.854.85
" " άμπ. Λευκάδος	1.600	11.10	17.820.5
Οίνων άποστύξεως κόσμιον	138.902	20.23	2.817.295.45
	5.189.729	14.752	76.558.528.20

Διὰ τὴν βιομηχανοποίησιν τοῦ ἀνωτέρω προϊόντος ἐγένοντο αἱ κάτωθι δαπάναι :

1) Μισθοί καὶ ἡμερομίσθια	Δρχ.	4.782.692.70
2) Γενικά ἔξοδα ἐργοστασίου	"	1.246.313.50
3) Συντηρήσεις ἐργοστασίου	"	1.804.416.15
4) Καθαρῖμος ὕλη	"	6.103.402.40
5) Κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις	"	228.257.25
6) Χημικὰ προϊόντα	"	695.739.40
7) Πρώται ὕλαι	"	61.797.096.80

Ἦτοι σύνολον δαπανῶν παραγωγῆς : Δρχ. 76.558.528.20

Αἱ δαπάναι βιομηχανοποιήσεως ἐν συγκρίσει μετὰ τοὺς συντελεστὰς τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1938 λοχυσασῶν διατιμήσεων ἔχουσι κατὰ τὰ βιβλία τῆς Ἐταιρίας ὡς ἀκολουθῶς :

α) Μισθοί καὶ ἡμερομίσθια	Μεῖον	Δρχ.	399.890.50
β) Γενικά ἔξοδα	ὑπέρ	"	470.954.55
γ) Συντηρήσεις	"	"	168.364.85
δ) Χημικὰ προϊόντα	"	"	11.250.55
ε) Κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις	"	"	9.552.30

Σύνολον ὑπέρ τὴν διατίμησιν : " 260.231.75

Μεῖον δαπανῶν συντηρήσεων αἰτίνας ἀφορῶν τὴν χρῆσιν 1937 ..... " 238.479.40

Ἐπολοιπον ὑπέρ τὴν διατίμησιν : Δρχ. 21.752.35

Ἄν καὶ δὲν ἐγένετο ἔλεγχος ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς κατανομῆς τῶν ὡς ἀνω δαπανῶν, ἐν τούτοις κατὰ τὰς δηλώσεις τῆς οἰκίας διηρέσεως κοσὸν ὑπὲρ τὰς Δρχ. 400.000.- προερχόμενον ἐξ ἡμερομισθίων τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ ἐργοστασίου, μετεφέρθη εἰς βάρος τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἀντὶ τῆς βαρῆς τῶν οἰκείων λογ/σμών. Κατὰ συνέπειαν αἱ πραγματικαὶ δαπάναι τῶν ἐξόδων βιομηχανοποιήσεως ἔχουσι ὡς ἀκολουθῶς :

1) Μισθοί καὶ ἡμερομίσθια	ἐπὶ ἔλαττον	Δρχ.	800.000.-
2) Γενικά ἔξοδα	" πλεον	"	470.954.55
3) Συντηρήσεις	" "	"	568.474.35
4) Χημικὰ προϊόντα	" "	"	11.250.55
5) Κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις	" "	"	9.552.30

" 260.231.75

Μεῖον δαπανῶν ἀφορώσας χρῆσιν 1937 : " 238.479.40

Ἐπολοιπον ὡς ἄνω : Δρχ. 21.752.35

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἄνω συντελεστῶν

Ὡς ἐκ τῆς παρακολουθήσεως ἐπὶ ἱερῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐταιρίας εἶμαι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζω, τὸ Γ.Χ.Κ. κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διατιμήσεως λαμβάνει ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν καθορισμὸν τῶν συντελεστῶν τὰς δαπάνας ἐκείνας δι' ἃς καὶ αἱ πλεον μικραὶ εἰς ἀπόδοσιν οἰν/τος βιομηχανοποιήσεως εἶναι δυνατὸν ν' ἀντεπεξέλθωσι, διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ὑπαρξίς των. Κατὰ ταῦτα

καί δεδομένου ότι τό Οίνοπνευματοποιεῖον ΚΡΟΝΟΣ ἔχει δυναμικότητα παραγωγῆς πενταπλασίαν τοῦλάχιστον ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ἀδικαιολόγητος κατὰ τήν γνώμην τῶν εἰδικῶν ἡ ἐν τῇ πραγματικότητι υπέρβασις τῶν συντελεστῶν τῆς διατιμῆσεως, θά εἶδει δέ συνολικῶς καί μέ τήν ἤν εἶχε παραγωγὴν οἴν/τος νά εὐρίσκετο κάτω τῶν συντελεστῶν, ἡ συμβαίνει ἄλλως τε μέ τῆς ημερομίσθια ἄτινα εἶναι ἐπί ἑλλειπτον κατὰ Δρχ. 800.000.- τῆς διατιμῆσεως κατ' εἰδικότερον :

1) Τά γενικά ἔξοδα τοῦ ἐργοστασίου ἀνήλθον εἰς Δρχ. I. 246.313.50 ἀντί Δρχ. 776.369.- ὅσα ἡ διατίμησις προβλέπει ἤτοι υπέρβασις κατὰ Δρχ. 470.964.60.-

Τά ἀνω-Γενικά ἔξοδα κατὰ κεφάλαιον δαπανῶν ἔχουσιν ὡς ἀκολουθῶς :

1)	Ὑδροφορικὰ καί ἔξοδα ταξειδίων	Δρχ.	301.137.50
2)	Γραφικὴ δὴ	"	30.636.50
3)	Εἰσφορὰ Ταμεῖου περιθ.-ἐργατῶν	"	40.135.36
4)	Φατισμός- Ἰδρυσις-Εὐρημασις	"	114.613.50
5)	Ταχ/κὰ - Τηλ/κὰ	"	6.570.50
6)	Ἀποζημιώσεις ἀπολυομένων υπαλλ.	"	20.292.-
7)	Χαρτόσημα	"	14.086.60
8)	Διάφορα μικροῦ ἔξοδα	"	287.938.55
9)	Καῦσι καί μεταφορικὰ	"	53.030.80
10)	Ἀσφάλιστρα πυρός	"	319.383.-
11)	Κοινωνικαί ἀσφαλίσεις	"	64.804.75
12)	Ταμείον μετῶλων	"	3.683.45

Δρχ. I. 246.313.50

Δι συντηρήσεις τοῦ ἐργοστασίου ἀνήλθον κατὰ τὰ βιβλία εἰς Δρχ. I. 804.416.15 ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως εἰς δραχμὰς I. 965.936.75 ἀντί Δρχ. I. 636.062.15 ὅσα ἡ διατίμησις προβλέπει, λαμβανομένου υπ' ὄψει κατὰ τὸν υπολογισμὸν ποσοῦ 400.000.- Δρχ. 238.490.- ὅπερ ἀφορᾷ τήν χρῆσιν τοῦ 1937.-

Ἡ ἐξ Δρχ. 568.000.- εἰς στρογγυλοῦς ἀριθμοὺς υπέρβασις (ἐξ ἂν Δρχ. 238.000.- τῆς χρήσεως 1937) κρίνεται καί αὕτη τελικῶς ἀδικαιολόγητος ὑπὸ τῶν εἰδικῶν δεδομένου ὅτι τό ἐργοστάσιον ἀνακαινιζόμενον ἀπὸ τοῦ ἐτους 1937 δέν ἦτο δυνατόν ν' ἀπαιτῆ τὰς συνήθεις δαπάνας συντηρήσεως τὰς ἐπαρκῶς ὑπὸ τῆς διατιμῆσεως προβλεπομένας.-

Τὸ κοινόδιον τῶν συντηρήσεων κατὰ κατηγορίας δαπανῶν ἔχει ὡς ἑξῆς :

α)	Συντηρήσεις κτιρίων	Δρχ.	241.782.50
β)	μηχ/των	"	1.188.824.65
γ)	Καθαρισμός λεβητῶν	"	373.809.-
δ)	Ἀχθὲν εἰς μισθὸς δ. ἡμερομ.	"	400.000.-
		"	2.204.416.15
	Μείον δαπανῶν ἀφορουσῶν τὸ 1937"	"	238.479.40
		Δρχ.	I. 965.936.75

Ἐκ τῆς αἰτίας ἐξέτασας τῶν κονδυλίων τῶν σχετικῶν μέ-
τας συντηρήσεις τῶν μηχανημάτων ἀνεύρογ μερικὰ κονδύλια, ἐν τῷ
συνόλῳ γὰρ τῶν ἄρχ. 600. -- 650.000. --, αὐτὰ δύνανται νδ βαρύνουν
τάς νέας ἐγκαταστάσεις.

Διὰ τοὺς λοιποὺς συντελεστὰς τῆς βιομηχανοποιήσεως
λόγω τῆς δευτερευούσης σημασίας αὐτῶν, ὑπερβαίνοντας ἐλαφρῶς τὸν
συντελεστὴν τῆς διατήσεως, δέν ἠσχολήθη.

Καύσιμος ὕλη

Κατὰ ἐπικρατούσαν συνήθειαν ἐν τῇ Ἐταιρίᾳ τὸ κόστος
παραγωγῆς τῶν καυσίμων δέν λαμβάνεται ἐκ τοῦ πραγματικοῦ ἀλλά
βάσει τῶν συντελεστῶν τῆς διατήσεως καὶ κατὰ διαστήματα ἢ κατὰ
τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐκ τῶν ἀπογραφῶν ἐξευρίσκεται τὸ τυχόν πλεό-
νασμα ἢ ἔλλειμμα ἐκ καυσίμων.

Κατὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν περίοδον ἐλήφθη ἀπὸ τοῦ καζοῦ
καὶ ἐντεῦθεν μικρότερος συντελεστὴς τῆς διατήσεως διὰ τὴν μέλα-
σαν. Δεδομένου ὅμως ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους γίνεται ἀποτίμησις
τῶν καυσίμων ἐκ τοῦ πραγματικοῦ, δέν εἰσθαθεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς
ἐκθέσεως τοῦ κ. Μιλέσσα ὅτι ὁ ὀκολογισμὸς βάσει τοῦ μικροτέρου
συντελεστοῦ θά εἶχεν ἐπίδρασιν τινα ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Ἡ κατὰ Μάρτιον ἐ.ε. γενομένη ἀπογραφή κατ' εἶδος καυσί-
μων καὶ κατὰ τὴν ἀγορᾶν δέν παρουσίασε διαφορὰς μὲ τὰ ἐν τοῖς
βιβλίοις τῆς Ἐταιρίας ἀναγραφόμενα ὑπόλοιπα.

Πρῶται ὕλαι

Τὸ ἐργαστήσιον κατὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν περίοδον ἐχρησιμοποίη-
σεν ὡς πρώτην ὕλην 1) Μέλασσαν, 2) Σταφίδα, 3) οἶνους ἀποστάξεως
καὶ 4) σόβρες, ἡ δὲ ἑκατοστία ἀναλογία τῆς βιομηχανοποιήσεως
πρώτης ὕλης βάσει τοῦ παραθέντος οἴνου/τος ἀναλύεται ὡς ἑξῆς:

Μέλασσα	87.34
Σταφίς	8.04
Οἶνος ἀποστ.	2.67
Σόβρας	1.95
100. --	%

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως προκύπτει ὅτι διὰ τὰ 87.34%
τῆς παραγωγῆς ἐχρησιμοποίηθη ὡς πρώτη ὕλη μέλασσα, ἥτις ἦτο δια-
φορὰν πρὸ ἐκείνων καὶ ποικίλλει κατὰ φορτίον ποιότητος ἀφικαντὴ
δὲ εἰς τὰ φορτία ἐν ὄλῳ.

Ἡ ἀπόδοσις τῆς μέλασσης, κατὰ τὴν γενομένην δοκιμῶν
ἐπὶ τοῦ πρώτου φορτίου ὑπὸ τῆς καρὰ τοῦ Υπουργείου Οἰκονομικῶν
ὀρισθείσης Ἐπιτροπῆς, καθώρισθη εἰς 54.70 λίτρα ἀνδρῶν οἴνου/τος
ἐπὶ 100 χιλ./μῶν (ακαθρόν) ἐνεχομένου τῆς μέλασσης.

Ἡ μετὰ γενεστῶς τὸ Γ.Χ.Κ. ἤξιωσε ἀπόδοσιν κατὰ 0.7 ἐπι-
πλέον ἤτοι 55.40 διὰ τὴν ἐν λόγω διαφορὰν αἱ Ἐταιρίαι προσέφυ-
γον εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας.

Απόδοσις σακχάρου

Ἐκ τοῦ γεγονότος ἐλέγχου εἰς τὰ βιβλία ἐργουσιῶν εἶτι δέ: ἐκ τῆς συγκρίσεως τούτων μετὰ τῶν ἐργουσιῶν τηρούμενα βιβλία τοῦ Γ.Χ.Κ. προκύπτουσι τὰ κάτωθι :

1) Κατὰ κατηγορίαν βιομηχανοποιήσεως πρώτης ὕλης καὶ ἀποδόσεως ταύτης εἰς οἶνον πνευμα ὡς πρὸς ζάχαρον καὶ τὴν ἀντίστοιχον τιμὴν τῆς πρώτης ὕλης εἰς δραχμάς.-

A) Μέλαισα

Ἐκ τῆς κατεργασίας μελάσης παρήχθη οἶνον πνευμα κιλά ἄνωδρα 4.189.248 βάσει βιβλίων Χημείου καὶ καταστάσεων ἐργουσιῶν. Διὰ τὴν ἐν λόγω ποσότητα οἶν/τος ἐχρησιμοποίηθη ἡ κατωτέρα ἀντίστοιχος πρώτη ὕλη, ὡς ἑξῆς :

Γ.Χ.Κ. Κιλά Μελάσης	Ἐργουσιῶν	Ποσότης ἥτις ἔδει νὰ χρησιμοποιηθῆ
13.650.126.-	13.669.671.-	13.718.548.-

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω διατάξεως προκύπτει ὅτι τὸ Γ.Χ.Κ. ἀνεγράφη (ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐργουσιῶν τηρούμενων βιβλίων δεδομένων τεθεωρημένων κατὰ μῆνα) ὡς χρησιμοποιηθεῖσαν μελάσαν ποσότητα ἐπὶ ἔλαττον μὲν τῆς ἢς ἔδει νὰ χρησιμοποιηθῆ κατὰ κιλά 68.422, ἐπὶ ἔλαττον δὲ τῆς δηλωθείσης κατὰ τοῦ ἐργουσιῶν κιλά 19.545.-

Κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς μὲν τὸ ζάχαρον τὸ ποσοστὸν (βαθμὸς) τὸ ἀναγραφόμενον ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Χημείου, ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀπόδοσιν τὸ ποσοστὸν τὸ ἀναγραφόμενον εἰς τὰς καταστάσεις τοῦ ἐργουσιῶν καὶ τοῦτο δίδει εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Χημείου δὲν ἀναφέρεται ἡ ἀπόδοσις.-

Συνεπῶς δεῖν νὰ ἐρευνηθῆ διὰ ποῖον λόγον τὸ ἐργουσιῶν ἐχρησιμοποίησε ποσότητα ἀνωτέραν κατὰ κιλά 19.545.- τῆς κατὰ τοῦ Γ.Χ.Κ. ἀναγραφόμενης, δεδομένου ὅτι τὸ παραχθέν ἄνωδρον οἶνον πνευμα εἶναι τὸ αὐτὸ ἢτοι κιλά ἄν. 4.189.248.- Σημειωτέον ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν κρίνεται κατὰ τῶν εἰδικῶν, ὅτι ἐνέχει σοβαρὰν τινα ἐπὶ τοῦ προκειμένου σημασίαν.-

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων ἐλέγχου ἀποδόσεως σακχάρου ἐν σχέσει μετὰ τὴν χρησιμοποιηθεῖσαν πρώτην ὕλην, συνάγεται ὅτι ἡ ἀπόδοσις ἀντιστοιχεῖ εἰς 54,60 λίτρα ἄνωδρου οἶν/τος κατὰ 100 χ/μα σακχάρου, ἢ δὲ ὑπὸ τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς δριστεῖσα ἀπόδοσις εἶναι 54,70, συνεπῶς προκύπτουσα διαφορὰ οὐχὶ οὐσιώδης.-

B) Οἶνοι ἀποστάξεως

Ἐκ τῆς κατεργασίας οἴνων ἀποστάξεως παρήχθη οἶν/μα εἰς κιλά ἄν. 128.398 βάσει βιβλίων Χημείου καὶ ἐργουσιῶν. Διὰ τὴν ἐν λόγω ποσότητα οἶν/τος ἐχρησιμοποίηθη ἡ κατωτέρα ἀντίστοιχος πρώτη ὕλη ὡς ἑξῆς :

Γ.Χ.Κ. Λίτρα οἴνου	Ἐργουσιῶν	Α.Σ.Ο.
1.192.264.-	1.192.264	1.192.264

Συνεπῶς οὐδεμίαν διαφορὰν προέκυψεν.-

....

Γ). Σταφυλόκαρπος

Εκ τής βιομηχανοποίησης σταφύδος παρήχθη οίν/μα κιλά άνυδρα 385.981 βάσει βιβλίων ημείου και καταστάσεων εργοστασίου. Διδ τήν έν λόγω ποσότητα οίν/τος έχρησιμποιήθη και αντίστοιχος πρώτη ύλη :

Ρ.Χ.Κ.	Εργοστάσιον	Ποσότης ήτις έδει νά χρησιμ/θῆ
2.685.874	2.685.874	Λ.Ε. 2.685.874

Ο όλολογισμός έγινετο διδ μέν τόν βαθμόν ζακχάρου εκ του βιβλίου του Ρ.Χ.Κ. διδ δε τήν απόδοσιν εκ του αναφερομένου ποσοτού (βαθμού) εις τας καταστάσεις εργοστασίου και τούτο διότι εις τό βιβλίον του ημείου δέν αναφέρεται απόδοσις.-

Δ) Σούμα

Εκ τής απόστάξεως σούρας παρήχθη οίν/μα Κιλά άνυδρα 93.750 βάσει τών καταστάσεων του εργοστασίου. Τά στοιχεία έλήφθησαν εκ τών καταστάσεων του εργοστασίου τό οποίον αναγράφει ως παραληφθείσαν ποσότητα εκ κιλ.άν. 95.260 Τήν έν λόγω ποσότητα απέσταξεν και παρήγαγεν οίν/μα εκ κιλ. άν. 93.750 δικαιολογούν τήν διαφοράν εκ κιλ. άν. 1.510 ως φύραν απόστάξεως.-

Ταύτα από απόψεως απόδοσεως ζακχάρου.-

Μ.Ε.Τ.Ο.Υ.Σ.Ι.Ω.Σ.Ι.Σ

Η Έταιρία μετουσίωσε κατά τό 1938 2.670.000 κιλά άνύδρου οίν/τος αντίστοιχο ύντα εις 2.887.000 κιλά ένυδρου και εις 2.968.658 οίν/τος 93^ο βαθμών άξίας Αρχ. 40.392.558.80 Εις τούτο προσέθεσε τό κατά ήθεον καθοριζόμενον Μεθυλάνευμα εκ κιλ. 133.499 και πετρέλαιον κιλών 14.659 άξίας Αρχ. 3.928.225.40 και παρήγαγε ούτω συνολικόν ποσότητα μετουσιωμένου (αλτιτισιού) εκ κιλών 3.116.816 άξίας 52.002.464.20 Αρχ. ήτοι κόστους κατά κιλόν δραχμών 16,58 ως ακολούθως :

Οίν/μα 93 ^ο βαθμών κιλά	2.968.658	Αρχ. 40.392.558.80
Μετουσιωτικά	148.518	3.928.225.40
	3.117.176	44.320.784.20
Μεΐον μικροδιαφορδ βαθμών	360	
Σύν φθρα μετουσίωσεως		7.681.680.--
Συνολική : κιλά	3.116.816	Αρχ. 52.002.464.20

Τήν εις μετουσιωμένον οίνόπνευμα απόδοσιν του καθαρού τούτου καθάρισεν τό Ρ.Χ.Κ. διδ μαθηματικών συντελεστών (ήτοι διδ μετατροπής του άνυδρου εις ένυδρον Χ (έκί) τόν συντελεστήν 116.735 λόγω του μειωμένου βαθμού τών μετουσιωτικών).

Βάσει τῶν παραδειγμένων ὑπολογισμῶν τούτων κατὰ τὴν μετουσίωσιν, ἡ ἀπόδοσις ὑστέρησε κατὰ 5.599 κιλά 93^{ος} βαθμῶν, ἅτινα τὸ ἐργοστάσιον ὑπολογίζει εἰς φόραν. Τὸ ἔλλειμμα τούτου ἀνερχόμενον εἰς 1/6% περίπου, θεωρούμενον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὡς φόρα δὲν ἐνέχει σημασίαν τινά.-

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ὑπέκρινεν εἰς τὴν ἀντίληψίν μου εἶναι ὅτι ἡ συνάδελφος Βιομηχανία Β.Ε.Σ.Ο. ἐπέτυχεν κατὰ τὴν μετουσίωσιν πλεόνασμα ἀντιστοιχῶν πρὸς 1.15% (ἐν καὶ δέκα πέντε τοῖς ἑκατόν) ὑπερπλεόνον κατὰ τὰς πληροφορίες μας καὶ εἰς τὴν ἐπιστημὴν τῶν τεχνικῶν ἐπιβλεψῶν.-

Βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων τῆς Β.Ε.Σ.Ο. ἡ δὲ ἔδη νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ Βταιρία πλεόνασμα φασιστικῶν γόρων τῶν 35.000 χιλ/μῶν εἰς ἃ ἐδὴν προσθέσωμεν καὶ τὴν ἐκ 5.599 κιλῶν φόραν μᾶς δίδεται ὁ ἀριθμὸς τῶν 40.000 χιλ/μῶν ἀντιστοιχούντων εἰς τὸ σφαιρὸν ποσὸν τῶν 700.000 Ἀρχ. ὅπερ ὅσον νὰ θεωρηθῇ ὡς διαφυγόν κέρδος τῆς Βταιρίας.-

Γενικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς παραγωγῆς

Ἡ κατὰ μῆνα παραγωγή τοῦ ἐργοστασίου ἔχει ὡς ἀκολουθῶς κατὰ τὰ ἔτη 1937 καὶ 1938 καὶ τοὺς δύο μῆνας τοῦ 1939 εἰς κιλά ἐνδρόου οἴν/τος :

Μ ἡ ν ε ς	1 9 3 7	1 9 3 8	1 9 3 9
Ἰανουάριος	264.061	296.351	356.818
Φεβρουάριος	176.222	450.244	405.230
Μάρτιος	336.576	485.562	190.000
Ἀπρίλιος	498.898	400.922	
Μάϊος	521.691	603.929	
Ἰούνιος	590.613	476.076	
Ἰουλίος	523.540	511.335	
Αὐγουστὸς	301.131	391.053	
Σεπτέμβριος	ἀνακαινίστις	273.098	
Ὀκτώβριος	486.768	394.579	
Νοέμβριος	623.396	429.127	
Δεκέμβριος	570.619	477.454	
	4.892.514	5.189.729	952.048

Ὅς εἶναι γνωστὸν τὸ ἐργοστάσιον ΚΡΟΝΟΣ ἤρξατο ἀναδιοργανοῦμενον κατὰ Μάρτιον τοῦ 1937 κατὰ δὲ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἴδου ἔτους ἔπριν κλειστὸν πλεόν τοῦ μηνὸς διὰ τὰς ἀπαραιτήτους ἀνακαινίσεις καὶ συμπληρώσεις τῶν ἐγκαταστάσεών του.-

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ἐμφαίνεται ὅτι τὸ ἐργοστάσιον μετὰ τὰς ἀνακαινίσεις καὶ συμπληρώσεις ἐπέτυχεν κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1937 τὸ ΜΑΧΙΜΟΥΜ περίπου τῆς ἀποδόσεώς του ἢτοι 560 τόννους κατὰ μέσον ὄρον μηνιαίως ἀντιστοιχούντας εἰς 6.720 τόννους ἑτησίως.-

.....

Ἐν τῇ ἐρευνῇ ὅμως τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἐργοστασίου κατὰ τὸ 1938-διαγράφεται σοβαράτατη μείωσις τῆς ἀποδόσεως τῶν ἐγκαταστάσεων.-

Ὅτι ἡ μέση ἀπόδοσις τοῦ ἐργοστασίου κατῆλθεν κατὰ τὸ 1938 εἰς 432 τόννους κατὰ μῆνα, βαίνουσα διαρκῶς μειουμένη ὡστε κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1939 ἡ μέση παραγωγή κατὰ μῆνα ν' ἀνέληθαι εἰς 317 τόννους.-

Ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐτους 1938 ἐμφαίνεται ὅτι τὸ ἐργοστάσιον βιομηχανοποίησαν κατὰ τὸν μῆνα καίον 1938 μέλασαν ἀπέδωσαν 603.929 χιλ/μα σιν/τος, ἐξ οὗ διαπιστοῦνται τὰ ὅρια τῆς εἰς ἀπόδοσιν δυναμικότητος τῶν ἐγκαταστάσεων. Συνεπῶς ἐν ληθοῦσι ὑπ' ὄψιν, ὅτι με παραγωγήν 400 περίπου τόννων κατὰ μῆνα καὶ με τὰς συνθήκας τῆς διαχειρίσεως τοῦ 1938 καὶ με πρώτην ὕλην κυρίως μέλασαν τὰ ἐξοδα βιομηχανοποιήσεως κυμαίνονται γύρω τῶν συντελεστῶν τῆς διατιμῆσεως, εὐλόγητον εἶναι ὅτι ἐπιτυγχανομένης τῆς κατ' ἀνάστασιν ὀρίων ἀποδόσεως τοῦ ἐργοστασίου τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς θὰ κατέληθαι εἰς σημεῖον ὡστε νὰ ἀφίηθαι σοβαρὰς ὠφελείας εἰς τὴν ἐπιχείρησιν.-

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι κατὰ τὴν κατεργασίαν τῆς μελάσεως συνητήθησαν κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐδικῶν δυσχέρειαί κατὰ τὴν βιομηχανοποίησιν, ἐτι δὲ ἡ ἀπόσταξις αὐτῆς ἐγένετο εἰς χαμηλοτέρους βαθμοὺς ἀπὸ τὴν τῆς σταθίδος, ἀλλ' εἶναι ἐτι ἀληθέστερον ὅτι ἐργοστάσιον διακρίβωσις ὁ ΠΟΛΙΟΣ τελείως ἀνακαινισθέν προσφάτως με ἐπιτελεῖται χρητικῶν καὶ με ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα, με τεραστίας ἀποθήκας μελάσεως καὶ με ἀφθονίαν παντὸς μέσου, δὲν δικαιολογεῖται ἄλλως - κατὰ τοὺς εἰδικούς - τὴν τοιαύτην μείωσιν τῆς παραγωγῆς.-

Ὁ γράφων φρονεῖ ὅτι ἡ κρίσις ἐπὶ τῶν βασικῶν αἰτιῶν τῆς μείωσεως τῆς ἀποδόσεως τοῦ ἐργοστασίου διαφεύγει τῆς ἀρροδιότητος του, εἰσὶ τὸν τοῖς ἄλλοις γεννῶνται καὶ τεχνικὰ ζητήματα εἰς ἃ δὲν δύναται νὰ ὑπεισέλθῃ.-

Γενοῦνται ὅμως ἐξ ἀντιθέτου ἀπαρτίβωσιν τοῦ ἡ ἀναφέρει εἰς τὴν Σ/σὴν-Διοίκησιν του, ὅτι κατὰ τὴν ἐρευνῶν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ πρὸ δεκαήμερου, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν λόγων εἰς οὓς ὀφείλεται ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀγούστου τοῦ 1938 καὶ ἐντεῦθεν μείωσις τῆς παραγωγῆς, ἡτις ἐνετάθη κατὰ πόλιν καὶ κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τοῦ 1939, ἐλάβεν τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ ἐργοστασίου, -ὅτι ὁ σπουδαιότερος λόγος τῆς μείωσεως τῆς παραγωγῆς ὀφείλετο εἰς τὴν ἀπόμηνον παρατηρούμενην συνεχῆ δυσχέρειαν ὡς πρὸς τὴν προμηθεῖαν πρώτων ὕλων, πράγμα τὸ ὁποῖον τὸ μὲν παρεκάλυψε εἰς μέγα βαθμὸν τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ἐργοστασίου, τὸ δὲ ἐξ ἀντιθέτου ἐδημιούργη ὑπερβολικὰ ἐξοδα εἰς βάρος τῆς βιομηχανοποιήσεως τοῦ σιν/τος.-

Σημειώτέον ὅτι, ὅτε κατὰ τὴν 1ην Μαρτίου ἐ.ε. ἐπεσκέφθη τὸ ἐργοστάσιον εὐρον αὐτὸ μὴ λειτουργοῦν ἀπὸ τινων ἡμετῶν καὶ στερούμενον παντελῶς πρώτης ὕλης, ἐπετεύχθη δὲ ἡ ἐκαναλειτουργία τοῦτου μόλις τὴν 16ην Μαρτίου ἐ.ε.-

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΟΕΛΙΚΟΝ ΤΗΣ Α.Ε. ΟΙΝΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΝΟΝ ΙΑΡΑΚΗΡΩΣΙΩΝ ΕΜΠΛΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Α ο ρ α ρ α σ η ο ς	Κοινη Οελικη	Υπολοιπων τη 28.3.39	Υ φ ε ρ τ ε ρ η ε ς α ι	Α σ φ ε λ ε ι α ι
ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ ΛΟΓ/ΛΟΓΟΙ ΤΗ ΤΡΟΣΗΤΗ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ	46.500.000.-	42.230.000.-	B: Υποθηκη (Α' ύπερ ΕΛΛΗΝΙΚ ΜΗΛΙΚ 61d 6, 58.000.-/-) επί εξαγορασθεν (ΚΡΕΜΟΣ - ΔΕΥΤΕ - ΗΟΕ - ΑΡΕΘΟΥ - ΣΑ - ΠΛΑΝΟΒΑ) έκτακτης εως ελε	Αρχ. 76.000.000.-
ΤΡΟΣΗΤΗ	7.500.000.- 2.500.000.-	9.742.000.-		
ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ ΛΟΓ/ΛΟΓΟΙ ΤΗ ΤΡΟΚΑΡΑΔ. ΕΣΟΤΕΡΙΚΟΙ	6.000.000.-	5.530.000.-	A: Υποθηκη επί εξαγορασθεν ΜΕΓΟΝΗΣ - ΠΑΡΑΓΟΥ επί- ημε των ελε	8.000.000.-
			Ενέχυρον επί 14.390 βαρελίων	9.040.000.-
			Επί άκραιφθεν Α.Σ. ΒΑΚΧΟΙ τη 28.3.39	17.000.000.-
			Ενέχυρα φορτωτικων γφρα :	6.000.000.-
			Ενέχυρα ολων τη 31.12.38	2.600.000.-
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΑΙ ΜΙΣΘΟΛΑΙ			Ανευ καταψηματοσ (καπακονουθενται σενωδσ κατ' τδν επ τη Πραξηγ Υκαλφθων τησ Πενικησ Τραπεζησ)	6.900.000.-
a) Υποδ τδν Α.Σ.Ο. 61d σποδτην 6μην	9.000.000.-	11.962.000.-	Ανευ οδστωστικησ σηματοσ	4.100.000.-
β) Υποδ τρ' τσουσ σποδ εκκαλφσται δωραδωρατικων 6ατωσθεν	9.500.000.-	6.188.000.-		
ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ ΤΗ ΤΡΕΧΥΤΗ ΕΠΙΤΡΕΦΜΑΤΩΝ			α) Ολοι νεωσ εσοβετασ τη 31.12.1938	
	81.000.000.-	82.60.000.-	β) Βαλανθια	145.640.000.-

Εν Ηεσπερεσ τη 29η Ιαρυτου 1939

Εν Αθήναις τῆ 29ῃ Μαρτίου 1939

Γνώμη τοῦ παρὰ τῆ Ἑταιρίας

Ἐντεταλμένου Συμβούλου κ. Ἐδρ. Παπανικολάου ἐπὶ τῶν ἀποτε-
λεσμάτων τῆς χρήσεως 1938, τῶν προβλέψεων ἐπὶ τῆς τρεχούσης
χρήσεως 1939 καὶ τῆς ἀκολουθητέας τακτικῆς παρὰ τῆς Τραπέζης
ἐναντι τῆς Ἑταιρίας.

Α) Ἀποτελέσματα Χρήσεως 1938

Τὴν ἐπὶ τούτων ὡς ἀνωτέρω ἔκθεσιν τοῦ κ. Γαβρίη συνταχθεῖ-
σαν κατὰ τὴν ἐξοχιστικὴν καὶ συστηματικὴν τῶν βιβλίων καὶ ἄλλων
παρὰ τῆ Ἑταιρίας στοιχείων, τὴν ὁποίαν κατηκολούθησα καὶ ἐγὼ προση-
μικῶς, ἀποδέχονται ὡς ὀρθῶς ἔχουσαν καὶ ἀπεικονίζουσαν τὰ ἀκριβῆ ἀκο-
τελέσματα τῆς χρήσεως 1938 καὶ τὴν δέουσαν λογιστικὴν τούτων ἐμφάνι-
σιν.

Τὰ ἐν λόγῳ ἀποτελέσματα δὲν εὐρίσκωμεν βεβαίως ἱκανοποιη-
τικά, ἐφ' ὅσον διὰ τούτων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνωσιν κλήρωσι ἀν-
ναγκαῖαι ἀποσβέσεις καὶ νὰ ἀκοιμήν τι ἔστω καὶ διὰ μικρὸν μέρος
εἰς τοὺς Μετόχους.

Τὰ κενήρα πάντα ἀποτελέσματα φερίονται κατὰ τὴν γνώμην
μου εἰς τοὺς κάτωθι κυρίως λόγους :

1) Τὸ ἐργαστήσιον ΚΡΟΝΟΣ ὁκλιθὲν ἀπὸ τῆς χρηματοδοτήσεως
τῆς Τραπέζης διὰ τῶν δεουσῶν μηχανικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ κέραν ἐπὶ
τῶν ἀπὸ τοῦ συνταχθέντος βιομηχανικοῦ προγράμματος προβλεπομένων
ἐγκαταστάσεων (τὸ πρόγραμμα προέβλεπε διὰ τὸν ΚΡΟΝΟΣ καὶ ΔΕΥΙΔΑ
Ἀρχ. 6.740.000.-, ἐνῶ ἐδαπανήθησαν μέχρι σήμερον Ἀρχ. 16.000.000.-)
δὲν κατήγαγεν ἑλλείψει τεχνικῆς ἐπιβλέψεως κατὰ τὸ ἔτος 1938 ὅ,τι

ήδυνάτο να παράγει εις ποσότητα οίνου κνεύματος, άφού καί τό πρός τόν σκοπόν τής αβξήσεως τής παραγωγής μετακομισθέν έκ Πατρών άποστακτικόν μηχάνημα δέν έχρησιμοποήθη.-

2) Η διάθεσις τής παραχθείσης ποσότητος οίνου κνεύματος έγινετο κατά κατηγορίας μη εύνοούσας πλήρως τήν Έταιρίαν. Ούτω έγινετο χρήσις πολλού οίνου/τος άναρίξεως, όπερ δέν προσκορρίζει όφελειαν εις τήν Έταιρίαν.-

3) Δέν καταρθέθη εις τούς όμω τής διατιμήσεως του Γενικού Χημέου του Κράτους εδρέας μάλλον ύπολογιζόμενους συντελεστές τής βιομηχανοποιήσεως, να έπιτευχθή μείωσις τούτων κατά τήν βιομηχανοποίησιν, ήτις, ός εικόε, όά ήβξανε τός όφελείας τής Έταιρίας. Τούτο άποδοτέον εις τήν έλλειψιν φειδοός έν τή διαχειρίσει τών συνιστώμετων τήν διατήρησιν στοιχείων καί τήν έλλειψιν τεχνικής καί οικονομικής έπιβλέψεως.-

Διά τήν έλλειψιν τής τοιαύτης έπιβλέψεως όά έδω να προσέσω ότι άφ' ής έκ τής χρηματοδοτήσεως τής Τραπεζής παρακολουούμεν τά τής Έταιρίας, έσημείωσαμεν άρκετάς άποτυχίας έν τή μηχανική μελέτη τών έγκαταστάσεων (έξηραντήριον θεψικόν, άντιαφριστικόν μηχάνημα) καί εις έπίμετρον έχομεν καί τήν γενομένην υπέρβασιν τών δαπανών τών νέων μηχανικών έγκαταστάσεων κατά Αρχ. 9.250.000.-

4) Τό έργοστάσιον Δεψικόν, τεθέν έν λειτουργία κατά τούς τελευταίους μήνας του έτους 1938 καρά τός άρχικάς προβλέψεις περί ταχυτέρας ένάρξεως τής λειτουργίας του, καί με κόστος πρώτης όλης άκριβόν, δέν ήδυνήθη να άποδώσθ κέρδος τι, άλλα τούναντίον τήν έν τή έκθέσει του κ. Γαρθίκη σημειουμένην ζημίαν έκ Αρχ. 347.154.45 άφού έδμηουργήθησαν καί άλλα έξοδα μη προβλεπόμενα τά όποία χαρακτηρίζομεν έν τή "Ισολογισμώ ός έξοδα ίδρύσεως καί όργανώσεως.-

....

Είς τό συνημμένον έν τή έκθέσει τοῦ κ. Γαρόζκη ἐμπιστευ-
τικόν σημείωμα, ἀναφέρεται τό ἐκ τῆς βιομηχανοποιήσεως τῆς μελέσεως
ἐπιφανίζομενον περίσσευμα πρώτης ὕλης κατά τήν χρῆσιν ταύτην.-

Β) Προβλέψεις ἐπί τῆς χρήσεως 1939

Ἰκόν τό ἄνω δεδομένα τ' ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως 1938 δέν
δύναται νά ληφθῶσιν ὡς κριτήριον διὰ τήν δυναμικότητα τῆς Ἑταιρίας.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἔτους 1939 ἀπηλλαγμένη, ὡς ἐλπίζομεν, τῶν
ἐμφανισθέντων κατά τήν χρῆσιν 1938, ὡς ἀνωτέρω, μειονεκτημάτων καί
ἀπό ὁμαλῆς συνθήκας διεξερχομένη, πιστεύομεν ὅτι θά ἀποδώσῃ εἰς τήν
Ἑταιρίαν περισσότερα μέχρι σημείου ὥστε καί τό κεφάλαιον νά τύχῃ
ικανοποιήσεως, καί θά ἡδύσῃ ἱκανός ἀποδείξει περί τοῦ μέχρι ποσού
σημείου ἐξικνεῖται ἡ δυναμικότης τῆς Ἑταιρίας.-

Ἄς σημειωθῇ ὅτι ἀπό τοῦ ἔτους 1940 θά ἐκλετῆν ἡ ἀπό τοῦ
ἔτους 1937 καί ἐπί 3 ἔτη γιγνομένη ἀφαίρεσις ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων
κονδυλίου ἐκ Ἀρχ. 1.769.265.- ἔτησίως πρός ἀπόφρασιν τῆς προκυψάσης
διαφορᾶς ἐκ τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ εἰς συνάλλαγμα δανείου τῆς
Hellenic & General Trust Ltd τοῦ Λονδίνου.-

Γ.) Τηρητέα τακτική τῆς Τραπεζῆς ἐναντι τῆς Ἑταιρίας

Ἰκόν τῆς ὡς ἄνω συνθήκας φρονούμεν ὅτι ἡ ἐνδεικνυομένη τα-
κτική τῆς Τραπεζῆς εἶναι νά ἐξακολουθήσῃ παρέχουσα μέχρι τοῦ τέλους
τῆς χρήσεως 1939 πρός τήν Ἑταιρίαν τήν ὀλικήν καί ἠθικήν συνδρομήν
της, ὡς ἀπό τῆς χρηματοδοτήσεως καί ἐντεῦθεν, μὴ δεχομένη οὐδεμίαν
νέαν ἀκινήτοποίησιν κεφαλαίου, καί παρακολουθοῦσα στενότερα καί
ἐλέγχουσα τήν διαχείρησιν τῶν οικονομικῶν καί τήν κατεῦθεν τῆς
ἐν γένει ἐργασίας τῆς Ἑταιρίας.-

Παράλληλως θά εἴδῃ νά ἐκιδιωθῇ εὐρυτέτη συνεννόησις μετὰ
τῆς ὁμοειδοῦς Ἑταιρίας Ὄνων καί Οἰκογενειῶν, φέρουσα καί μέχρι
συγχωνεύσεως τῶν δύο Ἑταιριῶν, ἐπί τῆ τέλει τῆς ἀντιμετωπύσεως τῶν

...

ζητημάτων τα όποια θα προκύψουν κατά την μετ'δύλινον (θέρως 1940)
λήξιν της διδ της 'Εταιρίας ΒΑΚΧΟΣ κοινοπραξίας των διαφόρων έρσειδών
'Εταιριών, κατ' της καλλιτέρας εξελίξεως της τύχης της 'Εταιρίας
Οίνου κνευρατοκοίνας.-

Μετδ σεβασμού

(Υπογραφή) Ερ. Παπανικολάου

Ἐν Πειραιεῖ, τῇ 31ῃ Ἰουλίου 1939

Ε.Μ.Η.Ι.Ε.Τ.Ε.Υ.Τ.Ι.Κ.Η

Κύριον ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΚΟΡΙΖΗΝ

Διοικητὴν Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος

ΑΘΗΝΑΣ

Κύριε Διοικητῆ,

Ἀνόνημος Ἑταιρία Οἰνοπνευματοποιίας

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω ὑμῖν κατω-
τέρω σύντομον ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἐν ἐπικεφαλίδι
Ἑταιρίας, ἣς τὴν χρηματοδότησιν ἀνέλαβεν ἡ ἡμετέρα Τράπεζα
ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937.-

Α. Ἱστορικὸν Χρηματοδοτήσεως

Αἱ ἐργασίαι τῆς ἐν λόγῳ Ἑταιρίας ἔβαινον
ἀπὸ τοῦ ἔτους 1930 μὲ βραδύν ρυθμὸν καὶ μὲ ἀποτελέσματα πε-
νιχρὰ μὴ ἱκανοποιούντα οὐδὲν τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον.-

Μία ὁμὰς συγκροτηθεῖσα ἐκ τῶν σοβαρωτέρων
μετόχων καὶ πιστεύουσα ὅτι ἡ Ἑταιρία συμπληρουμένη εἰς τὰς
ἐγκαταστάσεις τῆς καὶ γενικῶς βελτιουμένη εἰς τὴν διαχειρί-
σιν τῆς ἐργασίας εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀποδώσῃ ἐκωφελῶς ἐσκε-
φθῆ ὅτι τοῦτο θὰ ἐπετυγχάνετο ἂν ἐτόχωνεν ἡ Ἑταιρία τῆς
οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως σοβαροῦ Τραπεζιτικοῦ Ὄργανισμοῦ διὰ
τὴν βελτίωσιν τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τὸ ἀνάγκαιον κεφάλαιον
κινήσεως.-

Ἡ ἐν λόγῳ ὁμὰς ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς
Ἐθνικῆς Τραπέζης (διὰ τοῦ κ. Κ. Ἀρλιώτη) καὶ ἐκφράσκειν
εἰς αὐτὴν τὴν κατάρτησιν τῆς ὑφισταμένης δίκης διὰ τὴν δραχ-
μοποίησιν τοῦ Βιομηχανικοῦ δανείου τοῦ συναφθέντος μετὰ τῆς
Hellenic & General Trust Ltd. τοῦ Λονδίνου, ὑπὸ τὸν ὄρον
ὅτι ἡ Τράπεζα θὰ ἐνίσχυε πιστωτικῶς τὴν Ἑταιρίαν πρὸς ὁλο-
κλήρωσιν τοῦ βιομηχανικοῦ προγράμματός της.-

Ἐπιτευχθείσης συμφωνίας ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω
σημείου συνεκλήθη ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας ἑκτακτος Γενικὴ
Συνέλευσις τῶν μετόχων διὰ τὴν 15ην Φεβρουαρίου 1937, καθ'
ἣν ἡ τότε Διοίκησις τῆς Ἑταιρίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ
κ. Κ. Ζαρίφη, ἀντικατεστάθη ὑπὸ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου
ἀποτελεσθέντος ἐκ τῶν σοβαρωτέρων μετόχων, οἵτινες εἶχον
προέλθει εἰς τὰς συνεννοήσεις μετὰ τῆς Τραπέζης καὶ εἰς τὸ
Συμβούλιον τοῦτο μετέσχον καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Τραπέζης.-

.....

Αποτελέσθη ούτω Συμβούλιον έκ τῶν κάτωθι :

- 1) ΚΑΡ. ΑΡΑΪΩΤΗ, Πρόεδρος
- 2) ΚΩΝ. ΔΙΑΣΜΗΤΙ, Ἀντιπρόεδρος
- 3) ΒΡ.Σ. ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣΤΟΥΧΑΟΥ, Γεν. Διευθυντοῦ
- 4) ΓΥΑΙΤ. ΚΑΛΕΛΕΑ, Ἐντεταλμένου Συμβούλου
- 5) Γ.ΣΠΡ. ΚΑΝΟΝΙΩΤΗ, Συμβούλου Παρατηρητοῦ
- 6) ΚΩΝ. ΚΑΛΑΜΑΡΗ, 7) ΚΩΤΗΡ. ΠΙΛΕΣΙΑΚΗ ΓΑΟΥ, 8) ΚΩΝ. ΠΙΛΕΣΙΑΔΟΥ,
- 9) ΚΡ. ΚΑΛΕΛΙΔΟΥ, 10) ΚΩΝ. ΚΑΔΡΑΒΟΥΧΑΟΥ - ΠΥΛΑΙΩΝΑΝ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἑνα Συνέλευσιν τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1937, ἐδόθη εἰς τὸ Διοικητικόν Συμβούλιον ἔξουσιοδότησις ὅπως διακανονίσῃ τὴν ἐκ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς καὶ διὰ λογαριασμοῦ τῆς Hellenic Trust ἐκκρεμοῦσαν ὑπόθεσιν ἐν σχέσει μετὰ τὴν δραχμοκοίτησιν τοῦ ἐκ 2.000.000.-/- ἰομηχανικοῦ δανείου.-

Ἡ ἐν λόγω ὑπόθεσις τῶν μετόχων εἶχε δεσμευθῆ καὶ δι' ὑποσχέσεως πρὸς τὴν Τραπεζὴν. ὅτι αἱ μετοχαὶ αὐτῶν ἦσαν τότε κύριοι, εἰς τὸν ὅρον κατὰ τινὰ τρόπον βλοομενος εἰς τρόπον ὡστε ἡ πλειοψηφία νὰ μείνῃ ἀνιδιόκτητος ἐναντι τῆς μετὰ τῆς Τραπεζῆς συμφωνίας.-

Ἐκτελεστικῆς εἰσεως οὔτω τῆς ἑπομένης ταύτης καὶ κατὰ τὴν σχετικῆς μελέτης τῆς πρὸς τὴν ἰομηχανικῶν δανείων τοῦ Ε. Π. Γραμματείας τῆς Τραπεζῆς μας, ἐνεκρίθη κατὰ τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς, ἡ χρηματοδότησις τῆς ἑταιρίας οἰδ τῶν κάτωθι πιστώσεων κατὰ τὸ ἑπιματι Πελοποννήσου κατ' ἐπιθυμίαν τῆς ἑταιρίας :

- 1) Δι' ἀνοικτοῦ ἁ/μοῦ ἐπὶ προσωπικῆ ἀσφαλείᾳ Δρχ. 46.500.000.-
  - 2) Διὰ προεξοφλήσεως Ἐμπορικῶν ἁρρηματιῶν " 10.000.000.-
  - 3) Διὰ προκαταβολῶν ἐπὶ ὀρθωτικῶν ἑξωτερικοῦ " 6.000.000.-
- Δρχ. 62.500.000.-

Πρὸς ἀσφάλειαν τῶν πιστώσεων τούτων ἐλήφθη ὑποθήκη ἐπὶ τῶν ἐν γένει ἐγκαταστάσεων τῆς ἑταιρίας ἐκτιμωμένων εἰς Δρχ. 92.000.000.- καὶ ἐνέχυρον ἐπὶ ἐμπορευμάτων, βαρελίων, πρῶτων ὑλῶν καὶ ἀπαιτήσεων τῆς ἑταιρίας κατὰ τῆς ἑταιρίας Ε.Μ.Χ.Σ. δι' ἧς διοχετεύεται εἰς τὴν ἀγορὰν τὸ παραγόμενον ἐμπόρευμα (οἶνόπνευμα) τῆς ἑταιρίας, ἀξίας ὡς ἑγγίστα Δρχ. 52.000.000.-

Τῶν ὡς ἄνω ὑποθηκῶν εἰς προηγουμένον ὑποθήκη ὑπὲρ Hellenic Trust διὰ 2.600.000.-/- καὶ ἑτέρα ὑπὲρ Α.Σ.Ο. διὰ ὑπολειπόμενον τότε ποσόν Δρχ. 4.608.760.-

Εν συνεχεία κατά Ιανουάριον 1938 ένεκρίθη χορήγησης εγγυητικών επιστολών προς τόν Α.Σ.Ο. μέχρι δραχμών 9.000.000.- διδ' προμήθειαν πρώτης ύλης, και κατά Σεπτέμβριον 1938 πιστώσις Δρχ. 9.500.000.- επ' ένεύρω της αγοραζομένης πρώτης ύλης (άμπελιτών και βαλανιδιών).-

Εκ των εγκριθεϊσών πιστώσεων μέρος διετέθη διδ' τήν έξοφλησίν ύφισταμένου καρδ. τῶ Κεντρικῶ Κ/ματι δανείου της 'Εταιρίας εκ 15.000.-/- προς τακτοποιησίν της καθυστερήσεως τοῦ βιομηχανικοῦ δανείου, προς έξοφλησιν άμέσων ύποχρεώσεων της 'Εταιρίας προς τρίτους και Α.Σ.Ο. και τῶ ύπόλοιπον χρησιμοποίηθη δι' αγοράν πρώτης ύλης, εκτισκευάς και νέας εγκαταστάσεις. Εν τῶ προϋπολογισμῶ των δαπανῶν διδ' της εγκαταστάσεως ελαβάνετο ὡς ὄψιν ὁ πλήρης ἀνακαινισμός και επαναλειτουργία τοῦ εργοστασίου ΔΕΥΙΣ, ὡς και ἡ ολοκληρωσις διδ' συγχρονισμένων μηχανικῶν εγκαταστάσεων τοῦ έξοκλιμοῦ τοῦ εργοστασίου Οίνοπνευματοποιίας ΚΡΟΝΟΣ.-

Β' Διοίκησις της 'Εταιρίας

Τῶ προελθόν εκ της Συνελεύσεως της 15ης Φεβρουαρίου 1937 ὡς ἄνω Συμβούλιον, παρέμεινε συμπαγές μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου ἰδίου έτους, ὅσπερ κατάκιν ἀναφυσισῶν διαφανιῶν ἐν τῇ Διευθύνσει της 'Εταιρίας ἀπεχώρησε τοῦ Συμβουλίου ὁ Σύμβουλος και ἔμμισθος Τεχνικός Παρατηρητής κ. Εἰσπρ. Γαλόπουλος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ὁποίου ἐν τῶ Συμβουλίῳ ἐξελέγη, εγκρίσει της Διοικήσεως της Τραπεζης, ὁ ὑποφαινόμενος προς τόν σκοπόν ὡς ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ Συμβουλίῳ και τῶ χρηματοδοτοῦν Ὑποκατάστημα.-

Κατά τῶ έτος 1938 και δὴ ἀπὸ τοῦ Μαΐου τοῦ έτους τούτου, ἤρχισαν νά ἀναφαίνονται ἐν τῇ Διοικήσει της 'Εταιρίας νέφη σκιάζοντα τήν σύμφοιαν τῶν παρακαθημένων ἐν τῶ Συμβουλίῳ της 'Εταιρίας, και ἰδιαίτερος ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ Γεν. Διευθυντής κ. Βρ. Παπαγιαννοπούλος ἐκλήθη ν' ἀντιπροσωπεύη τὰ συμφέροντα τῶν αὐτῶν μέ τήν Οίνοπνευματοποιίαν κυριωτέρων Μετόχων καρδ' τῇ Βιομ. 'Εταιρίᾳ Β.Ι.Ο. μέ τήν έξουσίαν τοῦ Προέδρου και Γεν. Διευθυντοῦ αὐτῆς.-

Ἡ ἀντίθεσις τοῦ κ. Παπαγιαννοπούλου προς τόν Ἐντεταλμένον Σύμβουλον κ. Μπέσσαν, ἐξεδηλώθη ἐντονατέρα κατά Σεπτέμβριον 1938 και εἰς τήν διένεξιν αὐτήν δέν ἔμειναν ἀμέτοχοι και οἱ ἐν τῶ Συμβουλίῳ μέτοχοι της 'Εταιρίας και οὕτω διεσκόπη ἡ μετοχική σύνθεσις εἰς δύο παρατάξεις, ἡς ἡ μία ἐπέλει ὑπὸ τόν κ. Παπαγιαννοπούλον και ἡ ἕτερα ὑπὸ τόν κ. Μπέσσαν, μεθ' ἧς συνέπραξε και συνέδεσε τήν τυχῶν του και ὁ Τεχνικός ἔμμισθος Διευθυντής κ. Ζ. Βαρβακούλας.-

Ἀποτέλεσμα της διαμάχης ταύτης, ἦτις και ἐκί τῶν πραγμάτων της 'Εταιρίας ἐπέδρασεν ἐπιβλαβῶς, ἦτο ἡ κατά τῶ τέλος Φεβρουαρίου 1939 ἀποχώρησις εκ τοῦ Συμβουλίου της 'Εταιρίας τοῦ Ἐντεταλμένου Συμβούλου κ. Μπέσσα και τῶν Συμβούλων κ.κ. Ἀνδρεοπούλου, Κονταρτῶν και Διδάμη, οἱ τινες ἄλλοι πρὶν και ἄλλοι μετὰ ταῦτα ἀνεξενώθησαν τῶν Μετοχῶν τῶν διδ' τῶς ὁμοίας, ὡς ἀνωτέρω προαναφέρθη εἶχον δώσει ὑπόσχεσιν προς τήν Τρῶπεζαν ὅτι θά ἐτήρουν δεσμευμένας προς διατήρησιν της μετοχικής συνθέσεως.-

....

Λόγω τού δημιουργηθέντος ούτω σφάλου εκπροσώπων τὰ αποτελέσματα τῆς ἐργασίας τῆς Ἑταιρίας καὶ ἐκτιθεμένων οὕτω τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς, ἐκλήθη ὡς Ἐντεταλμένος Σύμβουλος εἰς τὴν διαχείρησιν τῶν Ἑταιρικών πραγμάτων ἀπὸ 3 Μαρτίου ἐ.ε., κατὰ τὴν ἐγκρίσεως τοῦ κ. Διοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς μας. Ἐκ παράλληλου ὁ παρὰ τῆ Ἑταιρία τεταγμένος ἐλεγκτής, λογιστὴς τοῦ Ὑπ/ματος κ. Π. Γαρθίκης, ἀνελάβεν οὐσιαστικώτερα καθήκοντα προληπτικοῦ ἐλέγχου καὶ κατὰ πάντα παρακολούθησας τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρίας.-

Οὕτω τὸ Συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας, δεχθὲν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τὴν παραίτησιν τοῦ κ. Κ. Ἀρλιώτη ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Προέδρου τοῦ Δ. Συμβουλίου, ἔχει σήμερον ὡς ἑξῆς :

- 1) ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΑΚΑΡΗΣ, Πρόεδρος
- 2) ΣΩΤΗΡ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ἀντιπρόεδρος
- 3) ΒΡ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Γεν. Διευθυντής
- 4) ΝΥΡ. ΣΑΤΑΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ἐντεταλμένος Σύμβουλος
- 5) ΚΑΡ. ΑΡΑΙΩΤΗΣ, 6) ΧΡ. ΑΔΑΜΙΔΗΣ, 7) ΜΙΑΤ. ΠΟΥΡΗΣ, 8) ΒΑΣ. ΤΣΟΥΡΙΑΝΗΣ, 9) Ν. ΚΟΛΙΤΣΗΣ, 10) Δ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΠΟΥΛΟΣ καὶ 11) Σ. ΚΡΙΕΖΗΣ - ΨΥΧΟΥΛΟΙ.-

Ἡ καθῆκον τῆς χρηματοδοτήσεως διερμειτρος καὶ ἀρχὴ ἀξιοδοτίας ὡς πρός τὴν τύχην τῆς Ἑταιρίας, ἢ μετὰ ταῦτα ὑχραιμὸς ἐκισκόσεως καὶ τέλος ὁ ἐκ τῶν διενεξέων τῶν Μετόχων ἐγερθεὶς σάλος, ἐκέφερον καὶ εἰς τὸ χρηματιστήριον διαταραχὰς ἐν τῇ διαπραγματεύσει τῶν μετοχῶν τῆς Ἑταιρίας καὶ οὐκ ὀλίγοι ἦσαν οἱ ζημιωθέντες ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τοιούτων μετοχῶν καὶ τῶν ζημιῶν ὅν ἐρειναν ἀμέτοχοι οἱ περισσότεροι ἐκ τῆς κροναφερθείσης καὶ κρατούσης ἐν τῇ Ἑταιρίᾳ ὁμάδος μετόχων.-

Σημειοῦμεν τὰς διακυμάνσεις τῆς τιμῆς τῆς μετοχῆς τῆς Ἑταιρίας :

		1937	1938	1939
Ἰανουάριος	Δρχ.	280.-	450.-	300.-
Μάρτιος	"	270.-	500.-	250.-
Μάιος	"	340.-	480.-	220.-
Ἰούλιος	"	450.-	460.-	200.-
Σεπτέμβριος	"	565.-	390.-	
Δεκέμβριος	"	500.-	350.-	

Γ. Ἔργασαι τῆς Ἑταιρίας

Ἐτος 1937. Διὰ τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐβελτιώθησαν τὰ πράγματα τῆς Ἑταιρίας διὰ τῆς ἀρξαμένης ἀνακαινίσεως καὶ βελτιώσεως τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς προμηθείας ἐγκαίρως καὶ ἀφθόνως πρώτης ὕλης, ἐπιτευχθείσης οὕτω μεγαλειτέρας παραγωγῆς ἐν τῷ

....

κλάδω του οίνοκνεύματος. Τα αποτελέσματα της χρήσεως ταύτης ως εμφανίζεται αναλυτικώς εν τῷ συνηρμένῳ Ἴσολογισμῷ τῆς Ἑταιρίας, ἐπέτρεψαν τὴν διανομὴν μερίσματος Δρχ. 20.- κατὰ μετοχὴν.-

Ἔτος 1938. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπερατώθησαν ὅλοσχε (ὥς αἱ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937 ἀρξάμεναι νέαι ἐγκαταστάσεις εἰς τὰ ἐργοστάσια ΚΡΟΝΟΣ καὶ ΔΕΥΤΙΕ ἐν Ἐλευσίῃ. Τὰ αποτελέσματα τῆς χρήσεως ταύτης διὰ λόγους κυρίως ἐλλείψεως τῆς δευτέρας τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐπιβλέψεως, δὲν ἦσαν οἷα ἀνεμόντο καὶ ἀνάλογα πρὸς τὰς δυνατότητας τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὡς ἐν τῷ συνηρμένῳ Ἴσολογισμῷ τῆς χρήσεως 1938 ἐμφαίνεται, διὰ τῶν αποτελεσμάτων τῆς χρήσεως ταύτης δὲν κατέστη δυνατόν νὰ γίνωσι πλήρεις αἱ ἀναγκαῖαι ἀποσβέσεις ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἐργαλείων δι' ἅς μόνον ποσὸν Δρχ. 1.200.000.- ἐπερίσσευσε ἐκ τῆς διαθέσεως τῶν ἀποτελεσμάτων.-

Ἐν τῷ ἔτι μὲν ἀπὸ τῆς ἀκίνητοκτησίας σοβαροῦ ποσοῦ εἰς τὴν ἀνακαίνισιν καὶ τὰς νέας ἐγκαταστάσεις τῶν ἐργοστασίων, δι' ἅς ἐν τῷ συνηρμένῳ βιομηχανικῷ προγράμματι τῆς Ἑταιρίας προέβλεπετο δαπάνη μέχρι 8.000.000.- ἀρχικῶν ἐδαφικῶν ἔδαφομαθῶν 10 ἑκατομμύρια Δραχμῶν καὶ ἀσφαλῶς οὐ μὴ ἀνάλογον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀποδοσὶν καὶ χωρὶς βιομηχανικῆν ἀνάγκην.-

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως ταύτης ποικίς ὁμοίως καὶ ποικίλαι ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν κρατούντων μετόχων ἐσημειώθησαν :

Ὁ νέος ἰντεταρμένος ἄρβουλος κ. Καλέσσας ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ τεχνικοῦ μελοσυντοῦ τῆς Ἑταιρίας κ. Βαλακίου, μελοσυντοῦ προσηγορίας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ἔτους 1937 καὶ πρὶν ἐπιτελεσθῆναι τῆς χρήσεως, ὡς τὰ ἀποτελέσματα δὲν εἶναι ἰκανοποιητικὰ καὶ συνεπὸς οὐδὲν μέρος ἀπὸ τῶν ἀποσβέσεων ἀποδοσῶντα εἰς τὰ ἀποτελέσματα καὶ αἱ εἰσφοροὶ αὗται ἀντιλήψεις μετεφέρθησαν εἰς τὸ χρηματιστήριον, ἐνθα ἐγένετο ἀνάλογα ἀμετάβλητοις ἐν εἰσφορῶν τούτων φημῶν καὶ διαθέσεων.-

Οἱ ἄλλοι ὡς ἄνω κ.κ. Καλέσσας καὶ Βαλακίου, οἵτινες ἦσαν καὶ κύριοι διαχειρισταὶ τῶν Ἑταιρικῶν συμφερόντων κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα δευτερώσει καὶ δι' ἀριθμῶν ἐπὶ τοὺς ὡς ἄνω περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ἰσχυρισμοὺς των, ἐκυκλοφόρησαν ἐνεῦ ἐντολῆς τοῦ Δ. Συμβουλίου, κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς Σεβρουαρίου 1939, ἐνυπόγραφον ἀναλυτικὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως 1938, δι' ἧς ἐνεφανίζον τ' ἀποτελέσματα ταῦτα μειωμένα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τοῦ ἔτους 1937 καὶ ἐν τῇ ὁμοίᾳ ἀρξάντο νὰ διαφαίνηται ἡ τρῶσον τινὴ κακὴ κατάστασις τῆς Ἑταιρίας.-

Ἡ ἐν λόγω ἔκθεσις, ἣς φαίνεται ὅτι ἐξεδόθησαν ἀρκετὰ ἀντίτυπα διὰ πολυγράφου, διενεμήθη πρὸς τὸ Διοικ. Συμβούλιον, ἀλλ' εἶναι ἀναρτισθήτητον ὅτι ἔφθασε καὶ μέχρι Χρηματιστηρίου ἵνα ἐταβῆ ἐκ τούτου ὁ περὶ τὴν Ἑταιρίαν θόρυβος.-

.....

Ἡ ἐν λόγω ἔκθεσις περιήλθεν εἰς γνώσιν τοῦ τότε Διοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς, ὅστις μετέκρινε καὶ μοῦ ἐπέστεισε σχετικὰς πληροφορίας, δούς συνάμα ἐντολὴν ὅπως προβῶμεν εἰς λεπτομερῆ ἔλεγχον καὶ ἐξακριβώσωμεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως.-

Ὁ κατὰ τὴν Ἐταιρίαν Ἐλεγκτὴς - Λογιστὴς τῆς Τραπεζῆς κ. Γ. Γαρδίκης, προέβη τῇ ἐπιβλέψει μου εἰς ἐξονομίστικὴν καὶ συστηματικὴν ἔρευναν τῶν βιβλίων καὶ ἄλλων κατὰ τὴν Ἐταιρίαν στοιχείων, συντάξας ἔκθεσιν πρὸς τὸν κ. Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς, ἐν ἣ ἀκρίβειον τὰ ἀκριβῆ ἀποτελέσματα τῆς χρήσεως 1938, ὡς ταῦτα καὶ ἐν τῷ Ἱστολογισμῷ τῆς Ἐταιρίας ἀργότερον ἀνεγράφωσαν.-

Εἰς τὴν ἐν λόγω ἔκθεσιν τοῦ κ. Γαρδίκου ἐπεσκόναθα καὶ τὴν γνώμην μου ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως 1938, ἐπὶ τῶν προβλέψεων ἐπὶ τῆς χρήσεως 1939 καὶ ἐπὶ τῆς τηρητέας τακτικῆς τῆς Τραπεζῆς ἐναντι τῆς Ἐταιρίας καὶ τῆς γωματευσεως μου ἐκείνης διαβάλλω ὑμῖν συνημένως ἀντίγραφον.-

Μετὰ συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἔκθεσεως ταύτης ὁ Διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς συμφωνῶν μετὰ τὰ γραφόμενά μας, ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὸν διοικουμένον νὰ συνεχίσωμεν τὴν χρηματοδοτήσιν καὶ τὴν συνεργασίαν μας μετὰ τῆς Ἐταιρίας καὶ ἐν τῷ τῆς ἐτοῦς 1939 νὰ ἀνελεθῆ εἰς νέαν συζήτησιν διὰ τὰ πρόγραμμα τῆς Ἐταιρίας.-

Ἐτος 1939. Κατὰ τὴν τρέχουσαν χρῆσιν, τὸ πρῶτον ἐξάρηνον διέπρευσεν λόγω κυρίως τῶν ἐναλλαγῶν ἐν τῇ Διοικήσει καὶ τῶν μεταβολῶν εἰς τὰς Διευθύνσεις τῶν ἐργοστασίων, μετέπειτα βελτιωμένας ἐν τῷ συνόλω τῆς ἐργασίας ἐν συγκρίσει μετὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Οὐχ ἦσαν οὖν τὸ τρέχον ἐξάρηνον κατὰ τὴν ἐνημερωσεως μας εἰς τὰ τῆς Ἐταιρίας, ἀλλὰ καὶ τῆς στενῆς παρακοινοσησεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλωσεως μετὰ κενῆ ἀδυστηρῆς οἰκονομίας καὶ συντηρητικότητος, διολογίζομεν ὅτι ἡ ἀποδόσις εἰς βαθμὸν ὡστε, ἐάν δὲν ἔχωμεν τυχόν Εὐρωπαϊκὰς περιπλοκάς, τὰ ἀποτελέσματα χρήσεως 1939 νὰ ὦσιν ἀνώτερα κατὰ 30 - 40% τῆς χρήσεως 1938, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ ἀνάλογος ἐξυγιάνσις τοῦ ἐργητικοῦ τῆς Ἐταιρίας. Ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτοῦ, εἰς τὸ ὑπὸ κρίσιν ἐξάρηνον θὰ συντελεσθῆ καὶ ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἀρτιωτέρα ὀργανώσις τῆς Ἐταιρίας εἰς τοὺς κλάδους παραγωγῆς καὶ ἐμπορίας, πρὸς εἰς ὁ ἐπισημῶς ἐχῶμαινον αἱ οἰκτεῖαι διηρησῆσαι τῆς Ἐταιρίας.-

Μετὰ τὸ πρόγραμμα αὐτὸ ἡ Ἐταιρία θὰ εὐρεθῆ τελείως ὀργανωμένη περὶ τὸ τέλος τοῦ 1939, ἐποχὴν καὶ ἦν θὰ εἶναι ἑτοιμὸς διὰ ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸ σοβαρότερον τῶν προβλημάτων τῆς, τοῦτέστι τὸ τῆς διαλύσεως ἢ ἀνασυστάσεως τῆς Α.Ε. ΒΑΙΚΟΣ ἢ σκοπὸς ἦτο ἡ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν σοβαρωτέρων ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων διδουσις τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ τῶν οἴνων τῶν σταφιδιτῶν.-

Ἀδνεῖα πρὸς τὴν Ἐταιρίαν

Ὁ κατωτέρω πίναξ δεικνύει τὰς πρὸς φάσεως ὀφειλῆς τῆς Ἐταιρίας πρὸς τὴν ἡμετέραν Τραπεζάν κατὰ τὴν 20ην Ἰουλίου ἐ.ε., ὡς καὶ τὰς ὀφισταμένας ἀσφαλείας.-

.....

Είδος δανείου	Υπόλοιπα 20.7.39	Υφιστάμενα ασφάλεια
1) Άνοικτοί επί προ- σωπική ασφάλεια	47.811.000.-	1) Β' ύποθήκη (Α' ύπερ Hellenic & General Trust επί εγκαταστάσεων αξίας 76.000.000
2) Προεξοφλήσεις	7.968.000.-	2) Β' ύποθ. επί νέων έγ- καταστάσεων εις έργ/α ΚΡΟΝΟΣ καί ΔΕΥΣ 16.000.000
		3) Υποθήκη επί εγκατα- στάσεων Μεθόνης-Μαρθου (προηγείται ύποθήκη ύ/ Α.Σ.Ο. δι' απαίτησιν ύπο- λοίπου Δρχ. 3.800.000.- 8.000.000
		4) Ένέχυρον επί 14.000 βαρελιών 9.000.000
		5) Ένέχυρον επί άπαι- τήσεων Β.Π.ΧΟΥ 17.000.000
		Δρχ. 126.000.000
		ΜΕΙΟΝ :
		Απαίτησις Hellenic :
		38.000.000.-
		" ΑΣΟ 3.800.000.- 35.600.000
		Δρχ. 90.400.000
3) Άν. επί προκατα- βολών έξωτερικού ...	5.211.000.-	Ένέχυρον επί φορτωτικών έξωτερι- κού. Ποσοτόν χορηγήσεως 95%, επί πλέον δε καί αι ως άνω έμπράγματο ασφάλεια.-
4) Άν. έ/ έμπορευμάτων	10.940.000.-	Ένέχυρον επί πρώτων ύλών καί προ- γόντων έργοστασίου. Ποσοτόν χορη- γήσεως 90%.-
5) Έγγυητικά έπ/λαί	17.000.000.-	Έγγυήσεις προς Α.Σ.Ο. διá πληρω- μήν γραμματίων αξίας πρώτης ύλης (άνευ καλύμματος).-
6) Έγγυητικά έπ/λαί	6.800.000.-	Έγγυήσεις προς έκκληρώσιν συν/κών διατυπώσεων. " άνευ οδισιαστικών κιν ύδων.-
	95.730.000.-	

οδ:β

προν. (1
α:β:β

αξ:α: (·

Σ υ μ π έ ρ α σ μ α

Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε κατὰ τῆ Ἑταιρίας ἐνεργοῦς ἀναμίξε-
ως μου καὶ παρακολουθήσεως τῶν κατ'αὐτήν, δύναμαι νὰ συμπεράνω
τὰ κάτωθι :

- 1) Ἡ Ἑταιρία τυγχάνουσα τῆς οικονομικῆς βοηθείας τῆς Τραπεζῆς
καὶ δεδόντας διοικουμένη, μὲ πρόγραμμα αὐστηρᾶς φειδοῦς περὶ τὴν
διαχειρήσιν καὶ τῆς μεζογος δυνατῆς ἀποδόσεως τῶν ἐργοστασίων
τῆς, δύναται ὑπὸ ὁμαλᾶς πάντοτε συνθήκας ἐργασίας, νὰ ἀντεπε-
ξέρχεται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρὸς τοὺς τρίτους δανειστὰς,
νὰ ἐνεργῇ τὰς κατὰ Νόμον ἀποσβέσεις τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ νὰ
ἐπιτυγχάνη τὴν ἐν μέτρῳ ἱκανοποίησιν τοῦ Μετοχικοῦ κεφαλαίου.-
- 2) Ὑπὸ τὰς ἀνω συνθήκας τὰ πρὸς τὴν Ἑταιρίαν δάνεια τῆς Τρα-
πεζῆς δὲν διατρέχουσι κίνδυνον τινὰ, ἢ βευστοκοίησις ὅπως θὰ
εἶναι βραδυτέτη.-
- 3) Συμφέρον τῆς Ἑταιρίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Τραπεζῆς μας θὰ εἶναι
ἡ συνεννόησις μὲ τὴν Ἑταιρίαν Ὀίνων καὶ Οἰνοπνευμάτων πρὸς
κοινὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῆς Ἑταιρίας ΒΛΚΧΩΣ προκυπτόντων
ἀμέσως ζητημάτων καὶ ἡ ἐν συνεχείᾳ ἐνέργεια πρὸς συγχώνευσιν
τῶν δύο Ἑταιριῶν. Κατὰ τὴν γνώμην μου πρὸς ἐπιτυχίαν τοιαύτης
λύσεως πρέπει νὰ στραφῇ κάθε ἐνέργειά μας.-

Ἐστὶ σεβασμοῦ

Σ. Π. ΛΑΖΑΡΙΔΑΚΟΥ

α:β:β (1
α:β:β

α:β:β (1

α:β:β (1

α:β:β (1

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΔΡΕΥΟΥΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΘΗΜΙΑΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΠΟΪΑΣ

Π Ρ Ο Σ

ΤΗΝ ΤΑΚΤΙΚΗΝ ΓΕΝΙΚΗΝ ΑΥΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΝ ΤΩΝ
ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1940

Κύριοι Μέτοχοι,

Λαμβάνομεν τήν τιμήν να υποβάλωμεν υπό τήν ὑμετέραν κρίσιν, συμφώνως πρὸς τὸν Νόμον καὶ τὸ Καταστατικὸν ἡμῶν, τὸν Γενικὸν Ἰσολογισμὸν τῆς λογιστικῆς χρήσεως 1940 μετὰ συντόμου ἐκθέσεως ἐπὶ τῶν πεπραγμένων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν αποτελεσμάτων ἐκ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρίας.

Κατὰ τὴν ὑπὸ κρίσιν περίοδον ἡ Ἑταιρία μας ἠσχολήθη εἰς τοὺς τρεῖς βιομηχανικοὺς τῆς κλάδου, ἴτις οἶνοπνευματοποιίαν, Οἶνοποιίαν καὶ Δεψικά Ἐκχυλλίσματα, ἢ δὲ κατὰ βιομηχανικὸν κλάδον παραγωγή καὶ διάθεσις τῶν προϊόντων παρουσιάζει τὴν ἀκόλουθον ἐν συντομίᾳ εἰκόνα

α) ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

Ἡ παραγωγή τοῦ οἶνοπνεύματος ἀνήλθεν εἰς 3.274.288 κιλὰ ἐνδύρου οἶνοπνεύματος 950, ἔναντι παραγωγῆς κιλῶν 5.476.413 τοῦ ἔτους 1939. Ἡ παρατηρούμενη σοβαρὰ μείωσις τῆς παραγωγῆς ἐκ κιλῶν 2.202.125 ὀφείλεται τὸ μὲν εἰς τὴν ἐκ τῆς διεθνούς συρράξεως σημειωθεῖσαν ἔλλειψιν ἑπαρκούς πρώτης ὕλης, τὸ δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἀνάλογον ὑφασιν εἰς τὴν κατανάλωσιν.

Ἡ διάθεσις τοῦ οἶνοπνεύματος ἀνήλθεν εἰς κιλὰ 3.653.466 ἔναντι κιλῶν 5.406.729 τοῦ ἔτους 1939, ὡς ἀκολούθως :

	Χρῆσις 1929	Χρῆσις 1940
1) Φωτιστικὸν οἶνόπνευμα	2.872.909	2.057.516
2) Καθαρὸν οἶνόπνευμα	1.282.465	891.253
3) Οἶνόπνευμα ἀναμίξεως	1.066.366	535.932
4) Οἶνόπνευμα βιομ. ἐργ/ων	184.989	168.765
	<u>5.406.729</u>	<u>3.653.466</u>